

**VIIMSI VALLAVOLIKOGU
VIIMSI VALLAVALITSUS**

**VIIMSI VALLA
ARENGUKAVA
2014-2020**

VIIMSI 2014

SISUKORD

SISUKORD	2
1. SISSEJUHATUS.....	4
2. VIIMSI VALLA ARENGUKAVA TÄITMINE PERIOODIL 2010-2014	5
3. VIIMSI VALLA ARENGU TULEVIKUSUUNDUMUSED JA KOONDHINNANG VALLA ARENGUTASEMELE.....	7
3.1. Eesti arengu hetkeseis ja tulevikuvaated.....	7
3.2. Viimsi valla arengulised suundumused	9
3.3. Koondhinnang Viimsi valla arengutasemele	16
4. VIIMSI VALLA VISIOON, MISSIOON JA MÕÕDIKUD	19
4.1. Viimsi valla visioon 2020	19
4.2. Viimsi valla kohaliku omavalitsuse missioon	20
4.3. Viimsi valla visiooni 2020 saavutamise hindamise mõõdikud	20
5. VIIMSI VALLA STRATEEGILISE ARENDAMISE PÕHIMÕTTELINE SKEEM JA ARENGUMUDEL.....	21
5.1. Valla arendamise põhiväärtused	22
5.2. Viimsi valla arengu strateegilised eesmärgid ja tegevused nende saavutamiseks 2014-2020.....	22
6. INVESTEERINGUTE KAVA 2014-2017 ja SELLE SEOSSED VIIMSI VALLA EELARVESTRAATEGIAGA	32
7. VIIMSI VALLA ARENGUKAVA ELLUVIIMISEGA SEOTUD RISKID JA NENDE MAANDAMISE VÕIMALUSED	38
8. ARENGUKAVA ELLUVIIMINE, SEIRE JA AJAKOHASTAMINE	43
9. KASUTATUD ALLIKAD	43
Lisa 1. Viimsi valla olukorra analüüs	46

Joonised

Joonis 1. Eesti rahvastiku prognoos (Allikas:Statistikaamet)	10
Joonis 2. Viimsi rahvaarvu muutuse prognoos 2011-2030, 2011=100% (Allikas: Geomedia OÜ)	12
Joonis 3. Viimsi valla strateegilise arendamise põhimõtteline skeem (Geomedia, 2014)	21
Joonis 4. Viimsi valla arendamise mudel (Geomedia, 2014).....	22
Joonis 5. Viimsi valla arengukava ülesehituse mudel	23
Joonis 6. Viimsi vallaelarve kulude jaotus eesmärkide lõikes, eurot ja % kogukuludest	36
Joonis 7. Investeeringute kava elluviimiseks vajalike rahaliste vahendite ajaline jaotus....	37
Joonis 8. Rahvastiku tihedus Harjumaal (Allikas: Statistikaamet).....	46
Joonis 9. Viimsi valla elanike arv ja selle suurenemine võrreldes eelneva aastaga (Allikas: Rahvastikuregister)	46
Joonis 10. Viimsi rände struktuur aastatel 2003-2011 (Allikas: Statistikaamet)	47
Joonis 11. Viimsi valla rahvastiku soolis-vanuseline struktuur seisuga 01.01.2014 (Allikas: Rahvastikuregister)	47
Joonis 12. Elanike arv Viimsi valla asulates seisuga 01.01.2014 (Allikas:Rahvastikuregister)	48
Joonis 13. Statistilisse profiili kuuluvad üksused Viimsi vallas 2005-2013 (Allikas: Statistikaamet)	49
Joonis 14. Ettevõtted Viimsi vallas õigusliku vormi järgi (Allikas: Statistikaamet).....	49
Joonis 15. Hõivatud töökoha asukoha järgi (Allikas: Statistikaamet)	50
Joonis 16. Registreeritud töötute arv ja töötuse määr Viimsi vallas 01.01.2005 - 31.05.2014 (Allikas: Töötukassa)	51
Joonis 17. Registreeritud töötus Viimsi vallas arveloleku kestuse järgi (Seisuga 31.12. Allikas: Töötukassa)	51
Joonis 18. Ametlikult kasutusele võtmata eluruumide jaotus Viimsi vallas seisuga mai 2014 (Allikas: Viimsi vallavalitsus)	53

Joonis 19. Eluaseme kinnisvara tehingute arv Viimsi vallas 2006-2013 (Allikas: Maa-ameti tehingute andmebaas)	54
Joonis 20. Algatatud ja kehtestatud detailplaneeringud Viimsi vallas (Allikas: Viimsi vallavalitsus).....	55
Joonis 21. Väljastatud ehitus- ja kasutusload 2003-2013 Viimsi vallas (Allikas: Viimsi vallavalitsus).....	56
Joonis 22. Liiklussagedus Viimsi valla teedel, autot/ööpäevas (Allikas: Maanteeamet).....	58
Joonis 23. Elanike arv aastate kaupa Viimsi vallas vanuses 0-18 aastat seisuga 01.01.2014 (Allikas: Rahvastikuregister)	62
Joonis 24. Keskmine brutosissetulek 2005-2014, eurot (Allikas: Rahandusministeerium)	68
Joonis 25. Maksumaksja arvu dünaamika 2005-2014 (Allikas: Rahandusministeerium)	69
Joonis 26. Viimsi valla tulumaksu laekumise dünaamika (Allikas: Rahandusministeerium) ...	69
Joonis 27. Viimsi valla tulumaksu laekumine ja keskmine maksumaksjate arv (Allikas: Rahandusministeerium)	71
Joonis 28. Maksumaksjate keskmine arv Viimsi vallas jaanuar 2005- aprill 2014 (Allikas: Rahandusministeerium)	71
Joonis 29. Palgatöötaja keskmine brutotulu Viimsi vallas, Tallinnas ja Harjumaal, eurot (Allikas: ESA).....	71
Joonis 30. Viimsi valla elanike tulumaksu aluseks olevate sissetulekute komponentide muutumine (Allikas: Rahandusministeerium)	72
Joonis 31. Viimsi valla eelarve tulud (Allikas: Rahandusministeerium).....	73
Joonis 32. Viimsi valla eelarve kulud valdkondade lõikes (Allikas: Rahandusministeerium) .	73

Tabelid

Tabel 1. Viimsi valla SWOT-analüüs	16
Tabel 2. Viimsi valla visiooni saavutamise hindamise mõõdikud.....	20
Tabel 3. Viimsi valla investeeringute kava 2014-2017	33
Tabel 4. Investeermistegevus 2014-2017 (Allikas: Viimsi valla eelarvestrateegia)	37
Tabel 5. Viimsi valla laenukoormus, eurot (Allikas: Viimsi vallavalitsus)	37
Tabel 6. Viimsi valla põhitegevuse näitajad 2014 - 2017 (Allikas: Viimsi valla eelarvestrateegia)	38
Tabel 7. Viimsi vallavalitsusest MTR-i registreeritud ettevõtjad seisuga 17.05.2013 (Allikas: MKM, MTR)	50
Tabel 8. Laste arv Viimsi valla lasteaedades 2013. aasta alguse seisuga (Allikas: Viimsi vallavalitsus).....	60
Tabel 9. Laste ja lastega perede toetuse saajate arv ja maksumus, 2013 (Allikas: Viimsi vallavalitsus).....	65
Tabel 10. Viimsi valla laenukoormuse näitajad (Allikas: Viimsi vallavalitsus).....	70
Tabel 11. Viimsi valla tähtsamad finantsnäitajad, eurot (Allikas: Viimsi valla eelarvestrateegia)	72

1. SISSEJUHATUS

Viimsi vald moodustati 26. jaanuar 1919. aastal. Elanud läbi keerukaid aegu, taastati Viimsi valla omavalitsuslik staatus 20. detsembril 1990. Sellest ajast on koostatud ka Viimsi valla arengukava.

Viimsi valla arengukava on strateegiline teejuhis kohaliku omavalitsuse arengu suunamiseks. Kava keskmeks on parimate eelduste loomine valla elanike heaoluks ja valla tasakaalustatud arengu põhimõtetest kantud Viimsi valla kestvaks arenguks. Arengukava uuendamisel peeti tähtsaks pikaajalise teadmispõhise ja eesmärgistatud protsessi jätkamist ning vallavolikogu ja -valitsuse soovi viia arengukava kooskõlla sise- ja väliskeskkonnas toimunud muutustega ning valla eelarveliste võimalustega. Peeti oluliseks arengukava strateegiline osa muuta varasemast kompaktsemaks ja lühemaks. Selle tarvis viidi Viimsi valda iseloomustav olukorra analüüs arengukava lisasse, mille tulemusena põhiteksti jäeti sellest vaid olulisemad järeldused. Samuti muudeti eristati valdkondlikele teemadele lisaks arengu kavandamist läbivad horisontaalsed teemad. Arengukava uuendamisega jätkati Viimsi valla dokumendisüsteemi arendamist, mille osadeks on valdkondlikud ja hallatavate asutuste arengukavad, planeeringud ja valla eelarvestrateegia aastani 2020.

Arengukava koostamisel lähtuti Eesti Vabariigi õigusaktidest, Viimsi valla põhimäärusest ja valla arengut suunavatest valdkondlikest ning territoriaalsetest dokumentidest. Arvesse võeti riiklikke arengudokumente ja Euroopa Liidu struktuurivahendite kasutamiseks teadaolevaid seisukohti aastateks 2014-2020. Seega on valla arengukava tervik, mis koosneb eri valdkondade poliitikate lõimumisest ja on seotud valla nelja aastase eelarvestrateegia kujundamisega.

Viimsi valla kestlikkuse huvides on muuta arengu kavandamise protsess enam võrgustiku- ja teadmispõhiseks. Arengukava koostamise käigus viidi läbi kohtumisi eri huvipooltega ja korraldati kolm seminari. Analüüsiti Viimsi valla arengus toimunud muutusi perioodil 2010-2014 ja valla võimalikke tulevikuväljavaateid. Valla sise- ja väliskeskkonna muutusi arvesse võttes ajakohastati SWOT-analüüs, täpsustati Viimsi valla visioon aastani 2020 ja valla arendamise mudel, seati pikaajalised eesmärgid ja tegevused ning detailiseeriti investeeringud aastateks 2014-2017.

Arengukava on koostatud konsultatsiooni- ja koolituskeskus Geomedia meetodikal. Arengukava teksti koostas Konsultatsiooni- ja koolituskeskus Geomedia konsultant Rivo Noorkõiv, keda andmete süstematiseerimisel abistas projektijuht Helen Lainjärv. Kogu tööprotsessi eest vastutas Viimsi valla rahandusameti juhataja Tähve Milt. Arengukava valmis paljude ühistöös, mille eest tänu kõigile, kes oma ideed ja ettepanekud esitasid.

Viimsi valla arengukava koosneb sisukorrast, tabelite ja jooniste nimekirjast, sissejuhatuses, arenguseirest, olukorda analüüsivast osast, visioonist, missioonist, valla arengumudelist, strateegilistest eesmärkidest ja tegevustest ning investeeringute kavast. Samuti on esitatud arengukava täitmisega seotud võimalikud riskid ja nende maandamise teed. Samuti on käsitletud arengukava elluviimise, seire ja ajakohastamisega seotud teemasid ning esitatud viited kasutatud allikatele. Arengukava lisas on detailne Viimsi valla olukorra analüüs koos järeldustega.

Viimsi valla arengukava tehakse kättesaadavaks Viimsi valla interneti kodulehel, Viimsi vallavalitsuses ja Viimsi valla raamatukogus.

2. VIIMSI VALLA ARENGUKAVA TÄITMINE PERIOODIL 2010-2014

2014. aasta alguse seisuga elas Viimsi vallas 17 934 elanikku. Valla pindala on 72,84 km². Suurem osa Viimsi vallast jääb Viimsi poolsaarele, piirnedes lõunaosas Tallinna ja Maardu linnaga ning ligi 1 km ulatuses Jõelähtme vallaga. Lisaks maismaa osale on Viimsi valla koosseisus 15 saart (kokku 27 km²), millest on asustatud Prangli, Naissaar ja Kräsuli. Teistel väikesaartel alalist elanikkonda pole registreeritud. Merepiiri pikkus on ligi 85 kilomeetrit, millest Viimsi poolsaarele jääb 30 kilomeetrit.

Aastatel 2010-2014 tehti Viimsi valla eelarvest koos Euroopa Liidu struktuurivahendite kaasrahastamisega valda järgmised suuremad investeeringud:

- Haridusasutuste võrgu arendamine, lasteaia ja koolikohtade loomine: Laanelinnu lasteaia avamine Vardi tee 32 era- ja avaliku sektori ühistöös, Uus-Pärtle lasteaia ehituse ettevalmistamine ja Randvere koolihoone ehitamine.
- ÜF II etapi vee- ja kanalisatsioonitööde läbiviimine, uue veepuhastusjaama rajamine, ühisvee ja -kanalisatsiooni trasside renoveerimine ja ehitamine, sademeveekraavide puhastamine.
- Muuga heitveepuhastusjaama hoonestusõiguse ostmine Viimsi vallale ja selle töörežiimi optimeerimine, et suunata Viimsi valla heitvesi puhastamiseks Muugale. 2013. aasta juunis saadi Keskkonnainvesteeringute Keskuselt positiivne otsus projektile „Viimsi veemajanduse IV etapp“, millega veepuhastusjaama rekonstrueerimine peab olema lõpetatud 2015. aasta augustiks.
- Teede ja tänavate pindamine. Näiteks aastal 2013 tehti pindamistöid 22 889 m². Teostati killustik- ja freespurukattega teede remonti, rajati teeületuskohti ja jalgteide. Koostöös Tallinna linnaga renoveeriti Ranna tee kuni Muuli teeni koos kergliiklusteega, ehitati jalg- ja jalgrattateid Lille põik teele ning Randvere koolile juurdepääsu tagamiseks. Samuti ehitati Pärnamäe tee, Ranna tee, Nurme tee ja Nugise tee kergliiklusteed. Valmis Schüdlöffeli tee ja Ritsika tee esimene lõik. Viidi läbi Kelnase sadama ja Prangli keskuse tee rekonstrueerimine ning renoveeriti Viimsi vallamaja ja huvikeskuse esine parkimisala.
- Koostati teede teemaplaneeringu liikluse modelleerimine suurematel ristmikel, määrati teemaplaneeringu sanitaarkaitsevööndid ja viidi läbi nende põhjal mitmete tööprojektide koostamine. Teede omandisuhete korrastamiseks jätkati teede munitsipaliseerimist, alustati Pärnamäe erateede omandiküsimuse lahendamist.
- Viimsi valla 7 siseliinil ja Tallinna linna piiriülestel liinidel bussiliikluse tagamine. 2013. aasta suvel korraldati ümber valla ühistranspordi liinivõrk seoses Randvere kooli avamisega. Tööd alustas taas maakonnaliin 114 Balti jaam - Rohuneeme. Lisaks finantseeritakse kahte koolibussi - marsruudil Haabneeme-Tallinn ja Tammneeme-Randvere-Tallinn.
- Parvlaeva Wrangö Leppneeme-Kelnase liinile käikupanemine alates 1. novembrist 2013. Teraskorpuse ja jääklassiga reisiparvlaev võib võtta pardale kuni 72 reisijat ning 2 sõiduautot või veoki kogukaaluga kuni 10 tonni. Mandri ja Prangli saare vahel teostati 2013. aastal 1 061 reisi ning veeti 18 544 reisijat.
- Prangli saare ja mandrivahelise transpordiühenduse turvalisuse parendamiseks teostati väikesaarte programmi projektide raames kahe

Kelnase sadama faarvaatril olnud kivi lõhkamine ning kahe Kelnase sadama muuliotste tulepaagi valmistamine ja paigaldamine. Valmistati ette Leppneeme ja Kelnase sadamate rampide rekonstrueerimine.

- Prangli saare elektrivarustuse tagamiseks ehitati saarele uue diiselektrijaam.
- Anti AS Saarte Liinid Naissaare sadama kinnistu hoonestusõigus ja tehti ettevalmistused investeeringute tarvis sadama renoveerimiseks.
- Jätkati eralasteaias käivatele vanematele eralasteaia toetuse tasumist, 2014. aastal summas 1,6 miljonit eurot.
- Parendati haridusasutuste õpikeskkonda, selleks soetati inventari ja õppevahendeid.
- Renoveeriti Rannapere Sotsiaalkeskus.
- Sotsiaalteenuste osutamiseks võeti kasutusele 2 elektriautot.
- Remonditi Haabneeme vetelpäästetorn.
- Korrastati rannaalad ja varustati need väikevahenditega (prügikastid, istepingid, WC-d jms).
- Renoveeriti Naissaare klubi (päästehoone).
- Ehitati Purjespordikooli hoone Leppneeme sadamas.
- Taastati kaldakindlustus Rohuneeme ja Lahe tee ääres.
- Ehitati elektri õhuliine, suurendati teede valgustuspunktide arvu ja laiendati valgustuse säästurežiimi võrku. Kaabeldati elektriliinid Lubja suusanõlva rajamiseks.
- Valmis skatepark koos valgustatud suusa- ja jooksurajaga Haabneeme klindiastringu nõlval. Kokku on valgustatud terviserada pikkusega 1,9 km.
- Ehitati laste mänguväljakud Pärnamäele ja Haabneeme, mänguplatsid Randvere ja Tammneeme küladesse.
- Arendati Karulaugu teeäärset spordikompleksi, mis koosneb kooli võimlast ja ujulast, suusaradadest, skatepargist, korvpalliväljakust ja Viimsi Seikluspargist.
- Ehitati laululava Prangli saarele. Külades jätkati spordi- ja vaba aja väljakute ehitamist.
- Renoveeriti Prangli kaupluse hoone ja rajati terrass.
- Rekonstrueeriti Viimsi vallamaja.
- Viimsi vallavolikogus võeti vastu Viimsi Kooli staadioni detailplaneering, millega anti ehitusõigus täismõõtmetes jalgpalliväljaku, jooksuradade ja kergejõustikusektoritega staadioni rajamiseks.
- Jätkus SA Rannarahva Muuseumi arendamine. 2013. aastal korraldati 6 püsi-, 6 ajutist ning 2 külalisenäitust ning viidi läbi 14 haridusprogrammi. Avati veebipood, mis töötab ka muuseumipoodide reklaamikanalina. 2013. aastal külastas muuseumi ligi 70 tuhat inimest.
- Jätkati Viimsi Taluturu tegevust. Viimsi Taluturgu külastab aastas ligi 40 tuhat inimest.

Investeeringute vajadus on Viimsi vallas olnud väga suur läbi aegade. Kõige suuremad investeeringud on olnud seotud veemajanduse rekonstrueerimisega, mille hinnanguline kogumaksumus on ca 32 mln. eurot. Seda tegevust on rahastatud Euroopa Liidu struktuurifondidest 75% ulatuses. Järgmiseks suureks projektiks oli Randvere kooli ehitus, mille maksumus kokku oli ca 7 mln eurot.

Avaliku sektori investeeringute tegemist on kahandanud rahaliste vahendite piiratus valla eelarves ja kõrge laenukoormusest tulenevad riiklikud finantspiirangud. Raha investeeringuteks on saadud Euroopa Liidu struktuurivahenditest. Mitmed projektitaotlused Euroopa Liidu toetusmeetmetest on veel pooleli või on otsuste tegemine nihkunud kavandatust hilisemasse aega.

Erasektori poolt jätkati kinnisvara arendust: ehitati uusi elamis- ja kaubanduspindasid. Jätkus Tallinna Sadama Muuga Tööstuspargi ja Logistikakeskuse

arendamine, et kujundada Läänemere piirkonnas atraktiivne kaupade jaotuskeskus. Suurimad ambitsioonid selles valdkonnas on AS Vopak EOS-l. Mitmete arendustega on kaasnenud oluline elukeskkonna ja keskkonnaprobleemide esile tõusmine ja aktualiseerumine, sh merealade hoiuga seonduv. Siinkohal on oluline rõhutada, et enne uute probleemsete uusarendustega edasi liikumist on vajalik lahendada juba tekkinud ning elanikkonda ja elukeskkonda häirivad probleemid.

2013. aastal valmis Haabneeme alevikus Maxima kaubanduskeskus ning Viimsi SPA laiendusena avati kino- ja konverentsikeskus. Laienenud on Viimsi SPA tegevus, kavandatud Selveri kaubanduskeskuse ehitamine ning loodud uusi töökohti teeninduses.

Oluline, et nii avalikud kui erasektori investeeringud on parandanud märkimisväärselt üldkasutatavat taristut ja teenuste kvaliteeti ning kättesaadavust. Lähiaastatel on esmane kindlustada soovijatele lasteaia- ja koolikohad. Teostamata on jäänud kava ehitada munitsipaal- ja sotsiaalkortereid. Samas on oluliselt paranenud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kvaliteet, teede sõidetavus ja turvalisus, ühistranspordiga liikumise kättesaadavus ning võimalused sisukaks ja tervist väärtustavaks vaba aja veetmiseks. Suuri edusamme on tehtud mandri ning Prangli ja Naissaare ühenduste pidamise kvaliteedis ning turvalisuses, renoveeritud on väikesadamaid ja parandatud liikumiskeskonda. Samuti on investeeritud saarte elanike (Prangli saarel aastaringsest püsielanikke ligi 90, Naissaarel 10) elukvaliteeti ja seeläbi parandatud oluliselt tingimusi, et turismi- ja puhkemajanduse kaudu ergutada saartel kohalikku majandustegevust.

Mitmetes valdkondades on täpsustatud pikaajalisi kavasisid. Viimsi vallavolikogu on kinnitanud Viimsi valla sotsiaalhoolekande ja rahvatervise arengukava, Viimsi valla haridusvõrgu arengukava 2013-2020 ja Viimsi valla turismi arengukava aastani 2025.

Süvenenud on Viimsi valla institutsionaalne koostöö kodu- ja välismaal. Viimsi vald on Eesti Maaomavalitsuste Liidu, Harjumaa Omavalitsuste Liidu, Põhja-Harju Koostöökogu ja Harju Kalandusühingu liige. Viimsi vald on mittetulundusühingu Harjumaa Ühistranspordikeskus asutaja. Viimsi vald on olnud initsiatiivikas Harjumaa kohalikele omavalitsustele kuuluva jäätmekestuse loomisel. Kodanikuühiskonna kandepinna laienemisest vallas annab tunnistust aktiivne külaliikumine.

Viimsi vallal on viis sõpruspiirkonda erinevates Euroopa riikides: Täby (Rootsis), Ski (Norra), Porvoo (Soome), Barleben (Saksamaa) ja Sulejowek (Poola). Kõikide piirkondadega ollakse koostöölepingutes. 2012. aastal kirjutati alla sõpruslinna leping Iisraeli linna Ramat-Yishaiga. Läbirääkimised käivad Mairena omavalitsusega Hispaanias.

Kokkuvõtteks saame tõdeda, et Viimsi vald on majanduslangusele järgnenud stabiliseerumisperioodil liikunud arengus järjekindlalt püstitatud eesmärkide saavutamise kursil. Viimsi valla konkurentsivõime atraktiivse elu-, töö- ja vaba aja veetmise kvaliteetkohana on vaadeldud perioodil kasvanud. Viimsi vallal on tugev potentsiaal, et osaleda omavalitsuskorralduse reformis iseseisva omavalitsusüksusena.

3. VIIMSI VALLA ARENGU TULEVIKUSUUNDUMUSED JA KOONDHINNANG VALLA ARENGUTASEMELE

3.1. Eesti arengu hetkeseis ja tulevikuvaated

Eesti majanduskasv on kriisi järel taastunud, kuid näitab taas pidurdumist. Majandusolude halvenemist, ennekõike ekspordi, on negatiivselt mõjutanud ka naaberriikide kesised tulevikuväljavaated majanduskasvuks. Kahjuks on ka Eesti tootlikkuse näitajad jätkuvalt madalad (68% EL keskmisest, 2011). Selle peamisteks põhjusteks on vähene tööviljakus, majanduse ebasoodne struktuur ja tootmise madal kapitaliseeritus. Võrreldes teiste Euroopa Liidu riikidega paistab Eesti silma oma tööjõu suure rahvusvahelise hargmaistumisega, probleemiks on madal töötasu. Viimane on toonud kaasa elanikkonnast märkimisväärse osa rände välismaale. Eesti rahvastikutaaste on negatiivne, elanike arv väheneb ja toimub rahvastiku vananemine. Eesti ruumimustris on piirkondlikes arengutasemetes ebaühtlus jätkuvalt suur. Riigi eelarvestrateegias 2015-2018 on eelarvepoliitiline põhieesmärk tagada Eesti riigi jätkusuutlikkus ning tasakaalus makromajandus. Oma otsuste fokuseerimiseks ja tegevuse hindamiseks on Vabariigi Valitsus seadnud 23 tulemusvaldkonnas eesmärgid, nende mõõdikud ning sihttasemed.

Mitmete riiklike dokumentide põhjal¹ on arvatud, et Eesti riigi arengut mõjutavad järgmised tulevikusuundumused, mida on oluline arvestada ka Viimsi vallas arendustegevuse läbiviimisel:

- Eesti rahvastiku vähenemine ja vananemine.
- Jätkuv linnastumine, elanike kasvukeskuseks on pealinnaregioon.
- Maailmamajanduse raskuskeskme nihkumine Aiasse.
- Üleminek teadmispõhisele majandusele.
- Kliima muutumine, nendest tulenevate looduslike tegurite arvestamine.
- Ökoloogiliste väärtuste mõju kasv, säästva arengu mõtestamine.
- Üleminek taastuvenergia laialdasele kasutamisele.
- Rohe- ja hõbemajanduse sektorite laiendamine.

Eesti peamised väljakutsed konkurentsivõime tõstmisel seonduvad arengutega Euroopa Liidus. Vajalik on struktuursete muutuste läbiviimine riigis, mis hõlmab ka riigireformi teostamist. Euroopa Komisjoni² soovitusel Eesti riikliku reformikava kohta 2014. aasta kevadel sisaldasid viit meetet:

- Tugevdada 2014. aasta eelarvemeetmeid, võttes arvesse vastavalt komisjoni 2014. aasta kevadprognoosile tekkivat lõhet 0,3% SKPst, mis osutab riskile kalduda oluliselt kõrvale stabiilsuse ja kasvu pakti nõuetest. Tugevdada oluliselt eelarvestrateegiat, et tagada keskpika perioodi eelarve-eesmärgi saavutamine 2015. aastal ja selle järgimine edaspidi. Täiendada eelarvetasakaalu reeglit siduvamate mitmeaastaste kulueesmärkidega keskpika perioodi eelarveraamistiku raames ja jätkata avaliku sektori kulutuste tõhustamist.
- Suurendada madalapalgalistele töötajatele suunatud meetmete kaudu stiimuleid töötamiseks. Suunata aktiveerimiseks tehtavad jõupingutused tööturust kõige rohkem eemaldunud inimestele, eelkõige tagades tööväime reformi õigeaegse vastuvõtmise ja rakendamise. Suurendada perepoliitika efektiivsust ja kulutõhusust, parandades samal ajal lastehoiuteenuste kättesaadavust ja nende juurdepääsu. Kasutada kooskõlastatud meetmeid majandusarengu ja ettevõtluse soodustamiseks piirkondades, kus valitseb suur tööpuudus. Tagada haridus- ja koolitussüsteemi vastavus tööturu vajadustele, tõsta oskuste ja kvalifikatsiooni taset, laiendades elukestva õppe meetmeid ja süstemaatiliselt suurendades osalust kutsehariduses ja -koolituses, sealhulgas tööpraktikas. Veelgi tõhustada teadustegevuse ja innovatsioonisüsteemide prioriseerimist ja spetsialiseerimist ning süvendada

¹ Üleriigiline planeering „Eesti 2030+”. EV Siseministerium

² http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/csr2014/csr2014_estonia_et.pdf

ettevõtjate, kõrgkoolide ja teadusasutuste koostööd, et aidata kaasa rahvusvahelise konkurentsivõime parandamisele.

- Suurendada jõupingutusi energiatõhususe tõstmiseks, eelkõige elu- ja tööstushoonete osas. Oluliselt suurendada keskkonnastiimuleid transpordisektoris, et aidata kaasa vähem ressursimahukale liikuvusele. Jätkata liikmesriikidest naabritega piiriüleste energiaühenduste arendamist, et mitmekesistada energiaallikaid ja soodustada konkurentsi Baltimaade energiaturgude parema integreerimise kaudu.
- Tasakaalustada paremini kohalike omavalitsuste tulud ja neile pandud kohustused. Muuta kohalike omavalitsuste tegevus tõhusamaks ja tagada kvaliteetsete kohaliku tasandi avalike teenuste pakkumine, eelkõige aktiveerimismeetmeid täiendavate sotsiaalteenuste pakkumine.

Perioodil 2014-2020 on Eestil esialgselt kavas Euroopa Liidu vahenditest kaasrahastada viie üleriigilise eesmärgi saavutamist:

- Haridus on kvaliteetne, kättesaadav ning õppija ja ühiskonna vajadusi arvestav.
- Kõrge tööhõive ja kvaliteetne tööelu.
- Teadmistemahukas ja rahvusvaheliselt konkurentsivõimeline majandus.
- Puhas ja mitmekesine looduskeskkond ning loodusressursside tõhus kasutus.
- Elanike vajadusi rahuldavad ja ettevõtlust toetavad kestlikud ühendid ja liikumisvõimalused.

Kokku on Euroopa Liidu fondide toetusmaht ligi 4,4 miljardit eurot. Sellele lisandub riigieelarve osa ja toetuse saajate omanus.

3.2. Viimsi valla arengulised suundumused

Viimsi valla olukorra detailne analüüs koos järeldustega on esitatud lisas 1. Järgnevalt esitame sellest olulisema kokkuvõttena.

Looduskeskkonna areng

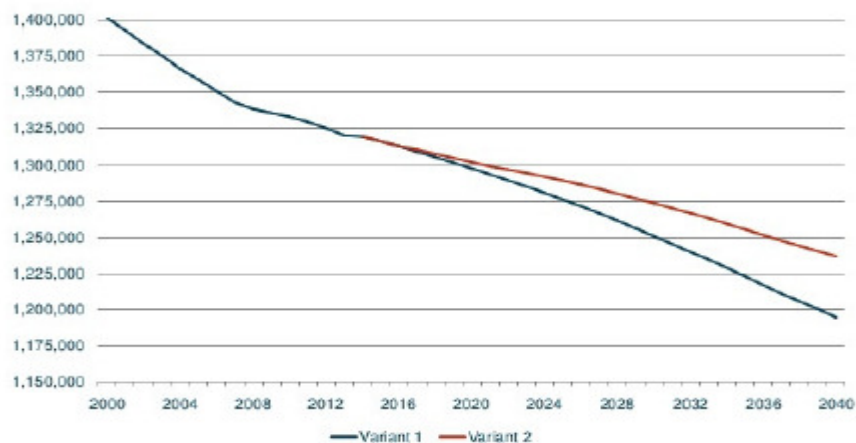
- Viimsi valla loodus on vaheldusrikas, rannamadal on kivine ja liigestatud rohkete luidete ja rannavallidega. Poolsaare keskosa on kaetud metsaga. Valla koosseisu kuuluvad saared. Tasakaalus tuleb hoida tehiskeskkonna areng ning unikaalse loodusmaastiku ja selle liigirikkuse säilimine. Loodusliku mitmekesisuse ja miljööväärtuse tagamine on elukeskkonna atraktiivsuse keskne komponent.
- Viimsi vallas on kaitse alla võetud loodusobjektid: Mäealuse kaitseala (Mäealuse piiranguvöönd ja Soosepa piiranguvöönd). Krillimäe maastikukaitseala, Leppneeme - Tammneeme maastikukaitseala, Haabneeme - Klindiasangu maastikukaitseala, Rohuneeme maastikukaitseala. Lisaks on Lubja küla klindiasangu piirkond määratud kohaliku tähtsusega kaitsealaks nn klindi kaitseala.
- Kaunis loodus pakub palju võimalusi tervislikuks ja aktiivseks vaba aja veetmiseks, looduses liikumiseks ja sportimiseks. Keskkonnateadliku tegevusega on säilitatud rohealade võrgustik, märgitud loodusrajad ja laiendatud võimalusi merega seotud tegevuste viljelemiseks. Looduskasutuses tuleb jälgida säästva arengu põhimõtteid.
- Suveperioodil on Viimsi vald laialdaste puhkuse ja väljasõidukohtadega mereäärne vald, kus on mitmekülgsed võimalused rannapuhkuseks, merel

seilamiseks ja kultuurisündmustest osasaamiseks. Ünikaalsed saared on atraktiivsed puhkekohad, kus veeta vaba aega ja nautida kaunist loodust. Viimsi valla elanikkond suureneb suvekuudel oluliselt. Sellega tuleb arvestada ennekõike mandri ja saartega ühenduse pidamisel.

- Vajalik on rahvastiku koormuskasvust tulenevate keskkonnariskide maandamine ja ohuolukordades reageerimise võimekuse arendamine. Kesksel kohal on inimeste keskkonnateadlikkuse suurendamine, keskkonnasõbraliku käitumise omaksvõtmine ja looduskaitse nõuetest kinnipidamine.

Rahvastiku areng

- Statistikaameti rahvastikuprognos³ kohaselt väheneb seniste trendide jätkumisel Eesti rahvaarv järgmise ligi 30 aasta jooksul negatiivse loomuliku iibe ja välisrände saldo tõttu. Koostati kaks prognoosivarianti, mis saadi prognoosiks sisendite kombineerimisel. Arvestati kolme protsessi: sündimust, suremust ja rännet. Tõenäosuslikuma variandi kohaselt väheneb Eesti elanikkond 125 000 inimese võrra ja 2040. aastal elab Eestis 1 195 000 inimest (Joonis 1).

Joonis 1. Eesti rahvastiku prognoos (Allikas:Statistikaamet)

- Statistikaameti rahvastikuprognosi kohaselt kasvab elanikkond vaid Harju- ja Tartumaal, teistes maakondades toimub rahvastiku vähenemine. Seega on Viimsi vald rahvastikukasvu piirkonnas. Prognoosi kohaselt kasvab Harjumaa elanikkond 2014. aasta tasemelt 572 103 elanikku 2020. aastaks 579 653 elanikuni ja 2040. aastaks 585 880 elanikuni. Tallinna elanike arv on rahvastikuregistri andmetel alates 2008. aastast kasvanud. 2014. aasta 01.01. seisuga oli Tallinnas registreeritud 429 899 elanikku. Statistikaameti andmetel on Tallinna elanikkond aga oluliselt väiksem - 411 063 inimest. Aastaks 2020 prognoosiakse Statistikaameti andmetel elanike arvuks 414 094 ja 2040. aastaks 424 110 elanikku.
- Rahvastikuregistri andmetel elas Viimsi vallas 2014. aasta alguse seisuga 17 934 elanikku. Rahvastik on Viimsi vallas olnud taasiseseisvusperioodil kasvutrendis. Võttes aluseks Statistikaameti andmed, on valla elanikkond veelgi suurem - 01.01.2014 seisuga 19 011 elanikku. Elanike arvu vahe kahe

³ http://pub.stat.ee/px-web.2001/Database/Rahvastik/01Rahvastikunaitajad_ja_koosseis/04Rahvaarv_ja_rahvastiku_koosseis/04Rahvaarv_ja_rahvastiku_koosseis.asp

andmeallika vahel tuleb erinevast metoodikast⁴. Kõige suuremad erinevused rahvastikuregistri ja Statistikaameti andmete osas on vanusgrupis 0-9 ja 25-29 aluaastat, vastvalt ülekaetus 29% ja alakaetus 34%. Seega on jätkuvalt asjakohane elanike registreerimise tõesuse tagamine.

- Alates 2006. aastast on Viimsi valla elanike iga aastane juurdekasv langenud. Tippaastal 2005 oli juurdekasv rahvastikuregistri andmetel 13,7% ja viimasel aastal 1,5%. Seega on Viimsi vald väljunud kiire rahvastikukasvu faasist, mida tuleb kindlasti arvestada sotsiaalse taristu planeerimisel.
- Viimsi valla elanike arv on kasvanud kõigis vanuserühmades, ennaktempos 0-9 ja 30-45 aastased. Elanikkonna kasvuallikaid on kaks. Esiteks, ennekõike parimas pereloomise eas noorte sisseränne Tallinnast, kuid ka mujalt Eestist. Teiseks, elanike arvu kasv loomuliku iibe tulemusena. Rahvastiku tuleviku kujunemisel on kasvav osa elanike sündimuskäitumisel kohapeal.
- Viimsi valla elanikkond on väga noor, mistõttu pereloomeealiste ja laste osakaal valla elanikkonnas on suur. Tööealiste osakaal ja maksumaksjate potentsiaal on pidevalt kasvanud. Samas pole valla osutatavate avalike teenuste ja taristu areng suutnud kiire rahvastikuarenguga kaasas käia. Lasteaia ja koolikohtade vajak on jätkuv ja selle üks lahendusi peitub haridusvõrgu optimaalsemas korralduses võttes arvesse rahvastikukasvu olulist vähenemist.
- Viimsi valla rahvastikuprognosis näitab, et elanike arv tõenäoliselt kasvab ka arengukava käesoleval perioodil, seda kõigi kolme rahvastikuarengu stsenaariumi realiseerumise korral (Joonis 2) (Geomedia, 2011)⁵. Baasstsenaariumi puhul on arvukuse kasv kõige aeglasem. Mõõduka eeslinnastumise stsenaariumi ja intensiivse eeslinnastumise stsenaariumi korral Viimsi valla elanike arvu kasv aastani 2020 kiireneb. Intensiivse stsenaariumi realiseerumise tõenäosus on siiski väike, sest majandusolud ei näi väga optimistlikud kinnisvara arenduseks ja Viimsi vallas on paljud mereäärsed kinnisvaraarendused juba realiseeritud. Samas on Viimsi polüfunktsionaalse vallakeskuse väljaehitamine endiselt päevakorras ja lähiaastatel ehitatakse valla keskusse mitmeid suuri kaubandus- ja teenindusasutusi, mis on ühtlasi ka arvestatavad tööandjad. Silmas tuleb pidada ka seda, et jätkuvalt eksisteerib konkurents elanike registreerimiseks

⁴ Statistikaameti rahvastikustatistika põhineb rahvaloenduste rahvaarvul, mida loenduste vahelisel perioodil korrigeeritakse registreeritud rahvastikumuutuste - sünni- ja surmajuhtude ning elukohavahetuste (rände) andmetel. Loendustevaheliste aastate rahvaarvud silutakse. Kahe viimase rahvaloenduse vahelise perioodi rahvaarvu (2000-2011) korrigeeriti ka registreerimata välisrände arvestamisega, et jaotada aastatele ühtlaselt väljarändest tingitud rahvastiku vähenemine (Vt täpsemalt metoodikast viiteid <http://www.stat.ee/75541>).

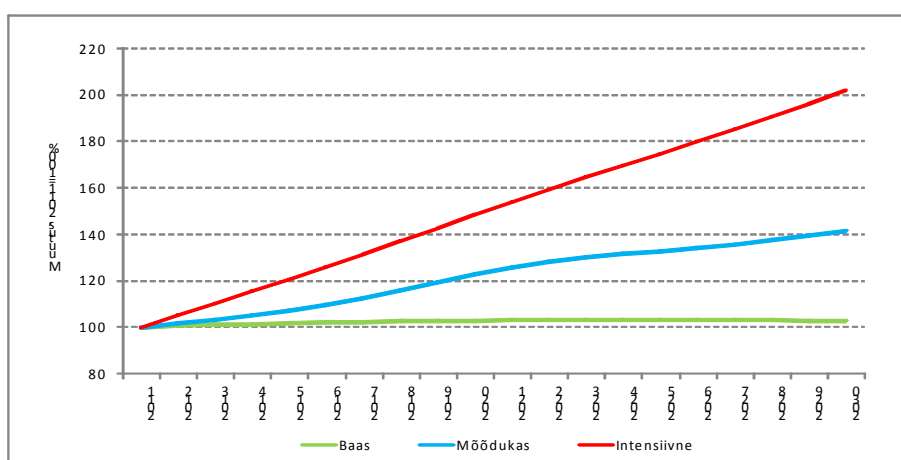
⁵ Baasstsenaariumis lähtutakse suletud rahvastikust vallas, mis ei arvesta rännet. Iseloomustatakse rahvastiku sisemist taastevõimet, seda praeguse sündimus- ja suremuskäitumise arvestusega: sündimus 1,7 last naise kohta ja oodatav eluiga meestel 74,1, naistel 80,1 aastat.

Mõõduka eeslinnastumise stsenaariumis võetakse arvesse nii rahvastiku loomulik liikumine kui ränne. Sündimus naise kohta püsib kogu prognoosiperioodi vältel on 1,7. Oodatava eluiga sünnihetkel kasvab aastaks 2030, meestel 77 ja naistel 83 eluaastat. Sisserände osas eeldatakse, et see on aastate 2000-2010 tasemest ca 75%.

Intensiivse eeslinnastumise stsenaariumi korral on sündimuse ja suremuse näitajad samad mõõduka stsenaariumis prognoosituga. Rände osas eeldatakse seni kehtestatud planeeringute kiiremat täitumist kui mõõduka eeslinnastumise stsenaariumi jooksul ehk ca 10 aasta jooksul. Perioodil 2010-2020 on rände maht ca 75% eelmise kümnendi (2000-2010) rändemahust. Perioodil 2020-2030 sisseränne ja moodustab omakorda ca 75% aastate 2010-2020 rände mahust.

omavalitsusüksuste vahel. Näiteks mitmed Tallinna algatused (tasuta ühistransport, toetused pensionäridele jms) on suurendanud elukoha registreerimist pealinna, mistõttu on probleeme tõese elanike arvu kohta andmete saamisega.

- Rahvastiku vanusstruktuuri tuleviku seisukohalt tuleb võtta arvesse, et Viimsi valla rahvastikuarengut mõjutab suurel määral intensiivne sissetulek kinnisvarabuumi aastatel 2005-2008. Vanuskoosseis tekitab arvestatavad lainetused, mis mõjutavad rahvastiku vanuskoosseisu tulevikus. Mida intensiivsem on jätkuvalt sissetulek valda, seda väiksemaks muutuvad vanuskoosseisu lained. Samuti näitab analüüs, et Viimsi valla arengus on rahvastiku vaatenurgast kaks rasket valikut. Esiteks, rahvaarvu kasvu peatudes sissetulek olulise vähenemise korral tuleb hakkama saada hästi ebahühtlase vanusstruktuuri mõjudega, mis tekitab muutuva vajaduse avalike teenuste järele sihtrühmades. Selle näiteks on lasteaia ja koolikohtade vajadus, mille tarvis tuleb Viimsi vallal teha täna jätkuvalt jõupingutusi, kuid pikas perspektiivis kohtade nõudlus langeb.

Joonis 2. Viimsi rahvaarvu muutuse prognoos 2011-2030, 2011=100% (Allikas: Geomedia OÜ)

- Teiseks, pereloomiseas inimeste sissetulek jätkumisel väheneb Viimsi vanuskoosseisu lainelisus, samas rahvaarv ja asustustihedus suurenevad ning kasvab nõudlus teenustele. Probleemidega toimetulekuks on oluline suurendada toimeala põhise omavalitsusüksuste koostööd, mis võtab arvesse omavalitsuste administratiivpiire ületava elanike igapäevase pendelrände. Oluline on suurendada koostööd ennekõike Tallinna linnaga, st Pirita linnaosavalitsusega, et korraldada paremini ühistransporti, haridusasutuste võrku, vaba aja veetmist ja elukondlikku teenindust.
- Viimsi valla rahvaarvu muutus tuleneb rahvastikuprotsesside pikaajalisest inertsest iseloomust. Viimsi valda sissetulek on lisaks otsemõjule (vahetu rahva arvu kasv) ka kaudsed mõjud loomuliku iibe kaudu. Kuna sissetulek on noored, siis kasvab sündide arv seoses sünnitusealiste naiste arvu suurenemisega, mis seab valla ette jätkuvalt kohustuse haridusastute võrgu arendusse investeerida. Viimsi valla eduteguriks on suurem lapse- ja loodussõbralikkus.
- Viimsi vallal tuleb üha enam hakata pöörama tähelepanu rahvastiku vananemisega seotud probleemide lahendamisele, mille osaks luua eeldusi elanike võimalikult pikaks tööalaseks aktiivsuseks ja toimetulekuriskide maandamiseks. Oluline on rahvatervise edendamine ja riskirühmade tööhõive suurendamine, et tagada maksumaksjate jätkusuutlikkus.

Majanduse areng

- Paljud Viimsi vallas asuvad ettevõtted omavad rahvusvahelist haaret. Valla majandusstruktuur on mitmekesine. 2011. aasta rahvaloenduse andmetel töötas vallas 3 900 inimest, kellest kohapeal elab 42%. Hõivatud on jagunenud paljude erinevate ettevõtete vahel. Ligi 5,5 tuhat inimest käib tööle Tallinna, mis maandab majanduslanguse situatsioonis töötuks jäämise riske. Tallinna linnastu on kasvava majanduspotentsiaaliga piirkond, mille arengut soodustab Tallinn-Helsingi ühtse tööturu kujunemine. Viimsi valla seisukohast on oluline kujundada Tallinna linnastus tööjaotus, mis soosib siinsete ettevõtete suunatust teadmismahukusele ja keskkonnasõbralikkusele.
- Viimsi valla elanike haridustase on kõrgem kui Eesti keskmine, mistõttu tööalased väljavaated ja seeläbi kõrgemad sissetulekud ning leibkondade toimetulek on riigi keskmisest paremad.
- Viimsi valla maksumaksjate arv on peale majanduslangust hakanud taas kasvama. Samuti on suurenenud maksulaekumised vallaelarvesse. Majandussurutisest väljumist kinnitab ka töötute arvu langus viimasel aastal alla 300 inimese (2014 maikuuks 267) ning toimetulekutoetuste taotluste vähenemine.
- Viimsi valla arengu seisukohalt on oluline senisest enam tähelepanu pöörata töökohtade loomisele ja tööhõive suurendamisele kohapeal. Töövõimaluste laiendamine, eriti tarkade töökohtade ning looduslähedase turismi- ja puhkemajanduse suunas, aitab kaasa kohaliku potentsiaali paremale kasutamisele, elanike töiste sissetulekute kasvule, paiksusele ning nõudluse kasvule kohapealses isikuteeninduses.

Taristu areng

- Viimsi valla keskseks küsimuseks on lasteaia- ja koolikohtade loomine, haridusasutustes õpikeskkonna parendamine. Hinnanguliselt vajatakse lasteaiajärjekorra likvideerimiseks 400 lasteaia kohta. Esimeses etapis prioriteediks oleva Uus-Pärtle lasteaia ehitusega Lubja külla luuakse juurde kuni 144 uut lasteaia kohta, kuid oluline on jätkata probleemide lahendamise otsimist ka koostöös Tallinna ja Maardu linnaga. Haridus- ja teadusministeeriumiga koostöös asutatakse Viimsis riigigümnaasium.
- Ühisveevärgi ja -kanalisatsioonitrasside ehitamine, joogivee kvaliteedi tagamine. Sademevee probleemide lahendamine. Nendeks tegevusteks on vaja Viimsi vallas jätkuvalt investeerida.
- Viimsi vallas poolelijäänud kinnisvaraarenduste lõpetamisel ja menetletavate detailplaneeringute kehtestamisel ning nende realiseerimisel lisanduks valda ligi 2 742 eluruumi, mis hinnanguliselt tähendaks ca 7 700 elaniku lisandumist. Kui siia arvestada veel Viimsi valla tänaste nn. „suvemajade“ ümberehitamine aastaringseks elamuks koos nendesse elama asumisega, võiksime liita juurde ca 1 400 elamuühikut ligikaudu 4 000 elaniku jaoks. Seega on Viimsi vallas elanike juurdekasvuks potentsiaal piisavalt suur, mis tähendab investeringute jätkuvat vajadust haridustaristu laiendamiseks.
- Sadamate rekonstrueerimine ja meresõiduohutuse tagamine. Sadamarajatiste puhul on kesksel kohal meresõiduohutuse ja reostusriskide arvestamine.

- Teedevõrgu väljaarendamine, teede sõidetavuse ja liiklusohutuse tagamine. Väga olulisel kohal on kiire ja sujuva liikluskorralduse arendamine Tallinna suunal, sh võimaluste uurimine trammiliikluse arendamiseks.
- Kergliiklusteede võrgustiku ehitamine ning selle sidumine naaberomavalitsuste kergliiklusteedega.
- Tänavavalgustuse rajamine, elukeskkonna turvalisuse suurendamine.
- Vaba aja ja rekreatsioonivõimaluste tarvis taristu rajamine (matka- ja terviserajad, suusarajad, viidastus, rohealade korrastamine, väikesaartele korraldatud külastused jms).

Sotsiaalvaldkonna areng

- Haridusasutuste võrgu vastavusse viimisele nõudlusega on lisaks vaja jätkuvalt investeerida õpikeskkonda ja õppe kvaliteeti. On oluline, et valla hariduskorraldus on efektiivne, avatud kõikidele võrdsetel alustel ja kättesaadav. Kujundada elukestva õppe süsteem, mis on oluliselt laiem formaalharidussüsteemist.
- Sotsiaalhoolekande teenuste mitmekesisus ja kättesaadavus on Viimsi vallas alates 2005. aastast oluliselt paranenud. Eelkõige seondub tegevus mitterahaliste teenuste arendamisega. Kui varasematel aastatel puudus vallaelanikel võimalus kasutada sotsiaalhoolekandeteenuseid peale üldhooldekodu, siis nüüdseks katavad Viimsi valla sotsiaalhoolekande spetsialistid enamiku sotsiaaltöö, lastekaitsetöö ja erivajadustega inimeste vajadustest. Tagasihoidlikumaks on jäänud eluasemeteenuste osutamine, mille arendamisega saaks pikendada abivajajate elamist kodustes tingimustes ja vältida nende paigutamist rahaliselt kulukale institutsionaalsele hooldusele. Arutelud käivad Viimsi Sotsiaalteenuste Keskuse moodustamise üle, kuhu koondada sotsiaalteenuste osutamine.
- Suurem tähelepanu erivajadustega inimestele, sealhulgas lastele suunatud teenuste arendamine, on toimunud koostöös haridusasutuste ja puuetega laste vanemaid koondava MTÜ Viimsi Invaühinguga. On toetatud puuetega inimeste vajaduste teadvustamist ja abi olulisust. Oluliseks koostööpartneriks Viimsi vallavalitsusele on erivajadustega isikute abistamisel jätkuvalt Fertilitas AS, kes pakub rehabilitatsiooniteenuseid nii täisealistele kui lastele. Hariduslike erivajadustega laste õppe toetamine lasteaedades ja üldhariduskoolides.
- Kõige enam on arendatud eakatele suunatud teenuseid. Üldhoolekande teenuste areng on põhinenud SA Rannapere Sotsiaalkeskuse ning MTÜ Viimsi Päevakeskuse baasil Haabneemes ja Randveres. Lähtuvalt vajaduse puudumisest ei ole Viimsi vallavalitsus pühendunud kohapeal erihooldekodu, tugikodu, varjupaiga ja noortekodu teenuste arendamisele. Neid teenuseid pakutakse abivajajatele teiste naaberomavalitsuste kaasabil. Alates 2010. aastast on valla elanikele loodud võimalus koduhooldusteenuste kasutamiseks.
- Olulise arengu on vallas teinud sotsiaalnõustamine. Kõikides valla mandriosa üldhariduskoolides on olemas tugikeskused, kus töötavad sotsiaaltöötaja või -pedagoog ja psühholoogid, kes tegelevad nii laste kui nende vanemate nõustamise ja ennetustööga. Viimsi Lasteaedades töötab osalise tööajaga psühholoog ning alates 2012. aasta sügisest ka sotsiaalpedagoog.

- Fertilitas AS on kujunenud kaasaegseks tervishoiukeskuseks, kus vallaelanikel on võimalik saada abi oma terviseprobleemidele, samuti kasutada tervist edendavaid ja ennetusteenuseid. Viimsi valla ja AS Fertilitas vahel on koostööleping, mille kohaselt tagab AS Fertilitas meditsiiniabi korraldamise Prangli saarel, kooli-tervishoiuteenuste osutamise valla üldhariduskoolides ning vähekindlustatud isikutele eriarstiabi visiiditasu soodustuse 50% ulatuses.
- Viimsi vald on aastaid toetanud kiirabibrigaadi tööruumide üürikulude tasumist eesmärgiga tagada kiirabi operatiivne jõudmine vallaelanikeni.
- Rahvatervise valdkonnas on kesksel kohal Viimsi valla haridusasutuste osalemine tervist edendavate koolide ja lasteaedade võrgustikus ja tervisedenduslikes programmides. Tervisliku vaba aja ja liikumisharrastuste edendamiseks on rajatud jalgrattateid ja suusaradasid, elanikel on võimalused osaleda regulaarsetel spordi ja terviseüritustel. Viimsi vallavalitsus toetab erivajadustega laste ja eakate ujumisega seotud kulude katmist.

Valitsemine ja kodanikuühiskond

- Viimsi valla juhtimisstruktuuri moodustavad vallavolikogu, milles on 21 liiget, (7 alalist komisjoni) ja täiskohaga volikogu kantselei juhataja. Viimsi vallavalitsusse kuuluvad vallavalitsuse liikmed, vallakantselei ja 8 ametit. Kokku oli Viimsi valla konsolideerimisgrupi koosseisu kuuluvate üksuste töötajate arv taandatuna täistööajale 530,3 inimest, kellest haridusvaldkonnas 349,5, vallavalitsuses 58,7, elamu- ja kommunaalmajanduses 46,3, vaba aja ja kultuuri valdkonnas 50,1, tervishoiu- ja sotsiaalteenuste valdkonnas 22. Lisaks ajutiste töölepingutega.
- Viimsi valla osalusega ettevõtted on AS Viimsi Vesi 100% (valla veemajanduse arendamine), koos tütaretevõtetega 100% OÜ Viimsi Tehnoabi ja 100% OÜ Viimsi Filterveevärk (vee ja kanalisatsioonitööd); AS Rannapere Pansionaat 100% (eakate hooldusteenused); OÜ Viimsi Haldus 100% (hoonete, rajatiste haldamine, hooldus); OÜ Viimsi Valla Arenduskeskus 100% (projekteerimistööd); OÜ Haabneeme Lasteaed 100% (lasteaiahoone rent); SA Viimsi Kodanikukaitse Fond 100% (likvideerimisel); SA Rannarahva Muuseum 100% (Viimsi paikkonna ajaloo- ja kultuuripärandi kogumine, säilitamine ning tutvustamine) ja SA Rannapere Sotsiaalkeskus 100% (eakate hooldusteenused).
- Paljud Viimsi valla kogukonnad on valinud külavanemad. Külavanemad on Kelvingi, Leppneeme, Lubja, Lõunaküla/Storbyn, Metsakasti, Miiduranna, Muuga, Pringi, Pärnamäe, Püünsi, Randvere, Rohuneeme, Tammneeme ja Äigrumäe külades. Prangli saarel on saarevanem. Püünsi, Randvere ja Tammneeme külades on üldkoosolek vastu võtnud ka küla arengukava. Asutatud on külaseltse, kes on aktiivsed vallaelus osalejad ja projektide koostajad. Tänu nende tegevusele on saadud väikeprojektidele rahastusi seltsielu edendamiseks. Viimsi vald on Põhja-Harju Koostöökogu ja Harju Kalandusühingu liige, mille koostöövõrgustike kaudu tehakse investeringuid, viiakse läbi koolitusi ja seminare. Viimsi vald toetab eelarvest kohalikke omaalgatusi kaasfinantseeringutega.
- Viimsi valda iseloomustab aktiivne kultuuri- ja spordielu, milles osalevad väga erinevad osapooled alates munitsipaalharidusasutustest kuni

erakapitalil põhinevate organisatsioonideni. Viimsi vallast on saanud rannarahva eestkõneleja, nende traditsioonide hoidja ja arendaja.

3.3. Koondhinnang Viimsi valla arengutasemele

Viimsi valla arengutaseme kvalitatiivne kokkuvõte on esitatud SWOT-analüüsina, mille koostamise käigus toodi välja järgmised Viimsi valla sise- ja väliskeskonda iseloomustavad omadused (Tabel 1):

Tabel 1. Viimsi valla SWOT-analüüs

TUGEVAID KÜLJED	NÕRGAD KÜLJED
<ul style="list-style-type: none"> ☐ Kasvav elanikkond, palju noori peresid ja lapsi, rahvastiku kõrge taastepotentsiaal ☐ Mainekas miljöövärtuslik asukoht Tallinna linnastus, samas poolsaarena suhteliselt eraldatud. ☐ Saared, meri, suplusrand, rohealad, vaheldusrikas maastik, kaitse all olevate territooriumite suur osatähtsus ☐ Ettevõtlikud, initsiatiivikad ja keskmiselt enam jõukamad ning haritud elanikud ☐ Kvaliteetne õpikeskkond, uued koolimajad ja lasteaiad, pedagoogide ja õpilaskonna laialdane tegevus ☐ Teenused kohapeal (ühisvesi, kaubandus, meditsiin, vaba aja veetmine), avaliku-, era- ja kolmanda sektori koostöö ☐ Vallakeskuse arenguks potentsiaal Haabneeme-Viimsi alal, Pirita-Mähe tõmbekeskuseks kujunemise perspektiiv ☐ Majandustegevuse mitmekesisus, Muuga sadamaala areng ja Miiduranna sadama ala polüfunktsionaalsus ☐ Väikesadamate rekonstrueerimine, asustatud saartega ühenduse pidamise paranemine ☐ Aktiivne kultuuri- ja spordielu ☐ Rannarahva ja valla ajaloo väärtustamine: SA Rannarahva Muuseumi laialdane tegevus, sh koduloo uurimine; ☐ Turismi ja puhkemajanduse laienemine: mereturism, puhkus saartel, SPA, terviserajad, kultuurisündmused ☐ Külaliikumise ja külavanema institutsiooni areng, vabauhenduste kaasatus ja kirikutöö edenemine ☐ Tulemuslik koostöö naaberomavalitsustega ühistranspordi ja 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Lasteaia- ja koolikohtade arv ei kata nõudlust, napib õpikohti huvihariduses ☐ Linnastumisega kaasnenud kiire asustustiheduse kasv, inimtegevuse surve looduskeskkonnale, autotumine, privaatsuse vähenemine ja elanike vähenemine identiteet vallaga ☐ Laste mänguväljakute, spordiväljakute ja spordihallide vähesus ning staadioni puudumine ☐ Muuga sadama arengust lähtuv negatiivne keskkonnamõju ning elukeskkonna oluline halvenemine ja ohtlike ainete käitluse riskid ☐ Töökohtade vähesus kohapeal, tarkade töökohtade nappus ☐ Vallaeelarve pingelisus, kasvavad sotsiaalkulud ning investeeringuteks napib vahendeid ☐ Teede kohatine kehv sõidetavus ja tänavavalgustuse puudumine ☐ Vallasisese ja valda pealinnaga ühendava ühistranspordi korraldus jääb maha nõudlusest ☐ Sadevee äravoolu probleemid, vallaeelarveliste vahendite vähesus vajalikeks töödeks ☐ Vähenemine koostöö riigiga ja naaberomavalitsustega avalike ülesannete täitmisel ☐ Valla väikesaartel taristu mahajäämus ☐ Nõukogudeaegsed inimtegevusest maha jäetud lagunevad hooned. Kohatine halb visuaalne vaatepilt, mis rikub valla miljöövärtust ☐ Rahaliste vahendite vähesus objektide sundvõõrandamiseks ja maa munitsipaliseerimiseks avalikes huvides (näiteks likvideerida räämas hooned, osta teelust maad) ☐ Lautrite ja väikesadamate kehv seisund ja omandisuhete

<p>kergliiklusteede arendamisel</p> <ul style="list-style-type: none"> □ Toimiv infosüsteem ja teavitamine vallavalitsuse ja -volikogu tegevusest elanikele □ Rahvusvahelised suhted, koostöö-Euregio suunal, sõprusomavalitsused, noorsoovahetused ja -laagrid, arenguprojektid □ Valla positiivne imago: iseseisev, initsiatiivikas, kiiresti arenev 	<p>korrastamatus</p> <ul style="list-style-type: none"> □ Veesõidukite hoiuvõimaluste ning merelepääsu võimaluste vähesus □ Tagasihoidlik vallaelanike ühistegevus, vähene vabatahtlik panustamine valla arengusse
VÕIMALUSED	OHUD
<ul style="list-style-type: none"> □ Arendajate huvi valla jaoks oluliste arendusprojektide realiseerimiseks ja avalike teenuste osutamiseks □ Haabneeme-Viimsi kujundamine teise tasandi tõmbekeskuseks pealinna-regioonis □ Energiasäästu teema aktualiseerimine, taastuvenergia laiandane kasutuselevõtt □ Euroopa Liidu struktuurifondide 2014-2020 vahendid □ Tervise väärtustamise kasv ühiskonnas ning sellega seotud vaba aja tegevuste mitmekesistumine ja taristu rajamine □ Merega seotud tegevuste populaarsemaks muutumine (purjetamine, puhkus saartel, surfamine) □ Elanike huvi kasv elukeskkonna kvaliteedi vastu, kodukohaga suurenev identiteet ja huvitatus kaasamisest valla otsustusprotsessidesse □ Huvi rannarahva minevikupärandi uurimiseks ja mäluasutuste arendamiseks, kultuuritraditsioonide taastamine ja arendamine □ Side- ja kommunikatsioonitehnoloogia uued lahendid, infoleviku ja kättesaadavuse paranemine □ Naaberomavalitsuste huvi koostöök: ühistransport, ühisveevärk ja -kanalisatsioon, teed, haridus- ja sotsiaalteenused, vaba aeg, turism □ Mitmekultuurilisuse suurenemine, lõimumisteema aktualiseerumine 	<ul style="list-style-type: none"> □ Majandussurutsel valla eelarvetulude vähenemine ja finantsriskide süvenemine □ Avalike teenuste rahastusmudelites omaosaluse kasv, vähekindlustatud perede olukorra halvenemine ja vaesumine □ Elanike väljaränne, valla atraktiivsuse vähenemine elamis- ja tööpaigana □ Laste ja täiskasvanute tervise halvenemine seoses väikese kehalise koormusega: laste mänguväljakute, spordiväljakute ja spordihallide vähesus ning staadioni/te puudumine □ Kinnisvara hinna langus, vähe uusi investeeringuid elukeskkonda ja valla keskuse arenduseks, kesine investeerimishuvi □ Looduskeskkonna majandusliku kasutamise survestumine, eriti saartel ning valla rohe- ja kaitsealadel □ Transiidist ja keskkonnaohtlike ainete käitlemisest tulenevad keskkonnamis riskid, investorite huvi Muuga sadama laiendamiseks elukeskkonna ja keskkonnale kahjulike arengute põhiselt □ Riiklike ülesannete delegeerimine omavalitsustele raha eraldamata, ootamatud otsused, mis suurendavad valla eelarvekoormust □ Riigi bürokraatia maa munitsipaliseerimiseks □ Riigi seadusandlikud initsiatiivid, mis piiravad omavalitsuslikku iseseisvust □ Eelarvamused riiklikul otsustustasemel - Viimsi vald on rikas, mistõttu riigipoolse toetamise vastuseis □ Valla muutumine administratiivselt Tallinna osaks

Kokkuvõtvalt võib öelda, et Viimsi valla tugevad küljed on seotud tema elanikega, soodsa logistilise asendi, kauni ja vahelduva loodusega Tallinna naabruses. Valla elanikkond kasvab ja üldnäitajate poolest ollakse Eesti keskmisest haritumate,

jõukamate ja tegusamate elanikega. Viimsi vald on tuntud, positiivse imagoga ja soositud elukohana. Üha enam luuakse vallas töökohti ja rekreatsiooni võimalusi ning pakutakse osasaamist vallapiire ületavatest kultuurisündmustest. Spetsialiseerumine rannarahva kultuuritraditsioonide arendamisele on toonud vallale unikaalse positsiooni riigisisises ja rahvusvahelises mastaabis. Viimsi vald on kasvav külastuste sihtkoht Tallinna linnastus.

Viimsi valda iseloomustab hästi toimiv taristu, investeeringud haridusse, kultuuri ja vaba aja sisuka veetmise võimaluste laiendamisse. Jätkub Viimsi-Haabneeme-Miiduranna baasil polüfunktsionaalse loodussõbraliku keskasula kujundamine, mille väljaehitamine sõltub oluliselt Miiduranna sadama ümberprofileerimisest ning kinnisvaraarendajate rahalistest võimalustest ja riskijulgusest kujundada väärt elukeskkonda. Tootmise seisukohalt on suurimad muutused ette näha Muuga Sadama alal, kus luuakse Läänemere äärset atraktiivset tööstusparki ja logistikakeskust. Selleks on esmalt vaja tagada keskkonnariskide maandamine vastavalt rahvusvahelistele konventsioonidele ja parimatele praktikatele. Keskkel kohal on valla lõimumine Tallinna linnastusse, mille eelduseks on liikumiskeskonna jätkuv arendamine. Selle osaks on mitmeliigilise ühistranspordi tagamine, mille suuremaks väljakutseks on pikas perspektiivis trammiliini ehitamine Tallinnast Viimsisse. Säästva arengu seisukohalt on oluline viia lõpuni vallasisesse kergliiklusteede võrgustiku ehitamine ja ühendada see kergliiklusteedega Tallinna linnastus.

Viimsi valla nõrgad küljed seonduvad elanike arvu kiirest kasvust tuleneva avalike teenuste mahajäämusega, ennekõike lasteaia ja koolikohtade nõudlusele allajäämine, suurenev inimkoormus looduskeskkonnale, tehnilise taristu mahajäämus ning investeeringud merega seotud tegevuste harrastamiseks. Jätkuvalt ei piisa vahendeid haridusasutuste, teede ja tänavate, ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni, sadevee ärajuhtimise, sadamate ning spordi- ja vaba aja rajatiste ehitamiseks ning renoveerimiseks. Puhkemajanduse arendamine vajab investeeringuid. Jätkuvalt nõuavad rahastamist väikesaartel taristu arendamine ja regeerimisvõimekuse kasvatamine hädaolukordade korral. Viimsi vallavalitsuse arendustegevust piirab piisavas koguses munitsipaalmaa puudumine ja vallaelarve piiratus osta avalike ülesannete täitmiseks maad. Kohati räämas hooned vähendavad valla miljööväärtust. Samuti on vallaelarves vähe vahendeid Euroopa Liidu projektide kaasfinantseerimiseks. Uuselanike kiire lisandumine kortermajadesse on vähendanud vallaelanike sidusust ja identiteeditunnetust paikkonnaga. Tootmise laiendamine Muugal suurendab riske elukeskkonnale. Külastajate arvu kiire kasv väikesaartel, ennekõike Pranglil ja Naissaarel, nõuab külastuste korralduse parandamist, et mitte ohustada saarte unikaalset looduskooslust. Vajalik on toetus Prangli pärandkultuuri säilitamiseks ja Naissaare arendamiseks.

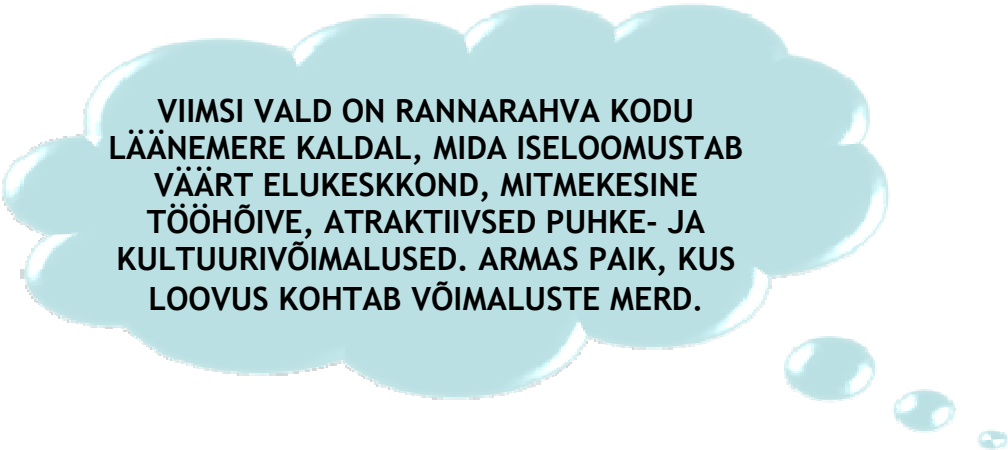
Võimalustena nähakse Euroopa Liidu struktuurifondide vahendite kasutamist vallaelanike elatustaseme tõusuks ning valla arengu kitsaskohtade lahendamiseks. Ennekõike investeeringud lasteaia ja koolikohtadesse, loodusressursside säästvasse kasutamisse ja energiasäästu, rannarahva ja tema elukeskkonnaga seotud kultuuriväärtuste arendamise ja inspireeriva elukeskkonna loomisse. Kinnisvaraarendajate huvi Viimsi valda investeerida annab võimaluse luua kohapeal elu- ja töökohti. Viimaste puhul on oluline suurendada kohapeal teadmistemahukat ja keskkonnasõbralikku väikeettevõtlust. Laiendada külaliikumist ja kogukondade kaasamist valla arengusse, kasutada multikultuursusest tulenevaid positiivseid võimalusi kultuurielu elavdamiseks vallas. Merega seotud tegevuste aktiivsuse kasv, tervise suurem väärtustamine ja elanike liikumine looduses eeldavad keskkonnateadliku käitumise tõstmist ning turismi- ja puhkemajanduse arendamist mandril ja saartel. Naaberomavalitsuste huvi koostööks aitab parendada avalike teenuste kvaliteeti ja kättesaadavust (ühistransport, veemajandus, sotsiaalhoolekanne, turvalisus, arstiabi). Enam tuleb võtta kasutusele info- ja

kommunikatsioonitehnoloogia lahendeid e-teenuste arendamisel, samuti vallas toimuva kohta teabe jagamisel ja elanikkonda kaasamisel valla arengusse. Oluline on jätkata osalemist LEADER Põhja-Harju Koostöökogu ja Harjumaa kalanduspiirkonna tegevustes. Inimeste vastutuse kasv oma käitumise eest ja soov osaleda oma elukeskkonna kujundamises loovad eeldusi omaosaluse suurendamiseks kogukonnategevustes ja avalike teenuste arendamiseks.

Ohtudena tuuakse välja muutuvaid majandusolusid. Muret teeb kohalike omavalitsuste tulubaasi mittevastavus kohustuslike ülesannete täitmiseks. Vabariigi Valitsus on algatanud mitmeid seadusandlikke initsiatiive, mis pärsivad kohaliku omavalitsuse üksuste iseotsustamist ja rahalist suutlikkust (riiklike ülesannete delegeerimine alarahastatult, piirangud laenu võtmisel aastani 2017 jms). Keskvalitsuse ja kohalike omavalitsuste koostöö vähesus takistab suurprojektide elluviimist, sh Euroopa Liidu struktuurifondide kaasrahastamisel. Transiidi- ja logistikakeskuste areng ning valla olulisuse kasv turismi ja külastuse sihtkohana kasvatab inimtegevuse survet loodusele ja sellega kaasnevad ohud elukeskkonnale. Eriti oluline on tagada riskide maandamine nii olemasolevate tegevuste kui uute arenduste osas Muuga Sadamas. Omavalitsuskorralduse võimaliku reformiga on mõistlik valla kaalutleda tulevikutsenaariume, et leida parimad lahendused Viimsi valla kestlikuks arenguks ning strateegiliseks partnerluseks Tallinna linnastus.

4. VIIMSI VALLA VISIOON, MISSIOON JA MÕÕDIKUD

4.1. Viimsi valla visioon 2020

**VIIMSI VALD ON RANNARAHVA KODU
LÄÄNEMERE KALDAL, MIDA ISELOOMUSTAB
VÄÄRT ELUKESKKOND, MITMEKESINE
TÖÖHÕIVE, ATRAKTIIVSED PUHKE- JA
KULTUURIVÕIMALUSED. ARMAS PAIK, KUS
LOOVUS KOHTAB VÕIMALUSTE MERD.**

Viimsi valla visiooni täpsustavad järgmised komponendid:

- Viimsi vald on Läänemere piirkonnas konkurentsivõimelise majandusega, mida iseloomustab keskkonnasõbralik ja teadmispõhine ettevõtetus. Viimsi valla majandusarengu edukuse alus on soodne positsioon Tallinna linnastu majandusruumis, mis tugineb kohalikele eeldustele ja uuendusmeelsele ettevõtetuskeskkonna arengule. Valla territooriumil asub sadamatele tuginev transiidi- ja logistikaäri, üha enam laieneb merelist asendit ärakasutatav väärturism ja puhkemajandus. Uute töökohtade rajamine toimub nii kohaliku nõudluse kui ekspordi baasil. Avalike teenuste osutamisel kasutatakse erinevaid ärimudeleid, millesse on kaasatud kogukonnad. Toimib tõhus IT-lahendustel põhinevate teenuste osutamine. Kasvab nutikate ja tasuvate töökohtade arv kohapeal. Hinnatud tööd pakuvad valla elanikele ka Tallinna linnastu teised ettevõtted ja asutused.

- Viimsi valla elanikud on eesti riigi kestlikkust väärtustavad, tegusad, edukad ja motiveeritud elanikud. Elanike tugev kodukoha identiteet ja seotus vallas toimuvaga põhineb elujõulisel kodanikuühiskonnal. Tugev külaliikumine, külavanemate ja kodanikeühenduste kaasatus valla juhtimisse on kohalikul demokraatial põhineva arengu nurgakivi.
- Viimsi vald on loodussõbralik, miljööväärtuslik ja turvaline elupaik. Läbi mõeldud eluasemepoliitika, sidus ja loodust hoidev vallaruum võimaldavad kodu erinevale maitsele. Valla atraktiivne keskus on Viimsi-Haabneeme-Miiduranna kolmnurgas ja seda tasakaalustavad väiksemad keskused. Tagatud on majapidamiste nõudmistele vastav tehniline taristu, elanike vajadusi ja asustussüsteemi tasakaalu jälgiv haridus-, sotsiaal- ja kommunaalteenuste osutamine. Olulist rõhku pannakse lastega peredele, noorsootööle ja abivajajatele. Vallasisesed teed ja tänavad, sh kergliiklusteed, pakuvad liikumiseks valikut ja võimaldavad eri transpordiliikide kombineeritud kasutust säästva transpordi põhimõtetest lähtuvalt. Vallasisene ning valla ja pealinna vaheline ühendus põhineb hästi toimival mitmeliigilisel ühistranspordil ja kergliiklusteede võrgustikul. Väikesaartega ühenduste pidamiseks on rekonstrueeritud sadamate taristu ja regulaarsed reisiliinid saartele toimuvad kaasaegsete laevadega. Tähelepanu all on säästev looduskasutus ja energiatagatistes taastuvenergia kasutamine.
- Viimsi vald pakub kvaliteetset ja tervist väärtustavat elamis-, külastus- ja puhkekeskkonda. Viimsi vallas osutatakse mitmekesiseid ja kvaliteetseid avalikke teenuseid vastavalt inimeste elukaarele. Viimsi vald positsioneerub rannarahva koduna ja mälupaigana, atraktiivse kultuuri- ja tervisekeskusena, mereturismi ja saartele külastuste pakkujana.
- Viimsi vald on positiivse imagoga, tõhusa dünaamilise juhtimisega kohalik omavalitsus. Vallavolikogu ja -ametnikud on pädevad oma alal asjatundjad ja motiveeritud elanikke teenima. Olulisel kohal on vallavõimude avatus ja koostöö teiste Tallinna linnaregiooni omavalitsustega, kuhu on partneritena kaasatud Läänemere äärsed omavalitsusüksused, riigiasutused, eraettevõtted ja vabakonnad.

4.2. Viimsi valla kohaliku omavalitsuse missioon

Viimsi vallavolikogu ja -valitsuse missioon on luua elanikele parim arengu- ja elukeskkond Eestis, kindlustada omavalitsusüksuse haldussuutlikkus, mis tagab omavalitsuslike ülesannete kvaliteetse, kättesaadava, õigeaegse ja tõhusa täitmise, olla kogukonna eestvedaja, usaldusväärne ja stabiilne partner.

4.3. Viimsi valla visiooni 2020 saavutamise hindamise mõõdikud

Viimsi valla visiooni 2020 saavutamise hindamiseks määratleti mõõdikud. Iga mõõdiku osas fikseeritu algtase aastal 2014 j soovitud sihtväärtus 2020.

Tabel 2. Viimsi valla visiooni saavutamise hindamise mõõdikud

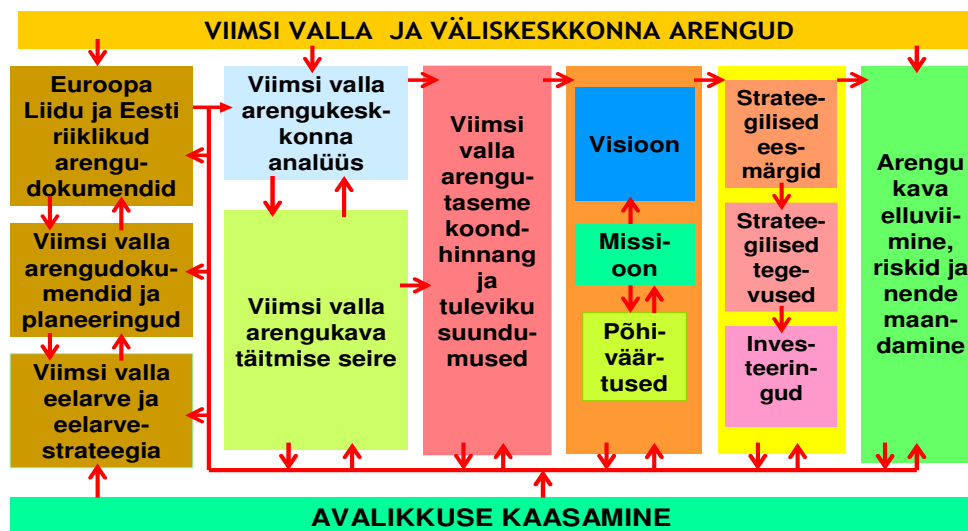
Mõõdik	Algtase 2014	Sihtväärtus 2020
Elanike arv ⁶	17 934	19 700
Maksumaksjate arv	8 250	8 900

⁶ Rahvastikuregistri andmed

Keskmine brutopalk kuus (eurot)	1 424	1 900
3. taseme haridusega inimeste osakaal 15-74 vanusrühmas (%)	43,7	44
Tööhõive määr 20-64 aastaste vanusgrupis (%)	73	75
Lasteaias käivate laste osakaal (%)		
lapsed 0-2 aastat	32,6	33,0
lapsed 3-7 aastat	81,5	95,0
Elanike osakaal, kes saavad ühisveevärgist nõuetele vastavat joogivett, %	83	96
Liikumisharrastusega regulaarselt tegelevate inimeste osakaal 16-64-aastaste vanusgrupis, % ⁷	35,6	47
Kaitstavate alade pindala Viimsi valla pindalast, %	77,6	77,6
Reostusõnnetusele reageerimise suutlikkus merel 24 tunni jooksul, km ² ⁸	2,4	2,4
Küla- või alevivanematega hõlmatud külade/alevike osakaal (%)	91	100

5. VIIMSI VALLA STRATEEGILISE ARENDAMISE PÕHIMÕTTELINE SKEEM JA ARENGUMUDEL

Viimsi vald toimib ja areneb koos ümbritseva keskkonnaga, kusjuures keskkonna vahetu mõju on valla arengu erinevate osiste - rahvastikuarengu (elanikkond), majandusarengu (töökohad, investeeringud, sissetulekud), sotsiaalse arengu (heaolu, turvalisus, hoolivus) ja institutsionaalse arengu (kohalik omavalitsus ja selle partnerid) - puhul erinev. Arendustegevus toimub järgmise skeemi alusel (Joonis 3).

Joonis 3. Viimsi valla strateegilise arendamise põhimõtteline skeem (Geomedia, 2014)

Keskset kohta Viimsi valla arendamise mudelis omab avalik sektor, selle juhtide ja struktuuriüksuste töötajate võimekus ning nende kasutada olevad ressursid kohaliku

⁷ Allikas: Eesti Tervisearengu Instituut (Eesti täiskasvanud rahvastiku tervisekäitumise uuring)

⁸ Allikas: Siseministerium

arengu suunamisel. Demokraatlik ja tõhus kohaliku omavalitsuse organisatsioon sõltub eeskätt valla enda kodanike heast tahtest ja panustamisest selle tegevusse.

5.1. Valla arendamise põhiväärtused

Viimsi valla arendustegevustes ja omavahelises suhtluses lähtuvad valla juhtimis- ja haldusstruktuurid järgmistest põhiväärtustest:

- **Pädevus** - valda juhitakse, avalikke teenuseid osutatakse ja ressursse hallatakse lähtudes parimatest teadmistest, oskustest, kogemustest ja demokraatlikult jagatud väärtustest. See tagab, et valla juhtimisalased otsustused ja teenused lähtuvad vallaelanike põhjendatud vajadustest, pikaajalistest eesmärkidest ja ressursside otstarbekast kasutamisest. Toimib väärtustel põhinev õppiv organisatsioon. Teenuste osutamisel kasutatakse laialdaselt IKT-võimalusi, ei klammerduta jäikadesse institutsionaalsetesse raamidesse.
- **Terviklähenemine** - valla erinevaid eluvaldkondi käsitletakse omavahel seostatuna, tervikliku kogumina. Süsteemselt jälgitakse eri valdkondade arenguid ja soodustatakse horisontaalset ja vertikaalset koostööd eri valdkondade vahel, võttes arvesse ka väliskeskkonnast tulevaid muutusi.
- **Koostöö ja kogukonna kaasatus** - avaliku, era- ja kolmanda sektori ühistöös panustatakse parimate lahendite kasutamiseks vallaelanike huvides. Valla kestlikkuse ja konkurentsivõime kindlustamiseks rakendatakse osapoolte koordineeritud tegevust ja strateegilist partnerlust. Keskkel kohal on vallaelanike kaasatus otsustusprotsessidesse, milles keskne koordineeriv roll on külavanematel.

5.2. Viimsi valla arengu strateegilised eesmärgid ja tegevused nende saavutamiseks 2014-2020

Viimsi valla strateegilise arendamise mudel koosneb viiest valdkonnast: looduskeskkond, sotsiaal ja kultuuriline keskkond, majanduskeskkond, tehiskeskkond ja juhtimine (Joonis 4).

Joonis 4. Viimsi valla arendamise mudel (Geomedia, 2014)

Aastatel 2014-2020 keskendutakse viiele valdkonnale ja nende all järgmiste eesmärkide saavutamisele ning nende raames tegevuste elluviimisele (Joonis 5).

Joonis 5. Viimsi valla arengukava ülesehituse mudel

Eesmärkide all peetakse silmas tulevikus soovitatavalt avalduvat seisundit, mille saavutamise nimel teostatakse erinevaid tegevusi.

A. Jätksuutlik looduskasutus, säästva arengu põhimõtete järgimine ja ökoloogilise jalajälje vähendamine

1. Eesmärk: Vastutustundlik suhtumine loodusse ja valla kõrge miljööväärtus

- Loodusväärtuste kaitse, rohevõrgustiku ja selle osade, Natura 2000 alade ning kohalike maastiku- ja looduskaitsealade säilitamine ja hooldamine, kaitsekorralduskavade koostamine.
- Korterühistute energiasäästu alase tegevuse koordineerimine, taastuvenergia kasutamise suurendamine ja energiasäästu saavutamine.
- Saarte looduse, elulaadi ja omapära säilimise tagamine, looduskasutuse koormustaluvuse reguleerimine saartel läbi organiseeritud külastuste.
- Loodus- ja kultuurimälestiste heakorrastamine ja viidastusega tagamine.
- Rannaaladele avaliku juurdepääsu tagamine.
- Maade munitsipaliseerimine parkide ja haljasalade tarvis.

2. Eesmärk: Maandatud keskkonnariskid

- Viimsi valla keskkonnaseisundi pidev analüüs, sh Muuga Sadama keskkonnariskide seire ning elukeskkonna ohtude maandamine.
- Inimeste keskkonnateadliku käitumise propageerimine ja vastutuse suurendamine säästva looduskasutuse eest.
- Viimsi valla riskianalüüsi ajakohastamine.
- Järeelvalve tõhustamine keskkonnariskide maandamise üle ja valmisoleku parendamine õnnetustele kiireks ja asjakohaseks reageerimiseks.
- Meetmete rakendamine merekeskkonna seisundi halvenemise vältimiseks ja reostusriskide vähendamiseks, merereostusõnnetusele reageerimise suutlikkuse tõstmine.
- Elukeskkonda risustavate lagunenud hoonete lammutamine ja avaliku ruumi heakorrastamine.

B. Tasakaalus asustussüsteem ja hästi toimiv taristu.

3. Eesmärk: Elanike vajadusi rahuldav tehniline taristu

- Haridusasutuste võrgu arendamine, lasteaia ja koolikohtade ning huvihariduses õppekohtade tagamine vajadusest lähtuvalt. Koostöös Haridus- ja teadusministeeriumiga riigigümnaasiumi rajamine.
- Vee- ja kanalisatsioonisüsteemi vastavusse viimine valla asustuse arengu ning kaasaegsete tarbimise ja loodushoiu nõuetega.
- Sademevee käitlussüsteemide renoveerimine, puhastamine ja ehitamine liigvee ärajuhtimiseks.
- Sõidu-, kergliiklus- ja kõnniteede ning tänavate pindamine, renoveerimine ja ehitamine, liikumise turvalisemaks muutmine: ühistranspordi taskud,

ülekaiguradade märgistus, liikluskorraldus, bussiootepaviljonide paigaldamine.

- Teede omandisuhete korrastamine ja teede investeerimisvajaduste inventuuri läbiviimine.
- Tänavavalgustuse renoveerimine ja ehitamine, tänavavalgustussüsteemide ehitamine energiasäästlikumaks.
- Väikesadamate (Kelnase sadama kaitsemuuli rekonstrueerimine ja sadama laiendus, Leppneeme sadama merekindlaks ehitamine olemasoleva kaitsemuuli renoveerimine ja pikemaks ehitamine), lautrite taastamine ja sadamat teenindatava taristu arendamine (Prangli, Leppneeme ja Tammneeme sadamahoone rajamine).
- Vaba aja taristu rajamine ja korrashoid spordi (Haabneeme staadioni ehitamine) ja tervislike eluviiside harrastamiseks (laste mänguväljakud, spordiväljakud ja -platsid, tervise- ja matkarajad, puhkealad jms).
- Avalike randade arendamine korrastatud ja turvalisteks supelrandadeks. Haabneeme ranna kujundamine Viimsi esindusrannaks.
- Viimsi promenaadi (Viimsi-Tallinn kallasrada) rajamine, kaldakindlustuste rajamine randade erosiooni vähendamiseks.
- Avalike teenuste täitmise tarvis sotsiaalmaa omandamine.
- Viimsi valla heakorraeskirjade üle täitmise kontrolli tõhustamine.

4. Eesmärk: Tasakaalus asustussüsteem

- Viimsi valla polütsentriline arendamine - valla ida- ja läänerranniku tasakaalustatud areng. Viimsi valla keskasula terviklik väljakujundamine Viimsi - Miiduranna - Haabneeme kolmnurgas. Vastukaaluks Randveres kogukonnakeskus koos kooli, lasteaia, noortekeskuse, raamatukogu, perearstikeskuse ja eakate päevakeskusega.
- Viimsi valla arhitektuurse terviklikkuse ja miljööväärtuse tagamiseks uue Viimsi valla üldplaneeringu algatamine, teemaplaneeringute ja arhitektuurikonkursside läbiviimine.

5. Eesmärk: Kvaliteetne ja turvaline, valla kõiki piirkondi ühendav ja naaberomavalitsustesse kiiret liikumist pakkuv mitmeliigiline transpordisüsteem

- Ühistranspordi liikumisskeemi pidev seire ja elanike liikumisvajadusest tulenev liikumise korralduse optimeerimine valla sees ja naaberomavalitsustega ühenduste pidamiseks, sh süsteemi „Pargi ja reisi” arendamine. Õise ühistranspordi (ööbussi) ellukutsumise vajaduse selgitamine.
- Õpilastranspordi kasutamise võimaluste parandamine koostöös Tallinna Linnavalitsusega, õpilasveo liikumisgraafikute nõudlusele enam vastavaks, turvalisemaks ja kättesaadavamaks muutmine.
- Mandri ja püasustusega saarte vahelise aastaringse liikuvõimaluse kindlustamine. Naissaare kandmine püasustusega väikesaarte nimistusse.

- Autoliiklusele alternatiivsete liikumisvõimaluste pakkumine, sh rööptranspordi (uurida trammiliikluse tasuvust ja rahastamisvõimalusi Tallinna-Viimsi lõigul), kergliikluse ja veesõiduvahendite integreeritud liikumissüsteemi arendamine.

C. Avalike teenuste parem kvaliteet ja kättesaadavus

6. Eesmärk: Lastesõbralik ja kvaliteetne õpikeskkond

- Lasteaia- ja koolikohtade tagamine, lasteaia-, üldharidus- ja huvikooli õppekohtade arvu suurendamine, sh koostöö laiendamine ministeeriumitega, naaberomavalitsustega ja erasektoriga. Koostöös Haridus- ja teadusministeeriumiga riigigümnaasiumi asutamine Viimsi valda.
- Õppijasõbraliku alus-, üld- ja huvihariduse omandamise võimaluste kindlustamine kaasaegses ja nõuetele vastavas õpikeskkonnas, kodulähedase ja võrdseid võimalusi pakkuva haridusasutuste võrgustiku kujundamine.
- Viimsi Keskkooli Karulaugu õppehoone juurdeehitus.
- Uus- Pärtle lasteaia ehitamine.
- Prangli Põhikooli Numme majutushoone vastavusse viimine õpilaskodule esitatavate nõuetega.
- Kaunite Kunstide Kooli rajamine.
- Raamatukogu võrgu laiendamine. Raamatukogu avamine Püünsi Koolis.
- Noortekeskuste võrgu laiendamine. Noortekeskuse rajamine Püünsi Kooli.
- Iga lapse individuaalsusega arvestamine ning tingimuste loomine koolist väljalangevuse vähendamiseks ja sujuvaks üleminekuks ühelt kooliastmelt teisele. Õpilastele mitmekesisemate võimaluste pakkumine enda huvi- ja võimete kohase õppevaldkonna valimisel.
- Huvihariduse, noorsootöö ja sportimise professionaalse ettevalmistamise suurendamine, et tagada osalejate ettevalmistamine teadlikuks karjäärivalikuks.
- Noorte karjäärinõustamise ja -planeerimise süsteemi arendamine, lastes ettevõtlikkuse ja loovuse toetamine ning noorte ettevõtlikkusele ja selle arendamisele suunatud õppekavade rakendamine, õppijate ja nende vanemate haridusvalikute alase nõustamise tõhustamine.
- Tingimuste parandamine õpetajatöö motiveerituse ja efektiivsuse tõstmiseks.
- Haridusasutuste IKT haldamise ja investeeringute kulude optimeerimine, vallakesksete IKT teenuste arendamine, ühiste hangete korraldamine.
- Sotsiaalpedagoogi ja psühholoogi teenuste kättesaadavuse tagamine kõigis valla haridusasutustes. HEV laste õppe toetamine valla haridusasutustes (HEV lastel võimalus saada haridus kodulähedases lasteaias ja koolis).

- Viimsi valla elanikele lasteaia kohatasu 50%-lise soodustuse andmine Viimsi valla munitsipaallasteaedades käivate perede lastele, kui lasteaias käib üheaegselt 2 või enam last.
- Parimate lõpetajate ja õpetajate tunnustamine Viimsi valla haridusasutustes.
- Eralasteaedade ja -koolide tegevuse toetamine läbi pearahasüsteemi.
- Õppijate terviseteadlikkuse tõstmiseks meetmete rakendamine, elanike hoolivuse ja kodanikuks olemise väärtustamine.
- Tasuta koolilõuna kõikides kooliastmetes.
- Õpilasmaleva tegevuse jätkamine ja malevas osalevate noorte arvu suurendamine.
- Laste ja perede suurem kaasamine hariduslikesse ja meelelahutuslikesse tegevustesse (pereklubid, tervise alased loengud, suhtlemistreeningud, käitumisraskustega lapse kasvatamine jms).
- Täiskasvanute õppe võimaluste laiendamine.
- Eesti keele õppe läbiviimise toetamine muukeelsete sisserändajate lõimumiseks kogukonda.
- Haridusasutuste osalemise suurendamine kogukonnaelus (lasteaed ja kool kui avatud polüfunktsionaalsed keskused).

7. Eesmärk: Abivajaja-kesksed sotsiaalteenused ja -toetused ning kättesaadav ja kvaliteetne esmatasandi arstiabi

- Sotsiaalteenuste ja -toetuste kirjelduste koostamise jätkamine, nende elektrooniliselt kättesaadavaks tegemine Viimsi valla interneti kodulehel koos viidetega teenuste spetsialistidele ja teenuseid osutavatele institutsioonidele.
- Sotsiaalhoolekandes osutatavate teenuste kvaliteedi ja kättesaadavuse suurendamine. Avahoolduste laiendamine ja erivajadustega isikute vajaduste varajase märkamise meetmete väljatöötamine ja nende kasutamine tõhusa abi osutamiseks.
- Sotsiaaltoetuste vajaduspõhisuse suurendamine, universaaltoetuste mahu vähendamine.
- Eluasemeteenuse kättesaadavuse suurendamine läbi sotsiaalkorterite ehitamise ja üürimise.
- Viimsi valla sotsiaalteenuste keskuse rajamine SA Rannapere Sotsiaalkeskus ruumides.
- Erivajadustega lastele päevahoiuteenuse võimaldamine ja isiklike abistajate teenuse pakkumine HEV lastele lasteaedades koostöös lasteasutustega.
- Eakate päevakeskuste ja avahooldusel põhinevate teenuste arendamine.

- Töötute parem teavitamine abivõimalustest ja nende hõivele kaasamiseks jõupingutuste tegemine koostöös Eesti Töötukassaga.
- Kriisis või majanduslikes raskustes perede toetamine ja abistamine, sh pereabilise, tugiisiku ja tugipere teenuste arendamine, perenõustamisteenuste kättesaadavuse parandamine.
- Ravimite kulude osaline kompenseerimine pensionäridele.
- Erakorralise arstiabi kättesaadavuse paremaks tagamiseks Tallinna Kiirabi tegevuskulude katteks vahendite eraldamine.
- Perearsti tegevuse toetamine arstiabi kättesaadavuse tagamiseks vallas, sh väikesaarte elanikele vältimatu arstiabi tagamine.
- Kvaliteetsete ja tõhusate tervishoiuteenuste osutamiseks perearstide ja -õdede, kooliõdede ning teiste tervise alaste tugiteenuste koondamise otstarbekuse analüüsi koostamine ühtsesse tervisekeskusesse koondamiseks.
- Perekesksete väärtushinnangute kujundamine. Perede nõustamisteenuste ja lastekaitse tugivõrgustiku arendamine lapsevanema, haridus- ja sotsiaaltöötaja koostöös.
- Valla terviseprofiili koostamine ja sellest tulenevate arenguvajaduste määratlemine.
- Tervisekäitumise propageerimine (terviseüritused, tervisliku toitumise propageerimine lasteasutustes jms) ja terviseedenduse kohta materjalide (voldikud, teabekirjandus) koostamine ja levitamine.
- Sotsiaalvaldkonna töötajatele regulaarse supervisiooni võimaldamine.
- Valla sotsiaalhoolekande, tööhõive ja rahvatervise alase kommunikatsiooni- ja koostöövõrgustiku edendamine. Võrgustikutöö meetodite ja tehniliste lahenduste arendamine.
- Sotsiaaltöö alase koostöö arendamine vabaihendustega, kodanikualgatuste ja vabatahtliku töö julgustamine.

8. Eesmärk: Inspireeriv kultuuriruum, rannarahva pärandit väärtustav ja mitmekesiseid vaba aja veetmise võimalusi pakkuv loomekeskkond

- SA Rannarahva Muuseumi, külaseltside jt valla institutsioonide ajaloo-alaste projektide kaasrahastamise toetamine, sh toetus rannarahva kultuuripärandi kogumiseks, säilitamiseks, teadustöök ja tutvustamiseks.
- Kunsti ja rahvaloomingupärandi aktiivne tutvustamine ja sellealase koduloo uurimise ja teadustöö soosimine.
- Kirikukoguduste tegevuse toetamine.
- Noorte ja täiskasvanute vaba aja sisuka veetmise võimaluste mitmekesistamine.
- Spordialade rahastamise süsteemi korrastamine.
- Kaunite Kunstide Kooli idee edasiarendamine ja selle realiseerimiseks tegevuse jätkamine.

- Valla traditsiooniliste kultuurisündmuste läbiviimise toetamine, sh Viimsi valla nn nimeürituste korraldamine.
- Multifunktsionaalse Viimsi vabaõhulava ehitamine kultuuriürituste korraldamiseks.
- Klindiastrangu tervisekompleksi väljaehitamine: terviserajad, laskumispark, seikluspark, vaatamisväärsused ja matkarajad.
- Suurürituste, festivalide, kontsertide, näituste ja noorteprogrammide läbiviimisele ja korraldamisele kaasaitamine.
- Merega seotud vaba aja tegevuste ja mereäärsete puhkamisvõimaluste laiendamine, Haabneeme, Randvere ja Rohuneeme supelrandade arendamine.
- Kultuurisündmustest aktiivne teavitamine, elanike aktiivne kaasamine kultuurisündmuste läbiviimisse.
- Uuringu läbiviimine loomeettevõtluse olukorra selgitamiseks vallas ja ettepanekud toetusmeetmete väljatöötamiseks.
- 100 tamme pargi loomine Eesti Vabariigi 100. aastapäevaks.
- Monumentaalkunsti paigaldamise toetamine Viimsi valla avalikku ruumi, skulptuuride ja mälestusmärkide rajamine, sh president Lennart Meri mälestuseks.

9. Eesmärk: Turvaline elukeskkond

- Politsei töö toetamine ja politseikontrolli tihendamine vallas. Täiendavate meetmete rakendamine avaliku korra kindlustamiseks, sealhulgas abipolitseinike formeeringu tegevuste toetamine.
- Turvalisuse seire tugevdamine. Viimsi vallavalitsuse juurde Viimsi turvalisuse nõukoja moodustamine, kuhu kuuluvad sisejulgeoleku ametite, vabatahtliku päästeseltsi, naabrivalve sektori jt asjakohaste organisatsioonide esindajad.
- Naabrivalve liikumise ja korteriühistute tegevuse toetamine.
- Veebikaamerate paigaldamise jätkamine valla avalikesse kohtadesse.
- Keskkonnaseire süsteemi arendamine, meetmete tagamine valla riskianalüüsis toodud ohtude ennetamiseks ja ohu ilmnemisel asjakohaseks kiireks reageerimiseks. Riskianalüüsi ja strateegilise mürakaardi koostamine Muuga Sadama piirkonnas.
- Merepäästevõimekuse arendamine valla saartel ja Rohuneeme sadama baasil.
- Viimsi Turvalisuspäevade korraldamine.

D. Atraktiivne ettevõtluskeskkond

10. Eesmärk: Ettevõtlikkust, innovaativsust ja keskkonnasõbralikkust väärtustav ärikeskkond, tasuvad ja targad töökohad

- Koostöö ettevõtluse tugistruktuuridega, ettevõtjate nõustamine ja projektide koostamise toetamine koostöös Harjumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskusega (HEAK).
- Töötajate täiend- ja ümberõppe korraldamine koostöös Töötukassaga, riskirühma kuuluvate elanike töö leidmisele kaasaaitamine.
- Muuga Sadamas ja tööstusalal ettevõtete liikumine keskkonnasõbraliku ja sotsiaalselt vastutustundliku ettevõtluse suunas, keskkonnariskide maandamise järelvalve asjatundlikkuse tagamine.
- Valda uute tööstusalade rajamiseks kontseptuaalsete lähtekohtade koostamine, eesmärgiga luua vallas eeldusi, et tekiks uusi keskkonnasõbralikke töökohti ja toetada ettevõtlusklastritel põhinevat kõrget lisandväärtust loovaid töövoimalusi.
- Õpilafirmade loomisele kaasaaitamine, ettevõtlike lasteaedade ja koolide liikumise toetamine.
- Viimsi valla taluturu arendamise jätkamine.
- Viimsi valla ettevõtjate ja valdkonnaspetsialistide kokkusaamiste (ümarlaudade, temaatiliste seminaride) korraldamine, sotsiaalselt vastutustundlike ja kogukondadega koostööd tegevate ettevõtjate tunnustamine.
- Ettevõtjate suurem kaasamine valla otsustusprotsessi ja vallas läbiviidavate mittetulunduslike ürituste korraldamisse. Viimsi vallavalitsuse juurde ettevõtjate ümarlaua moodustamine.

11. Eesmärk: Aastaringne turismi ja puhkemajanduse sihtkoht, looduse ja terviseturismi piirkond

- Rannarahva Muuseumi ja Vabaõhumuuseumi väljaarendamise jätkamine rannarahva kultuuripärandi ja elustiilikeskuseks. Turismiinfopunkti (keskuse) arendamine SA Rannarahva Muuseum baasil ja turismiinfopunktide loomine Pranglil ja Naissaarel.
- Maastiku- ja looduskaitsealadel elukeskkonda ja kaitsekorralduskavasid arvestavate tasakaalustatud rekreatsioonivõimaluste arendamine. Väikesaarte külustuspotentsiaali suurendamine kooskõlas looduse koormustaluvusega.
- Viimsi valla huvi- ja vaatamisväärsuste tutvustamine, siinse külustuskeskkonna atraktiivsemaks muutmine. Looduspuhkuse kasutamine keskkonnahariduse ja -teadlikkuse tõstmiseks.
- Kelnase sadama arendamine põhjaranniku üheks väikesadamate võrgustiku tõmbesadamaks.
- Saarte elanike kultuuritraditsioonide ja kogukonna väärtuste säilimise, eksponeerimise ja arendamise toetamine.
- Naissaare külustusatraktiivsuse tõstmiseks teemapargi kompleksne väljaarendamine sh kitsarööpmelise raudtee taastamine.
- Naissaare sadamaala arendamine saare turismikeskuseks sh ööbimis- ja toitlustustingimuste parandamine.
- Keri tuletornikompleksi restaureerimine ja avamine küllastajatele.

- Mereturismi laiendamine, merega seotud tegevusalade viljelemise laiendamine ja nende eksponeerimine koos rannarahva tegemistega.
- Olemasolevate sadamate ning lautrite ja nende omandisuhete korrastamine, merelepääsu võimaluste laiendamine. Haabneeme supelranna arendamine.
- Üritus- ja konverentsiturismi laiendamine (Rannarahva Festival, Nargen Festival, Valgete ööde festival, Muinastulede öö, vabaõhu teatrietendused jne).
- Kultuuriturismi arendamine (Naissaare, Prangli, Rannarahva muuseum koos vabaõhumuuseumiga, Laidoneri sõjamuuseum, Viimsi mõis, Naissaare Peeter Suure Merekindlus).
- Turismiobjektide ja liikumisradade viitade ja infotahvlitega tähistamine.
- Viimsi valla turismi ja külastuste turundamiseks vajaliku teabematerjali koostamine ja levitamine (turismikaardid, infostendid, puutekompuutrid, koduleht visitviimsi.com jne).
- Giidide koolitamine valla tutvustamiseks ja korraldatud retkede läbiviimiseks.

E. Tark valitsemine ja kogukondlike suhete arendamine

12. Eesmärk: Kohaliku omavalitsuse tõhus juhtimine ja ametnike kõrge asjatundlikkus

- Ausa ja maksumaksja raha heaperemeheliku kasutamise põhimõtete arendamine valla juhtimises.
- Juhtimise ja ametnike vastavuse tagamine läbi paindliku juhtimisstruktuuri, mis lähtub valla arenguliste ülesannete täitmise vajadustest.
- Ametnike motivatsioonisüsteemi loomine ja personali süstemaatiline koolitamine.
- Otsuste tegemine teadmispõhistel alustel ja avalikkuse kaasamisel, valla arengu analüüside koostamine ja valikute ning lahenduste kaalutlemine pädevate otsuste langetamiseks.
- Avalike teenuste internetipõhise osutamise arendamine.
- Maa munitsipaliseerimine avalike ülesannete täitmiseks.
- Valla mainekujunduse ja avalike suhete arendamine.

13. Eesmärk: Tugev identiteet ja kogukonna kaasatus valla otsustusprotsessidesse

- Valla polüfunktsionaalse ruumstruktuuri edasiarendamine, valglinnastumise protsessi kontrolli all hoidmine.
- Külaliikumise ja kogukonna arengule suunatud kohalike omaalgatuslike tegevuste toetamine, kodanikuühiskonna arengule kaasaaitamine.
- Külavanemate rolli ja osaluse suurendamine otsustusprotsessides.

- Külades kultuuritraditsioonide säilitamise, tekke ja arengu toetamine. Küla- ja vallapõhiste sündmuste korraldamine.
- Vabaihenduste tegevuse laiendamine, nende kaasamine vallaellu ja kogukonnateenuste arendamisse.
- Aktiivse osalemise jätkamine Leader ja kalanduse tegevuspiirkondades.
- Informatsiooni kättesaadavuse ja infolevi parandamine, vallajuhtide regulaarsed ühisarutelud elanikega valla arengute tutvustamiseks ja tagasiside saamiseks.

14. Eesmärk: Tulemuslik koostöö naaberomavalitsuste ja partneritega

- Koostöö naaberomavalitsustega ühistranspordi, haridus- ja sotsiaahoolekandeesutuste, ühisvee- ja kanalisatsioonisüsteemide ning reovee puhastamise, jäätmeäitluse, kergliiklusteede ja valda suunduvate magistraalteede arendamisel.
- Koostöö Tallinna ja keskvalitsusega saartel majandustegevuse elavdamiseks (veetranspordi arendamine, sadamate ja laurite rekonstrueerimine).
- Turvalisuse, keskkonnajärevalve ja päästevõimekuse alase koostöö arendamine.
- Euroopa Liidu struktuurivahendite, erakapitali ja doonorite vahendite kaasamine valla arenguprojektide realiseerimisse.

6. INVESTEERINGUTE KAVA 2014-2017 JA SELLE SEOSD VIIMSI VALLA EELARVESTRAATEGIAGA

Keskseks väljakutseks Viimsi vallale on suutlikkus tulla toime elanike arvu kasvuga, sellest tuleneva sotsiaalse- ja tehnilise taristu kooskõlla viimine elanike vajadustega. Ennekõike seondub see lastele ja noortele õpikeskkonna tagamisega, sh lasteaia ja koolikohtadega kindlustamisega. Seoses investeeringutega kinnisvaraarendusse on tähtsal kohal inimtegevuse tasakaalustamine loodusega (näiteks miljööväärtuse hoidmine, koormustaluvusega arvestamine, energiasääst, ehitiste väärt arhitektuurilise lahenduse tagamine, säästva liikumiskeskonna kujundamine jms), keskkonnariskide maandamine ja maade munitsipaalomandisse taotlemine avalike huvide täitmiseks. Võttes arvesse, et valla eelarves puuduvad kõigi arenguvajaduste rahastamiseks omavahendid, on oluline suurendada valla võimekust konservatiivse eelarvepoliitika raames hankida eelarveväliseid vahendeid. Valla majanduspotentsiaali suurendamise eesmärgil on vaja investeeringuid teadmispõhistesse, keskkonnasõbralikesse ja tasuvatesse töökohtadesse kohapeal. Väikesaartel majanduselu turgutamiseks on oluline toetada väärtturismi arendamist. Selle üheks eelduseks on stabiilne ja turvaline ühendus mandri ja saarte vahel. Valla mandriosa avatud tööturu tarvis on vaja jätkuvalt investeerida transpordiühendusse eelkõige Tallinnaga. Oluline on laiendada elanike ja külavanemate informeeritust ning kaasatust valla otsustusprotsessidesse, panustada kodanikuühiskonna arengusse laiemalt. Valla tuleviku seisukohalt on tähtis toetada elanike tervist väärtustavat käitumist, et pikendada nende tervelt elatud aastate arvu. Selleks tuleb vallal tagada kvaliteetsed ja mitmekesised vaba aja veetmise võimalused.

Käesoleva arengukava ja eelarvestrateegia 2015-2020 alusel koostati lähiaastate investeeringute kava. Valikute kaalutlemisel peeti oluliseks Viimsi valla eelarvestrateegias seatud eesmärgid, mille kohaselt:

- Põhitegevuse tulude kasv peab olema kiirem, kui põhitegevuse kulude kasv.
- Põhitegevuse kulude kasv peab pidurduma.
- Põhitegevuse tuleml kasvama.
- Omafinantseerimise võimekuse koefitsient peab kasvama.
- Vallaeelarvest suunatavad vahendid investeringuteks peavad kasvama.
- Valla finansvõimekus peab kasvama, et tagada arengukavas seatud eesmärkide saavutamine.

Vastavalt Harjumaa kohalike omavalitsuste investeerimisvajaduste loetelule aastani 2018 (kinnitatud Harju maavanema poolt 20.03.2014 korraldusega nr 584k) on Viimsi valla investeringute prioriteetidid järgmised:

- Haabneeme staadioni ehitus.
- Põhikoolide laiendus ja lasteaia passiivmaja ehitamine kooli ja lasteaiakohtade arvu suurendamiseks.
- Viimsi Sotsiaalteenuste Keskuse ehitamine Rannapere Sotsiaalkeskuse baasil.
- Kergliiklusteede võrgustiku ühendamine mandril ja Prangli saare teede katmine tolmuva kattega.
- Kelnase ja Leppneeme sadamate laiendamine koos Leppneeme sadama kaitsemuuli II etapi ehitusega ning Kelnase ja Leppneeme sadamahoone ehitusega.
- Tänavavalgustuse juhtkilpide kaasajastamine ja rekonstrueerimine mandril ja Prangli saarel kaasajastatud valgustuse väljaarendamine.
- Viimsi terviseraja ja suusaradade ehitamine ja sidumine mõisapargi ja laskumisenõlvaga.
- Ühistranspordi arendamine.
- Inkubatsioonikeskuse rajamine ettevõtetele.
- Sadevee süsteemide väljaarendamine.
- Reovee puhasti, vee- ja kanalisatsioonivõrkude jätkuv väljaehitamine, jäätmejaamade rajamine Naissaarel ja Prangli saarel.
- Laidoneri pargi korrastamine miljööväärtuslikuks perepargiks.
- Rannarahva Muuseumi väljaarendamine rannarahva elustiilikeskuseks koos Viimsi Vabaõhumuuseumi arendamisega elavaks kalurikülaks.
- Naissaare Merekindluse raudtee restaureerimine ja veeremi soetamine.
- Turismiinfopunktide väljaarendamine Viimsi piirkonnas koos turismiinfoitade ja stendidega ning turundusmaterjalidega.

Nende ja teiste kavandatud projektide elluviimine eeldab järjepidevat tööd, mis muuhulgas sisaldab aktiivset osalemist Euroopa Liidu planeerimisperiodi 2014-2020 raames Eestile eraldatud raha kasutamises.

Perioodiks 2014-2017 on kavandatud järgmised investeringud ja suuremate tegevuste rahastamine (Tabel 3).

Tabel 3. Viimsi valla investeringute kava 2014-2017

Investeringud/ Tegevused	Orienteeruv maksumus, eurot						
	2014	2015	2016	2017	Kokku	Valla- eel- arvest, eurot	Valla- eel- arvest protsent
A. Jätksuutlik looduskasutus, säästva arengu põhimõtete järgimine ja ökoloogilise jalajälje vähendamine							
Päästeteenistuste tegevuse toetamine	5 000	10 000	10 000	10 000	35 000	35 000	100,0
Jäätmete kogumiskohtade ehitamine	10 000	20 000			30 000	10 000	33,3
100 tamme pargi rajamine		20 000			20 000	20 000	100,0

Mõisapargi korrastamine		50 000	100 000		150 000	50 000	33,3
Ranna-alade korrastamine	15 000	15 000	15 000	15 000	60 000,0	60 000	100,0
B. Tasakaalus asustussüsteem ja hästi toimiv taristu							
Uus-Pärtle lasteaia ehitamine		1 200 000			1 200 000	250 000	20,8
Karulaugu kooli juurdeehitus/Haabneeme kool				3 000 000	3 000 000	3 000 000	100,0
Sotsiaalteenuste Keskuse rajamine				2 000 000	2 000 000	50 000	2,5
Haabneeme staadioni ehitamine	200 000	700 000			900 000	450 000	50,0
Randvere kooli spordiplatsi ehitamine		400 000			400 000	400 000	100,0
Viimsi laululava ehitamine mõisaparki			64 000		64 000	14 000	21,9
Kaunite Kunstide Kooli ehitamine			150 000	4 200 000	4 350 000,0	1 000 000	23,0
Elamukvartalitesse uute spordiväljakute rajamine		10 000		10 000	20 000	5 000	25
Lubja klindiastrangu tervise- ja matkaradade ehitamine				330 000	330 000	200 000	60,6
Tennise ja fitness-halli ehitamine				500 000	500 000	200 000	40
Kergliikusteede võrgu väljaehitamine + rattaparklad			700 000	1 100 000	1 800 000	1 460 000	81,1
Tädu suusa- , matka- ja terviseradade väljaehitamine			100 000		100 000	50 000	50,0
Täiendavate suusaradade rajamine ja ühendamine		100 000	100 000		200 000	100 000	50,0
Spordiplatside rajamine külakeskustesse	10 000	10 000	10 000	10 000	40 000	10 000	25,0
Reinu tee renoveerimine			800 000	1 000 000	1 800 000	1 800 000	100,0
Pargi teele kõnnitee ehitamine				250 000	250 000	250 000	100,0
Kooli tee ehitamine				1 000 000	1 000 000	1 000 000	100,0
Uute parkimiskohtade ehitamine		5 000	10 000	10 000	25 000,0	25 000	100,0
Teede ehituse mahu suurendamine		200 000	300 000	1 000 000	1 500 000	1 500 000	100,0
Slippide ehitamine veesõidukite merre laskmiseks	6 000	6 000	6 000	6 000	24 000	24 000	100,0
Väikesadamate korrastamine	8 000	8 000	10 000	12 000	38 000	18 000	47,4
C. Avalike teenuste parem kvaliteet ja kättesaadavus							
Tasuta koolitoit kõikides kooliastmetes		525 000	525 000	525 000	1 575 000	1 575 000	100,0

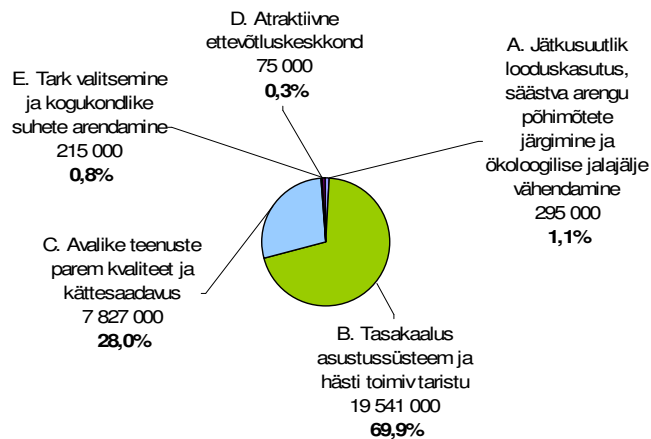

Pedagoogide palgatõus kooliõpetajate palga tasemele		400 000	400 000	400 000	1 200 000	1 200 000	100,0
Lapsehoiutoetuste suurendamine		50 000	50 000	50 000	150 000	150 000	100,0
Lasteaiakoha maksumuse kompenseerimine paljulapselistele peredele	20 000	50 000	50 000	50 000	170 000	170 000	100,0
Erivajadustega lastele päevahoitu teenuste toetamine	10 000	90 000			100 000	50 000	50,0
Erivajadustega laste vanemate toetamine	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000	10 000	50,0
Eralasteaedade toetamine		150 000	150 000	150 000	450 000	450 000	100,0
Kuni 2-aastaste laste emadele taastustervisespordi kulude hüvitamine	3 000	3 000	3 000	3 000	12 000	2 000	16,7
Liitumistasude hüvitamine (ühisveevärk)	500 000	500 000	500 000	500 000	2 000 000	2 000 000	100,0
Avahoolduse arendamine	10 000	10 000	10 000		30 000	30 000	100,0
Ravimite ostmise kompenseerimine pensionäridele		300 000	300 000	300 000	900 000	900 000	100,0
Eakate tegevuse toetamine	5 000	10 000	10 000	10 000	35 000	10 000	28,6
Täiend- ja ümberõppes osalemise toetamine		20 000	20 000	20 000	60 000	60 000	100,0
Viimsi-Tallinn-Viimsi koolibussi tagamine	20 000	10 000			30 000	30 000	100,0
Bussiliini nr 114 doteerimine	10 000	10 000	10 000	10 000	40 000	40 000	100,0
Bussiliini nr 115 avamine	50 000	50 000	50 000	50 000	200 000	200 000	100,0
Viimsi-Tallinn-Viimsi liinil tasuta ühistransport Viimsi valla elanikele	150 000	150 000	150 000	150 000	600 000	600 000	100,0
Turvalisuse suurendamine	20 000	10 000	20 000	20 000	70 000	70 000	100,0
Õpilasmaleva tegevuse toetamine	5 000	5 000	5 000		15 000	15 000	100,0
Väikelaevajuhikursuste loomine Viimsi Keskkoolis			25 000		25 000	10 000	40,0
Auto- ja laevajuhi lubade tasu kompenseerimine		15 000	15 000	15 000	45 000	45 000	100,0
Viimsi rattaretke korraldamine	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000	10 000	50,0
Külakeskuste arendamine	0	10 000	10 000	10 000	30 000	10 000	33,3
Tallinnast Viimsi suunal trammiliini ehitamise tasuvuuringu läbiviimine	25 000	25 000			50 000	50 000	100,0

D. Atraktiivne ettevõtluskeskkond							
Suveteatri loomine	12 000	38 000			50 000	50 000	100,0
AHHA keskuse loomine		20 000			20 000	10 000	50,0
Viimsi taluturu arendamine		5 000			5 000	5 000	100,0
E. Tark valitsemine ja kogukondlike suhete arendamine							
Noortevolikogu asutamine ja tegevuse toetamine	2 000	1 000	1 000	1 000	5 000	5 000	100,0
Külaseltside tegevuste toetamine	20 000	20 000	20 000	20 000	80 000	80 000	100,0
Külades ürituste läbiviimise toetamine	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000	10 000	50,0
Popp-dzässikooride festivalide toetamine	20 000	20 000	20 000	20 000	80 000	70 000	87,5
Kodu- ja ajalooliste kohtade tähistamine	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000	10 000	50,0
Viimsi valla kodulehe uuendamine		10 000			10 000	10 000	100,0

Tabelist 3 on näha, et suuremad kuluartiklid on jätkuvalt seotud haridusvaldkonna arendamisega. Investeeringud suunatakse haridusasutuste ehitamise, õpikeskkonda ja õpilaste koolitoidu pakkumisse (viimane on lisaks riiklikule toetusele). Teise suurema kuluartiklina on liikumiskeskonna parandamine. Ülejäänud valdkondade summad on nimetatutega võrreldes oluliselt väiksemad.

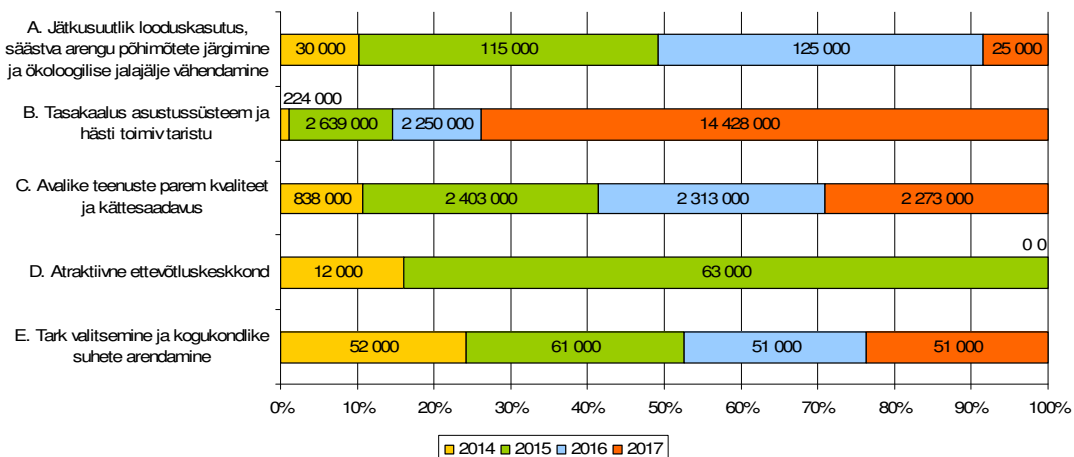
Investeeringute kavast lähtuvalt jaotuvad rahalised vahendid eesmärkide vahel järgmiselt (Joonis 6). Kokku on tegevuste maht 27 953 000 eurot.

Joonis 6. Viimsi vallaelarve kulude jaotus eesmärkide lõikes, eurot ja % kogukuludest

Viimsi vallaelarvest kulub kavandatud tegevuste läbiviimiseks 19 918 000 eurot, mis on kogu vajalikust summast 71,26%. Ülejäänud raha tuleb taotleda kaasfinantseerimise läbi erinevatest rahastamisallikatest. Seega sõltub investeeringute tegemine ennekõike valla enda eelarvelistest vahenditest ja võimekusest esitada väga häid projekte. Kuna valla laenukoormus jääb aastatel 2014-2017 kõrgeks, siis laenude võtmine on võimalik vaid Euroopa Liidu struktuurifondidest projektide kaasfinantseerimiseks. Silmas tuleb silmas pidada, et 2014. aasta aprillis valminud riigi eelarvestrateegia aastateks 2015-2018 ei näe ette omavalitsuste tulubaasi osas sisulisi muutusi.

Investeeringute kava elluviimiseks vajaminevad summad aastate lõikes jaotuvad järgmiselt (Joonis 7).

Joonis 7. Investeeringute kava elluviimiseks vajalike rahaliste vahendite ajaline jaotus

Viimsi valla investeerimisvõimalusi valla eelarvestrateegia kohaselt iseloomustab tabel 4.

Tabel 4. Investeeringustegevus 2014-2017 (Allikas: Viimsi valla eelarvestrateegia)

Investeeringustegevus	2014	2015	2016	2017
Põhivara soetus (-)	869 144	2 375 076	3 055 473	3 126 601
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	0	0	0	0
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	0	0	600 000	0
Osaluste ning muude aktsiate ja osade müük (+)	0	0	0	0
Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus (-)	2 429 135	1 120 314	0	0
Tagasilaekuvad laenud (+)	151 035	231 035	231 035	231 035
Antavad laenud (-)	100 000			
Finantstulud (+)	160 000	211 175	202 631	194 078
Finantskulud (-)	921 648	1 130 000	1 100 000	-900 000

Viimsi valla 2014. aasta eelarves on planeeritud laenude tagasimaksed järgmise graafiku järgi (Tabel 5). Erandiks on Nordea pangast võetud laenu põhiosa tagasimaksmine, mis algab oktoobris. 2015. aastal peaksid kõik tagasimaksed olema plaanipärased. Kokku on tagasimakseid 2014. aasta eelarves planeeritud 1,7 milj. eurot. Lisaks tuleb maksta graafikujärgselt laenude ja rentide intresse. Intresside maksmisel on aluseks laenu marginaal pluss euribor. Kasutusel on 6 kuu euribor, mis on jooksvalt jäänud 0,4 hindepunkti juurde. 2014. aasta esimesel poolel on euribor uuesti langenud, mis hoiab intresside maksed madalal tasemel.

Tabel 5. Viimsi valla laenukoormus, eurot (Allikas: Viimsi vallavalitsus)

Laen, rent	Laenu jääk 01.01.2014	Tagasimaksed 2014	Laenu jääk 01.01.2015
Swedbank I	1 992 663,02	144 048,00	1 848 615,02
Swedbank II	2 017 392,74	144 099,60	1 873 293,14
Nordea Pank	6 678 030	486 660	6 191 370
Viimsi Keskool	9 411 763	713 887	8 697 876
Viimsi Keskool	10 289 455,32	713 877,12	9 575 578,20
Randvere Lasteaed-Põhikool	1 120 816	135 600	985 216

Leppeneeme Lasteaed-Põhikool	114 520	38 535	75 985
KIK I laen 0,9 meur	939 035	0	939 035
KIK II laen 1,7 meur	0	0	1 720 100
KOKKU	23 151 912	1 662 820	23 209 192

Netovõlakoormus Viimsi valla eelarvestrateegias on arvestatud 2014. aasta lõpuks suurem, kui see tegelikult kujuneb. Põhjuseks on mõnede laenude kiirem tagasimaksmine võrreldes eelarvestrateegias arvestatuga. Netovõlakoormuse protsent peab jääma jooksvalt alla 100%. Kui 2014. aasta teisel poolel võetakse välja Keskkonnainvesteeringute Keskuse poolt antud laen, mis on seotud Muuga reoveepuhasti rekonstrueerimisega, mida omakorda korraldab AS Viimsi Vesi, siis Viimsi valla netovõlakoormuse protsent tõuseb. Kuid nende laenude kogusumma - 1,7 milj. eurot - lisandumine netovõlakoormusesse valla fianantsolukorda ei halvenda. Kuna aastatel 2015-2016 pole laenu kavas juurde võtta, siis netovõlakoormuse protsent alaneb 70 protsendini 2016. aasta lõpuks.

Laenude võtmine ja teenindamine on kooskõlas Viimsi valla eelarvestrateegiaga 2014 - 2020 (Tabel 6).

Tabel 6. Viimsi valla põhitegevuse näitajad 2014 - 2017 (Allikas: Viimsi valla eelarvestrateegia)

Eelarveosad	2014	2015	2016	2017
Põhitegevuse tulud kokku	22 658 320	23 727 851	24 378 654	24 885 107
Maksutulud	18 336 348	19 297 851	19 738 654	20 185 107
sh tulumaks	15 911 348	16 867 851	17 308 654	17 755 107
sh maamaks	2 400 000	2 400 000	2 400 000	2 400 000
sh muud maksutulud	25 000	30 000	30 000	30 000
Tulud kaupade ja teenuste müügist	1 110 600	1 100 000	1 200 000	1 200 000
Saadavad toetused tegevuskuludeks	3 091 372	3 200 000	3 300 000	3 350 000
sh tasandusfond (lg 1)	0	0	0	0
sh toetusfond (lg 2)	2 630 299	2 700 000	2 800 000	2 850 000
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	461 073	500 000	500 000	500 000
Muud tegevustulud	120 000	130 000	140 000	150 000
Põhitegevuse kulud kokku	19 031 226	17 321 488	17 544 653	18 816 364
Antavad toetused tegevuskuludeks	3 013 140	2 550 000	2 500 000	2 550 000
Muud tegevuskulud	16 018 086	14 771 488	15 044 653	16 266 364
sh personalikulud	6 858 252	6 400 000	6 600 000	7 300 000
sh majandamiskulud	8 741 597	8 142 210	8 208 867	8 725 513
sh muud kulud	418 236	229 278	235 786	240 851
Põhitegevuse tulem	3 627 094	6 406 363	6 834 001	6 068 743

7. VIIMSI VALLA ARENGUKAVA ELLUVIIMISEGA SEOTUD RISKID JA NENDE MAANDAMISE VÕIMALUSED

Viimsi valla arengukavas seotud eesmärkide saavutamise teel tuleb võtta arvesse järgmisi olulisi riske ja kavandada nende ilmnemisel järgmised meetmed maandamiseks.

7.1. Poliitilised riskid

Need tulenevad poliitilise tahte võimalikust muutusest Viimsi vallavolikogus. Päevapoliitika domineerimine, katteta lubadused ja üksiklahendused ei lähtu valla pikaajalistest arengusihetidest. Põhjuseks on poliitikakujundajate muutus, prioriteetide ümberseadmine või olulised ümberkorraldused Viimsi valla, Vabariigi Valitsuse ja Euroopa Liidu struktuurivahendite kasutamise prioriteetides. Poliitilised erimeelsused huvigruppide vahel pärsivad valla stabiilse arengu, domineerib võimuvõitlus.

Võimalikud lahendid riskide maandamiseks:

- Arengukava elluvijate poolne järjepidev poliitikute, otsustajate ja sihtrühmade teavitamine dokumendi elluviimise protsessist, tulemustest ja sellega kaasnevatest muutustest vallaelus.
- Kohtumised ja arutelud asjaosalistega, teema hoidmine avaliku huvi keskmes, et tagada valla arengu järjepidevus ja tasakaalustatus, parimate lahenduste kasutamine eesmärkide saavutamiseks ja elanike huvi lubatu elluviimise seire kohta.
- Ekspertide kaasamine ja otsuste mõju hindamise läbiviimine.

7.2. Finantsriskid

Majandusliku arengu ebastabiilsus, madal tööhõive, töökohtade vähesus, palkade kasvu aeglustumine ja inflatsiooni kasv. Valla tulubaas ei vasta valla arengulistele vajadustele ja valla võlakoormust ei õnnestu kavandatud mahus vähendada. Maksutulu jääb loodetust väiksemaks ja plaanitavad rahavood ei kata kulusid vajalikeks investeeringuteks ning avalike teenuste kvaliteedi ja kättesaadavuse parendamiseks. Ühe-aastase eelarve koostamise piiratus ja valla nelja aasta eelarvestrateegiast mittekinnipidamine, mille põhjuseks kõrgete ootuste täitmine ja teenuste/toodete hinnatõus. Keskkvalitsuselt ja Euroopa Liidu struktuurifondidest raha mittaasaamine loodetud mahus, mistõttu valdkonnale vajalikud kulud osutuvad esialgselt kavandatust suuremaks. Kuna mitmete tegevuste elluviimine on seotud projektipõhise rahaeraldusega, siis ei pruugi nendeks raha laekuda kavandatud ajal või projekti lõppedes pole kujunenud tegevuste jätkamiseks vajalikku rahalist suutlikkust. Keskkvalitus eirab kohalike omavalitsuste finantsautonoomiat kehtestades maksuparandusi ja laenupiiranguid, mis vähendavad kas laekumisi kohaliku omavalitsuse eelarvesse, nende sihtotstarvet või seavad tõkkeid omavalitsuse iseseisva eelarvepoliitika elluviimiseks. Kohalikele omavalitsustele delegeeritakse ülesandeid, mis pole tagatud nende täitmiseks vajaminevate ressursside üleandmisega riigieelarvelistest vahenditest.

Võimalikud lahendid riskide maandamiseks:

- Konservatiivne ja tasakaalus eelarvepoliitika, tulude ja kulude põhjendamine, kulude põhjalik eelarvestamine ja kaalutletud lahendused. Normatiivse ja kommunikatiivse planeerimise tähtsuse suurendamine.
- Paindlike haldus- ja finantsmudelite rakendamine avalike teenuste osutamisel, tegevuskulude kokkuhoiu taotlemine, era- ja kolmanda sektori vahendite kaasatuse suurendamine, konservatiivse rahastamispoliitika viljelemine ja reservide seadmine.
- Arengukava täitmise tulemustest pidev vallavalitsuse ja -volikogu liikmete informeerimine.

- Keskkvalitsuse ja vallavalitsuse dialoog kaasava ja paindliku eelarvepoliitika viljelemiseks ning jõupingutused riigieelarveliste vahendite saamiseks ja Euroopa Liidu struktuurivahendite kasutamiseks.
- Keskkvalitsuse ja omavalitsuse asjakohaste spetsialistide regulaarsed kohtumised ja olukorrast ning selle võimalikest muutustest teavitamine. Samuti riiklike rahaeralduste regulaarne läbivaatamine omavalitsustele delegeeritud riiklike ülesannete täitmiseks ja asjakohane dialoog keskkvalitsusega omavalitsusliitudega koostöös.

7.3. Looduskeskkonna koormuse ja kasutuse kasvuga seotud riskid

Inimtegevuse koormuse kasv looduskeskkonnale, mis lähtub ennekõike elamute, tootmise ja liiklusvoogudega kaasnevast ebaparemehelikust ja saastavast keskkonnakasutusest. Kasvab loodusressursside tarbimine ja tehiskeskkonna mõju. Tehnoloogiliste lahenduste kasutamine igapäevases elukorralduses suurendab võimalikke inimlike eksimustega seotud riske. Ohu olulisteks allikateks on ohtlike ainete käitlemise mahu kasv ja vedelekeemiateminalide laiendused (eriti Muuga sadamas) ja vedu (maantee, raudtee, veeteed), millega kaasnevad ohud kasutatavast tehnoloogiast, logistilisest korraldusest ja hooletust inimkäitumisest - näit. tervisekahjustused, vara hävimine, õhusaaste, müra, vibratsioon, suurõnnetused (näit. tulekahju). Mereliiklusest lähtub oht vee ja kaldaalade reostumiseks ning randade erosiooniks. Viimsi vallas asub ka Ülemiste lennuvälja lennuliikluse koridor, mistõttu on olulisel kohal lennuliikluses ohutuse tagamine. Kinnisvaraturul nõudluse vähenemisega kaasneb oht, et osa ehitatud elamufondist jääb tühjaks ja loodud kasutuseta tehiskeskkond risustab valla miljööväärtust.

Võimalikud lahendid riskide maandamiseks:

- Regulaarse keskkonnaseire läbiviimine, asjakohase ja tõese informatsiooni õigeaegne ning võimalikult lihtne elanikele kättesaadavaks tegemine.
- Säästva arengu põhimõtete range järgimine inimtegevuses, keskkonnariskide teadvustamine ning nende kompleksne hindamine ja riskide maandamine.
- Ennetava tegevuse tähtsuse suurendamine läbi arenduste mõjude hindamise nõude.
- Ohuolukordadeks valmisoleku tagamine, kriisireguleerimisplaani olemasolu. Kriisiõppuste läbiviimine ja päästevahendite soetamine, vallavalitsuse ja päästestruktuuride koostöö suurendamine.
- Planeerimise ja ehitustegevuse reguleerimine koostöös arendajatega, protsesside kaasajastamine sotsiaalse vastutustunde suurendamiseks kogukonnas.
- Keskkonnasõbralike tehnoloogiate kasutamine, mistahes tegevuste puhul seatud keskkonnatingimuste täitmise järelevalve. Nõudlikkuse suurendamine arendusprojektidele esitatavatele keskkonnatingimustele.
- Autostumise vähendamine, ühistranspordi osatähtsuse suurendamine ja alternatiivsete liikumisvõimaluste (jalgratas, elektrisõidukid, jalgsi liikumine) kasutamise stimuleerimine.

7.4. Sotsiaalsed ja elanike toimetuleku riskid

Perede majandusliku olukorra halvenemine, leibkondade suur laenukoormus, töötuse kasv, perede tometulekuraskused, elanike sidususe vähenemine ja riskirühmade tõrjutus ühiskonnas. Elanikkonna vananemine ja sellega toimetulekuks ning abivajajatele väärrika elu tagamiseks uute poliitikameetmete rakendumine. Abivajajate sotsiaalvõrgustikust eemalejäämine, teenused ja toetused ei jõua õigeaegselt sihtrühmani või eeldavad oluliselt isikukesksemat lähenemist, milleks kohapeal puuduvad võimalused. Teisalt väljenduvad sotsiaalsed riskid vanusrühmade lainetuses - näiteks kui täna on vaja palju koolikohti, ühel ajahetkel vajatakse palju kohti vanadekodus. Teenuste hinna kallinemisega tekib vajadus elanike omaosaluse suurendamiseks, kuid selleks napib neil raha.

Võimalikud lahendid riskide maandamiseks:

- Asjakohase ja tõese informatsiooni ning avalike teenuste võimalikult lihtne abivajajatele kättesaadavaks tegemine.
- Sihtrühmadele suunatud ennetava tegevuse ja kompleksse vajadusepõhise teenuste osutamise laiendamine valla sotsiaal- ja rahvatervise poliitikas ning konkreetsete toetuste/teenuste tagamine sihtrühmadele, sh e-teenuste arendamine.
- Valmisoleku tagamine kriisidega toimetulekuks, vabatahtlike kaasamine ja ligimese hoolivusele suunatud tegevuste võimestamine läbi koostöö eri osapooltega (vallavalitsus, mittetulundussektor, religiooniasutused, sotsiaalsed ettevõtted jne).
- Abivajajate julgustamine sotsiaalvõrgustikku pöörduma, riskirühmadega töö tõhustamine ja uute vajadusepõhiste teenuste arendamine.
- Sotsiaalsete töökohtade loomine ja töötute rakendamine valla avalikel töödel (rohe- ja rannaalade korrastamine, tänavate ja sõiduteede hooldus, jt), ettevõtjatele toetus uute töökohtade loomisel (koolitustoetus, mentorlustoetus, nõustamistoetus, EASile projektide kirjutamise toetamine).
- Abivajajate psühholoogiline, pereelu, toimetuleku, tööõiguse ja ettevõtluse alane nõustamine ja koolitamine.
- Vabaihendustele kogukonnateenuste delegeerimine, elanike hooliva ellusuhtumise kasvatamine.

7.5. Tallinna valglinnastumise ja elanike rändega kaasnevad riskid

Rahvastiku mobiilsuse kasv pealinnaregioonis elu-, töö- ja vaba aja kohtade valikul ning nende muutustest tulenev nõudluse dünaamilisus avalike teenuste (lasteaia- ja koolikohad, noortekeskused, ühistransport, planeeringud) osutamisel. Noorte rahvastikurühma spetsiifikast ja suurusest tulenevad eripärad ja elanike vanusrühmade lainetusest põhjustatud elanike vajaduste muutused nõuavad paindlikke ja pikka ajahorisonti arvestavaid lahendusi.

Võimalikud lahendid riskide maandamiseks:

- Valla rahvastikupoliitika olemasolu, elanike registri korrastamine ja kohaliku identiteedi suurendamisele kaasaaitamine.

- Valla arengu kavandamises ja planeerimistegevuses teadmispõhisuse suurendamine, lahenduste kompleksuse ja strateegilise perspektiivi suurem arvestamine otsuste vastuvõtmisel ja koostöös arendajatega.
- Töö- ja pereelu tasakaalu toetamine, eri põlvkondade vahelise sidususe soodustamine paiksuse suurendamiseks.
- Uuenduslike ärimudelite kasutamine avalike teenuste osutamisel - elanike, ärisektori ja vabaihenduste kaasatuse suurendamine valla arengu kitsaskohtade lahendamise ning mitmetasandilisse integreeritud juhtimisse.
- Koostöö naaberomavalitsustega strateegilise partnerluse arendamiseks.

7.6. Kohaliku omavalitsuse nõrgast teostamisest tulenevad administreerimise riskid

Riskid tulenevad arengukava elluviimise võrgustiku ja selle osade juhtimise ning suhete ebakõladega, samuti personali oskuste vähesusega, töötajate lahkumisest, koostöö puudumisest eri valdkondade esindajate vahel. Töötajate motivatsioonilanguse põhjuseks võib olla madal palgatase, vähene kaasatus otsustusprotsessidesse ja vajalike muudatuste elluviimise aeglus. Viimsi valla tegevusaja jooksul tehtud otsuste vaidlustamine ja võimalikud kaotused kohtulahendites võivad kaasa tuua suuri rahalisi kohustusi, mis vähendavad vallavalitsuse võimet teha kõiki arengukavas soovitud investeeringuid. Vahendid ei lähe tuleviku kavandamiseks vaid varasemate tegude heastamiseks.

Võimalikud lahendid riskide maandamiseks:

- Vallavolikogu liikmete ja -ametnike sihipärane koolitamine ja arenguveestluste läbiviimine.
- Ametnike ja töötajate tööalase pädevuse ja nõudlikkuse suurendamine. Töötajate motiveerituse ja pühendumuse kasvatamine läbi sihikindla personalitöö.
- Vallametnike, hallatavate asutuste ja eri ametkondade töötajate koostöö suurendamine, võimaluste andmine töötajatele enesetäienduseks ning asjakohase parima praktikaga tutvumiseks.
- Vallavolikogu ja -valitsuse järjekindel elanike huvidest lähtuv valla jätkusuutlikkust suurendav tegevus, otsuste kaalutlemine ja mõjude hindamine, tehtud lahendite tagamine ressursidega.
- Munitsipaalmaade reserveerimine avalike teenuste ja huvide pikaajalise säästva planeerimise põhimõtetest lähtuvalt.
- Koostöö suurendamine riigi, kohalike omavalitsuste ja erasektori vahel.
- Vallaeelarves finantsreservi moodustamine.

7.7. Valla maine languse ja kommunikatsiooniriskid

Riskid tulenevad asjaolust, et lubatud ei suudeta ellu viia ja toimuvat piisavalt kommunikeerida. Kaasneb poliitikute ja ametnike ebapopulaarsus, üksikute valupunktide lahendamisel põhinev hetkehuvide kantud tegevus. Lõhe võimude ja elanike hoiakutes ning soovides ei loo pinnast dialoogiks kogukonnas. Teabe edastamise mittepiisavus, vähesed oskused teabe määratlemiseks ja teavitamiskanalite kasutamiseks suhtlemisel sihtrühmadega.

Võimalikud lahendid riskide maandamiseks:

- Vallavolikogu ja -valitsuse järjekindel avalikest huvidest kantud valla jätkusuutlikkust suurendav arendustegevus, otsuste kaalutlemine ning nende elluviimisel kaetus ressursidega.

- Demokraatlik poliitiline arutelu ja laiapõhjaline dialoog eri huvipooltega, aus ja avameelne suhtlemine elanikega ja huvigruppidega, elanike suurem kaasatus valla juhtimisse ja otsustusprotsessi.
- Kommunikatsiooniplaani koostamine, selle elluviimiseks ametnikele ja töötajatele oskuste õpetamine ning järjepideva teabe edastamise ja tagasisidestamise süsteemi loomine.
- Uute sotsiaaltehnoloogiate ja teabekanalite kasutuselevõtt sihtrühmade informeerimiseks, sh valla ajalehe ja sotsiaalmeedia aktiivne kasutamine.

Esitatud riskide teadvustamise ja maandamisega tegeletakse Viimsi vallavolikogu ja -valitsuse igapäevatöö erinevatel tasanditel ja neid võetakse arvesse arengukava elluviimise protsessis.

8. ARENGUKAVA ELLUVIIMINE, SEIRE JA AJAKOHASTAMINE

Viimsi valla arengukava koostatakse vastavalt Viimsi valla arengukava koostamise korrale ja viiakse ellu eri ospoolte koostöös. Arengukava seire toimub kord aastas ja selle käigus koostatakse Viimsi vallavalitsuse poolt ülevaade arengukava täitmise tulemustest. Sellekohane kirjalik protokolliline ülevaade koos ettepanekutega arengukava muutmise kohta esitatakse Viimsi vallavolikogule iga aasta augustis.

Juhul kui Viimsi vallavolikogu teeb otsuse arengukava muutmiseks, tehakse Viimsi vallavalitsusele ülesandeks kuulutada välja arengukava uue redaktsiooni avalik väljapanek ja korraldada avalikud arutelud kõigi huvitatud isikute kaasamiseks. Vallavalitsus avalikustab arengukava eelnõu valla veebilehel vähemalt kaheks nädalaks.

Arengukava muutmiseks loetakse olukorra analüüsi, visiooni, arengumudelisi esitatud eesmärkide ja ülesannete sisulisi muutusi ning investeeringute ümbervaatamist, mis muudavad oluliselt vallaeelarve tasakaalu või eelarvestrateegiat. Arengukava ja eelarvestrateegia peavad hõlmama iga aasta 15. oktoobri seisuga vähemalt nelja eelseisvat eelarveaastat ja olema vastu võetud enne eelseisva aasta eelarve vastuvõtmist.

Arengukava menetmise kohta käivad volikogu ja volikogu komisjonide istungite protokollid avaldatakse valla veebilehel seitsme tööpäeva jooksul alates arengukava vastuvõtmisest Viimsi vallavolikogus.

9. KASUTATUD ALLIKAD

1. Eesti Hariduse Infosüsteem, www.ehis.ee
2. Eesti Töötukassa, www.tootukassa.ee
3. Eesti regionaalarengu strateegia aastani 2020. Siseministerium
4. Eesti Kasvuvisioni 2018. Majandusarengu stsenaariumid.
5. Elukestva õppe strateegia 2014-2020.
6. Euroopa Komisjonis nõukogu soovitus, milles käsitletakse Eesti 2014. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Eesti 2014. aasta stabiilsusprogrammi kohta. Brüssel, 2.6.2014. COM(2014) 407 final.
7. Haabneeme aleviku ja lähiala üldplaneering. Hendrikson ja Ko, 2009.
8. Harju maakonna arengustrateegia 2025.
9. Harju maakonnaplaneering (1999).
10. Harju maakonna turismiarengustrateegia 2025.
11. Harjumaa kohalike omavalitsuste investeerimisvajaduste loetelu aastani 2018. Kinnitatud Harju maavanema poolt 20.03.2014 korraldusega nr 584k.

12. Harjumaa linnade ja valdade rahvastikuprognosis 2006-2020. Lõpparuanne. Geomedia, 2006.
13. Karin-Liis Haljaste, Aado Keskaik, Rivo Noorkõiv, Andrus Pirso, Veiko Sepp (2007). Arengukaval põhinev kohaliku omavalitsuse arendustegevus. Arengukava kui Euroopa Liidu Struktuuritoetuste aruka kasutamise eeldus. 244 lk. Geomedia OÜ ja Siseministerium.
14. Kohaliku Omavalitsuse Korralduse Seadus.
15. Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus.
16. Konkurentsivõime kava „Eesti 2020“.
17. Lähtekohad „Sõida ja pargi“ süsteemi rakendamiseks Tallinnas. Inseneribüroo Stratum, 2007.
18. Miiduranna sadama maa-ala ja kinnistute Laineoru tee 5, Pagari, Madise tee 9 ja 12 ning osaliselt Miidu ühismaa detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne. Hendrikson & Ko, 2009.
19. MLA Viimsi Lasteaiad arengukava 2011-2013.
20. Mõjualauuring (EMOR, 2000).
21. Naissaare arengukava aastateks 2008-2015.
22. Naissaare ühisveevarustuse ja -kanalisatsiooni arendamise kava korrektuur (Entec, 2005).
23. Naissaare üldplaneering (2000).
24. Omavalitsuste finantsandmed, www.fin.ee
25. Peamised väljakutsed Eesti konkurentsivõime tõstmisel.
26. Prangli Põhikooli arengukava 2011-2013.
27. Prangli saare arengukava. Geomedia OÜ, 2007.
28. Põhja-Harju Koostöökogu tegevuspiirkonna strateegia 2009-2015.
29. Püüsi Kooli arengukava 2011-2013.
30. Püüsi küla arengukava 2013-2023.
31. Randvere küla arengukava 2011-2020.
32. SA Rannarahva Muuseum arengukava.
33. Statistikaameti andmekogud, www.stat.ee
34. Suvilapiirkonnad Tallinna regioonis. Ülevaate koostaja Kadri Leetma (Harju Maavalitsus, 2002).
35. Tammneeme küla arengukava 2013-2023.
36. Teadmispõhine Eesti 2007-2013.
37. Tööhõive ja majanduskasvu strateegia „Euroopa 2020“.
38. Uuselamuehitusest tulenevate rahvaarvu muutuste ja teeninduskeskuste analüüs. Seletuskiri. Hendrikson & Co, 2004.
39. VASAB pikaajaline perspektiiv ruumiliseks arenguks Läänemere regioonis 2030+
40. Viimsi aleviku ja lähiala üldplaneering. Hendrikson & Ko, 2009.
41. Viimsi Keskkooli arengukava 2012-2015.
42. Viimsi poolsaare loodusõppe- ja terviseradade kava, 2013.
43. Viimsi poolsaare loodusrajad, 2013.
44. Viimsi valla eelarvestrateegia 2014 -2020.
45. Viimsi valla arengukava: strateegia aastani 2038, investeeringute kava 2008 - 2013.
46. Viimsi valla eakate ankeetküsitlus. Kokkuvõte, 2013.
47. Viimsi valla elukeskkonna uuring. Geomedia, 2005.
48. Viimsi valla elukeskkonna uuring. Geomedia, 2009.
49. Viimsi valla energiamajanduse pikaajaline arengukava (2002-2017) (2002).
50. Viimsi valla haridusvõrgu arengukava 2013-2020.
51. Viimsi valla haridusasutuste IKT arengukava 2014 - 2017. Projekt
52. Viimsi valla jäätmekava. Hendrikson ja Ko, 2005.
53. Viimsi valla kommunikatsiooniaudit. 2008.
54. Viimsi vald. Konsolideeritud majandusaasta aruanne 2012.
55. Viimsi valla koolivõrgu arengukava 2004-2010.
56. Viimsi valla liikumisharrastuse ja spordi arengukava 2011-2014. Viimsi, 2011.
57. Viimsi valla mandriosa üldplaneering. 2000.

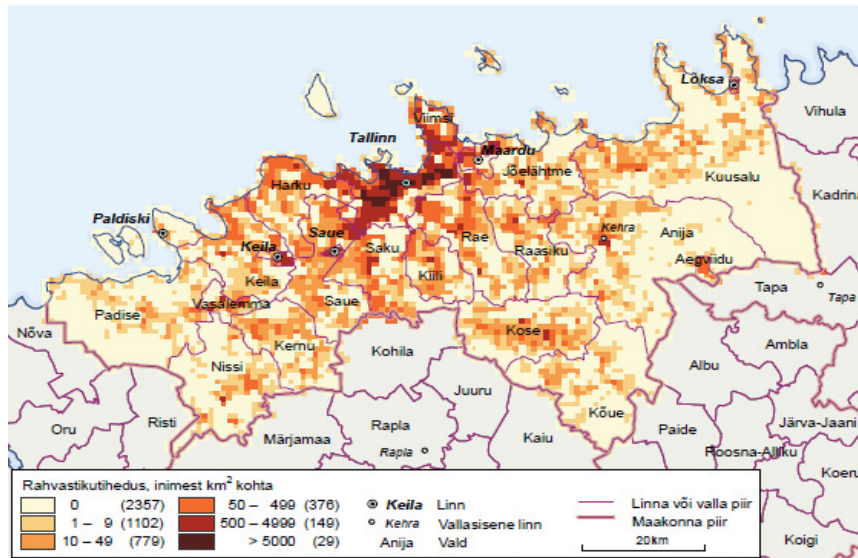

58. Viimsi valla noorsootöö arengukava 2011-2015.
59. Viimsi vallas paiknevate ohtlike ettevõtete ja ohtlike veoste analüüs. Teoreetilised ja praktilised lähtekohad. Ohutus-, lõhkealased- ja sotsiaalmajanduslikud logistilised uuringud. Õhuseire analüüs. Töögrupp: Heldur Unt, Sulev Roosmaa, Jaak Oja, Heino Levald, Egon Hirvesoo, Lembit Eigo. Tallinn 2006.
60. Viimsi valla perede ankeetküsitlus. Kokkuvõte, 2013.
61. Viimsi valla rahvastikuprognos 2020. Geomedia, 2003.
62. Viimsi valla sotsiaalhoolekande ja rahvatervise arengukava, Geomedia, 2013.
63. Viimsi valla turismi arengukava aastani 2025.
64. Viimsi ühistranspordi uuring. Stratum, 2004.
65. Viimsi valla ühisveevärgi ja kanalisatsiooni arendamise kava. 2002.
66. Viimsi valla üldiste ehitustingimuste määramine. Elamuehituse põhimõtted. Teemaplaneering. Entec, 2005.
67. Üleriigiline planeering „Eesti 2030+“
68. 21. sajandi Eesti muuseumid arengu põhisuunad 2006-2015.

LISA 1. VIIMSI VALLA OLUKORRA ANALÜÜS

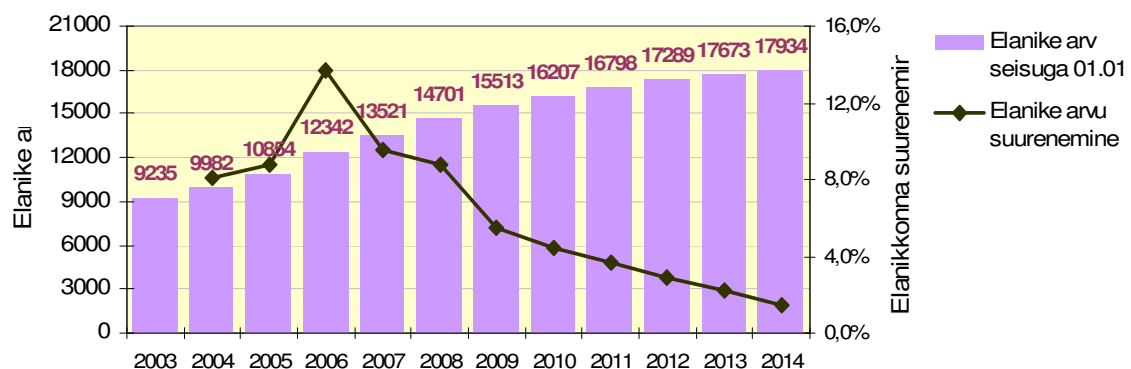
1. Rahvastik ja asustus

Harjumaa on Eesti rahvarikkaim maakond (Joonis 8), kus elas 2011. aasta rahvaloenduse andmetel 551 927 püsielanikku (42,7% riigi elanikkonnast).

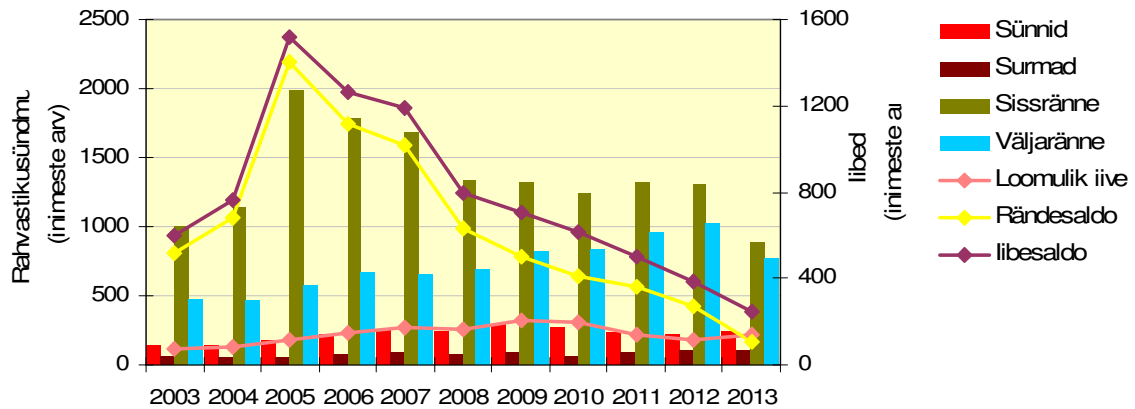
Joonis 8. Rahvastiku tihedus Harjumaal (Allikas: Statistikaamet)

Rahvastikuregistri andmetel elas Viimsi vallas seisuga 01.01.2014 elanikke 17 934. Võrreldes 2003. aasta algusega on Viimsi valla elanike arv pea kahekordistunud (kasv 1,94 korda). Alates 2006. aastast on elanike iga aastane juurdekasv langenud. Tippaastal 2005 oli juurdekasv 13,7% ja viimasel aastal 1,5% (Joonis 9).

Joonis 9. Viimsi valla elanike arv ja selle suurenemine võrreldes eelneva aastaga (Allikas: Rahvastikuregister)

Viimsi valla rahvastiku arengut viimasel kümnendil iseloomustavad nii positiivne loomulik iive kui positiivne rändesaldo. Rahvaarvu kasvu peamiseks tagajaks on olnud ränne, mille osatähtsus elanike juurdekasvus on ca 80%. Näiteks ajavahemikul 2003-2014 oli iibesaldo vallas +1559 ja rändesaldo +7018, st iga loomuliku iibe tulemusena elaniku kohta 4,5 rände teel lisandunud (Joonis 10).

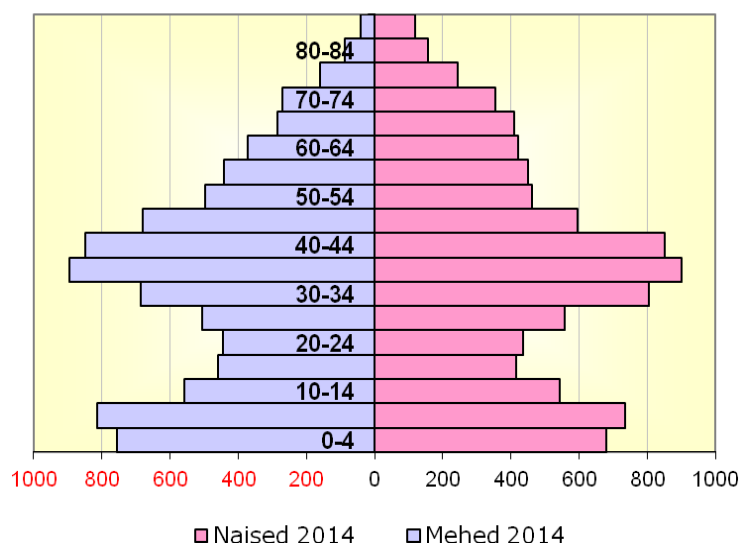
Joonis 10. Viimsi rände struktuur aastatel 2003-2011 (Allikas: Statistikaamet)

Sisseränne kasvas hoogsalt aastani 2006, kui saavutas oma haripunkti. Sellest alates on sisserände maht langenud, kuid alates 2008. aastast olnud stabiilne, ca 1 300 uut elanikku aastas. 2013. aastal on toimunud järsk langus- sisseränne vaid 880 inimest. Jätakuvalt tulla Viimsi valda elama Tallinnast. Samas on kasvanud ka väljaränne, mille tipuks oli 2013. aasta, mil vallast registreeris välja 1032 elanikku. Kindlasti on seda protsessi mõjutanud üleminek tasuta ühistranspordile Tallinnas. Siiski on vaadeldud perioodil rändesaldo jäänud kõigil aastatel positiivseks.

Sündimus oli Viimsi vallas kõrgeim 2009. aastal, kui sündis 296 last. Järgnevatel aastatel on sündide arv mõnevõrra vähenenud, kuid endiselt kõrge. Aastal 2013 sündis vallas 246 last. Surmade arv on kahel viimasel aastal ületanud 100 elaniku piiri. Loomulik juurdekasv on vaadeldud perioodil olnud positiivne. On tähelepanuväärne, et kui aastal 2005 oli elanike juurdekasv rände ja loomuliku iibe tulemusena 1518 elanikku, siis 2013. aastal vaid 243.

Rahvastiku kiire arvukuse kasv, ennekõike sisserände tulemusena, on omakorda toonud kaasa noore elanikkonna - 0-9 aastaste ja 30-45-aastaste suure osakaalu (Joonis 11). Võrrelduna Eesti rahvastiku vastavate näitajatega on Viimsi valla rahvastik väga noor.

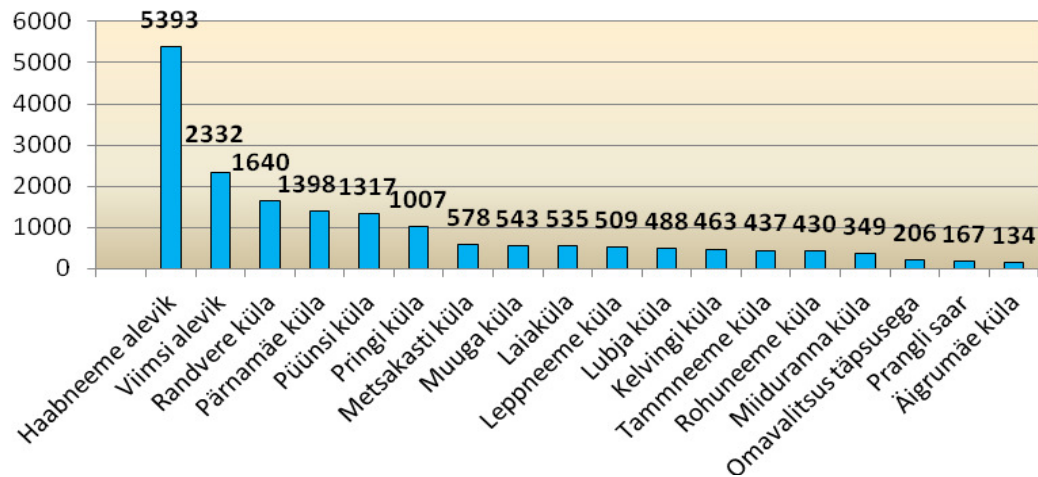
Viimsi valla rahvastik 2014 a.

Joonis 11. Viimsi valla rahvastiku soolis-vanuseline struktuur seisuga 01.01.2014 (Allikas: Rahvastikuregister)

Suur sisseränne on mitmekesisistanud rahvastiku etnilist koosseisu vallas. 2011. aasta rahva- ja eluruumide loenduse andmetel on Viimsi valla elanikest ennast määratlenud eestlastena 84,9%. Teistest rahvustest on rohkema arvulised venelased, valgevenelased ja ukrainlased.

Viimsi vallas on 2 alevikku ja 20 küla, nendest Prangli saarel on 3 küla ning Naissaarel 4 küla. 43,1% Viimsi valla elanikest elab Haabneeme ja Viimsi alevikus (Joonis 12).

Joonis 12. Elanike arv Viimsi valla asulates seisuga 01.01.2014 (Allikas:Rahvastikuregister)

Järeldused

Viimsi valla elanikkonna kasv on toimunud peamiselt sisserände tulemusena. Valdavalt tullakse Tallinnast, mistõttu elanikel jäävad pealinnaga tihedad töö- ja teenindusalased sidemed. Tänapäevaks on rände osakaal rahvastiku arvu kasvus oluliselt vähenenud ja sündimuse osatähtsus kasvanud. Tõenäoliselt selline trend edaspidi jätkub ja elanike liikumine Viimsi valla ja Tallinna vahel muutub dünaamilisemaks- Viimsi valda tulevad Tallinnas ennekõike noored pered ja vallast lahkuvad need, kes vähem perega seotud.

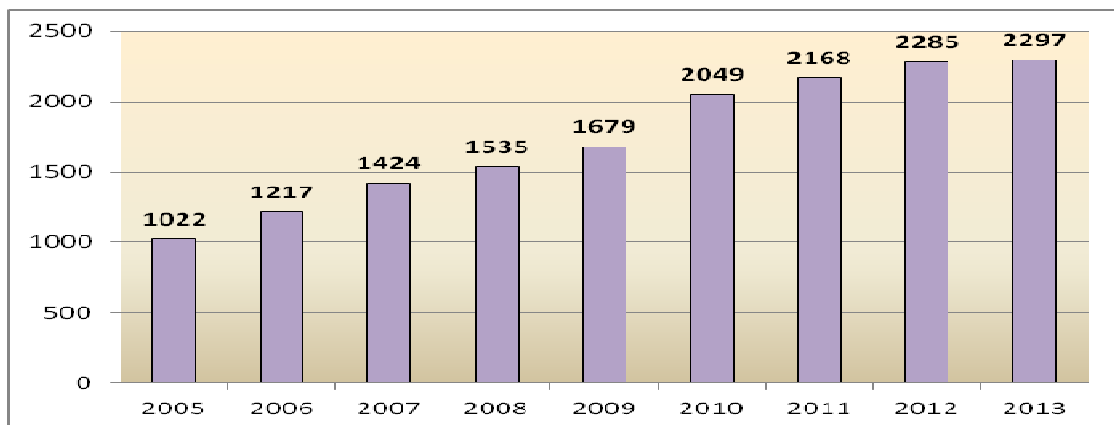
Intensiivne sisseränne lühikesel ajaperioodil on põhjustanud valla elanike vanuselises jaotuses disproportsioonid: enam on elanikke vanuses kuni 9 eluaastat ja 30-44 aastat. Selline vanuskoostis survestab vajadust omada lasteaias- ja koolikohti, investeerida õpikeskkonda ja teha jõupingutusi valla lastesõbralikkuse suurendamiseks, võimaluste loomiseks kohapeal eneseteostuseks erinevates valdkondades ning uute töökohtade loomiseks. Selleks, et leevendada vanusrühmade lainetusest tulenevat survet majandus- ja sotsiaalvaldkonnale ning pikas perspektiivis hoida kontrolli all kulusid sotsiaalsfääris elanikkonna kiirest vananemisest tulenevalt, on oluline, et elanikkonna arvukuse kasv ei pidurduks järsult. Seega on rahvastikupoliitika tähtsus arendustegevuses endiselt kõrgel kohal, et tagada elanikkonna vanuskoostise ühtlustumine, seda sündimus- ja rändepoliitika koostöös. Vajalik on sihtrühmadepõhine käsitlus investeerimisel. Näiteks lastele ja noortele suunatud poliitika, erivajadustega perede poliitika, eakate sotsiaalpoliitika. Kesksele kohale tuleb vallas tuua tervisepoliitika, paindlik töö ja pereelu ühildamine ning meetmed, mis on suunatud tervena elatud eluea pikendamisele.

Jätkuvalt on aktuaalne elanike registri korrastamine, et tagada Viimsi vallas tegelikult elavate inimeste kandmine rahvastikuregistrisse. Viimsi vald peab ajama paindlikku liikumis- ja maksupoliitikat, et reageerida edukalt Tallinna ja keskvalitsuse initsiatiividele (tasuta ühistransport, maamaksu vabastused, eraldatav

osa tulumaksust kohalikku eelarvesse), mis suurendab elanike elukoha registreerimise dünaamilisust, millest omakorda sõltub üksikisiku tulumaksu laekumine vallaelarvesse ja võimekus teostada vallaelarvest vajalikke investeeringuid eri sihtrühmade õigustatud vajaduste rahuldamiseks.

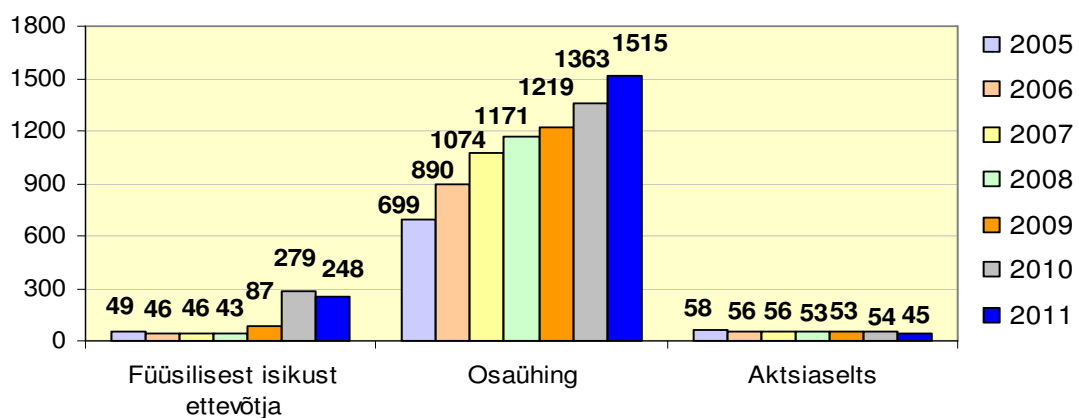
2. Ettevõtlus ja tööhõive

Euroalal on oluline mõju Eesti majanduse käekäigule, kuna riik sõltub tugevasti ekspordist. Selle üks olulisi eeldusi on, et kuivõrd Eesti majandusstruktuur suudab kohaneda maailmajandusega. Seda ka Viimsi vallas. Kui 2005. aastal oli Viimsi vallas ülekaalus hulgi- ja jaekaubandusettevõtted, mis moodustasid kõikidest ettevõtetest 27%, siis 2013. aasta lõpu seisuga on nende osakaal langenud 18 protsendile ning suurima osakaalu on saavutanud kutse-, teaduse- ja tehnikaalase tegevusega seotud ettevõtted (21%). Suurenenud on töötleva tööstuse, info- ja side, ehitusega, finants- ja kindlustustegevusega ning kunsti ja meelelahutusega seotud ettevõtete osakaal. Ettevõtlusaktiivsus on viimsilaste seas püsunud kõrge. Statistikaameti andmetel on statistilisse profiili kuuluvate ettevõtete arv Viimsi vallas aasta-aastalt suurenenud (Joonis 13).

Joonis 13. Statistilisse profiili kuuluvad üksused Viimsi vallas 2005-2013 (Allikas: Statistikaamet)

Kui vaadelda statistilisse profiili kuuluvaid majandusüksusi õigusliku vormi järgi, siis on füüsilisest isikust ettevõtjate arv võrreldes 2005. aastaga kasvanud peaaegu viiekordseks, osühingute arv on samal ajal kasvanud kahekordseks (Joonis 14).

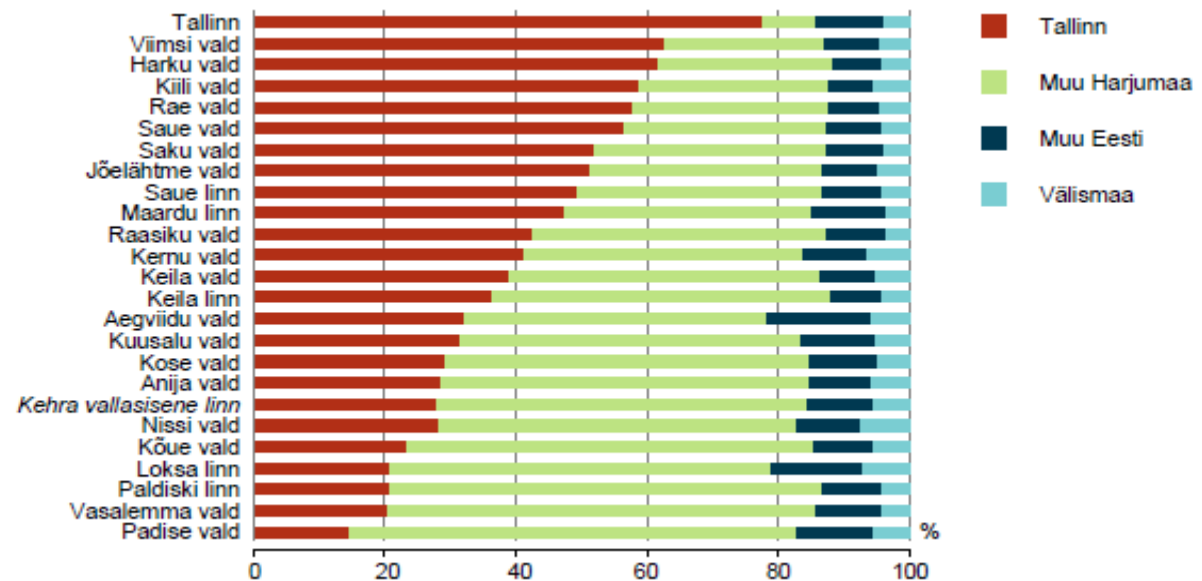
Joonis 14. Ettevõtted Viimsi vallas õigusliku vormi järgi (Allikas: Statistikaamet)

Majandusregistri andmete alusel on seisuga 2013 Viimsi vallas registreeritud 637 ettevõtjat, kellest 264 on aktiivsed. Valdavalt on Viimsis registreeritud väikeettevõtted (2/3 ettevõtetest).

Tabel 7. Viimsi vallavalitsusest MTR-i registreeritud ettevõtjad seisuga 17.05.2013 (Allikas: MKM, MTR)

Tegevusala	Aktiiv-seid kandeid	Kustutatud kandeid	Kokku	Aktiivsed ettevõtjad	Registreeritud ettevõtjad	Ettevõtjaid (õigsus kinnitamata)
Kaubandus	313	508	821	261	630	80
Jaekaubandus	140	252	392	125	304	27
Hulgikaubandus	68	77	145	68	164	24
Toitlustamine	31	89	120	29	94	12
Teenindus	69	76	145	69	150	22
Kaubanduse korraldamine	5	14	19	4	14	0
Turism	13	10	23	10	22	2
Majutusteenuse osutamine	13	10	23	10	22	2
Kokku	326	518	844	264	637	81

Viimsi valla elanike tööhõivet iseloomustab tihe seotus Tallinnaga ning vähene sõltuvus üksikutest suurematest tööandjatest. Kuna ligikaudu ¾ tööandjatest paikneb Tallinnas, on tööalane pendelränne Tallinna ja Viimsi vahel intensiivne (Joonis 15) ning liikluskoormus pealinna ja Viimsit ühendavatel teedel väga suur.

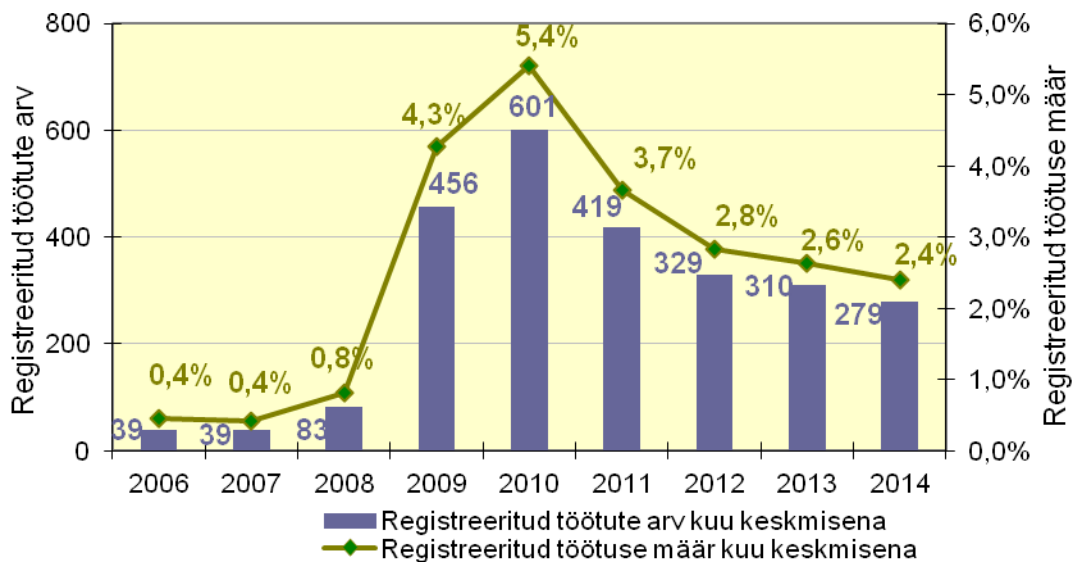

Joonis 15. Hõivatud töökoha asukoha järgi (Allikas: Statistikaamet)

Viimase rahvaloenduse andmetel töötas Viimsi valla territooriumil 3 900 inimest, nendest Viimsi valla elanikke 1 620 (42%). Teistest omavalitsusüksustest tullakse Viimsi valda tööle ennekõike Tallinnast (1 592) ja Maardust (276). Viimsi vallast väljapoole käiakse tööle valdavalt Tallinna (5 523), Maardusse (123) ja Jõelähtme valda (42). Viimsi vallast pealinna töölkäijaid on 3,5 korda rohkem kui vastassuunas.

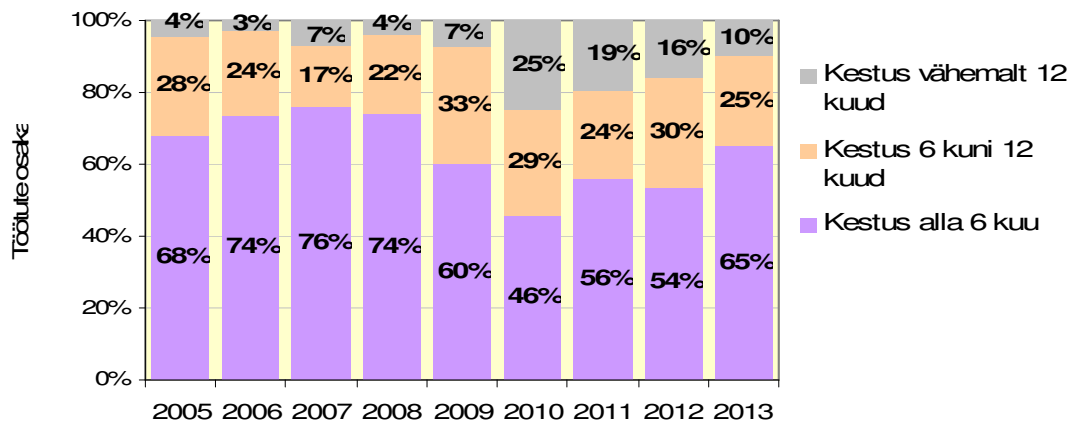
Kuigi tööga hõivatud on Viimsis jagunenud paljude erinevate ettevõtete vahel, mis maandab majanduslanguse situatsioonis riske paljude inimeste töötuks jäämiseks lühikesel ajavahemikul, näitas töötute arv vallas, nagu ka Eestis tervikuna, aastatel 2009-2010 tugevat kasvutrendi. Kui varasematel aastatel oli Viimsi elanikkonnas töötute osakaal olnud 0,4-0,5% ning registreeritud töötute arv jäi vahemikku 25-50

inimest, siis seoses majanduskliima halvenemisega hakkas 2008. aasta kevadest töötuse osakaal oluliselt suurenema. Töötuse haripunkti oli 2010. aasta märtsis, mil töötuna oli arvele võetud 711 elanikku. Alates 2010. aasta aprillist on töötute arv langenud ja 2014. aasta maikuu lõpu seisuga oli kuu keskmine töötute arv 279 (Joonis 16).

Joonis 16. Registreeritud töötute arv ja töötuse määr Viimsi vallas 01.01.2005 - 31.05.2014 (Allikas: Töötukassa)

Muutused on toimunud ka töötute struktuuris. Kuni 2008. aastani olid suures ülekaalus lühiajalised töötud (töötuse kestus vähem kui 6 kuud). Majandussurutise perioodil nende osakaal langes ja kasvas pikaajaliste töötute (töötuna arvel vähemalt 12 kuud) osakaal (Joonis 17). 2010. aastal oli selliseid töötuid juba 25% töötute koguarvust. Viimasel kolmel aastal on pikaajaliste töötute osatähtsus pidevalt vähenenud, mis näitab positiivseid muutusi tööturul.

Joonis 17. Registreeritud töötus Viimsi vallas arveloleku kestuse järgi (Seisuga 31.12. Allikas: Töötukassa)

Järeldused

Elanike igapäevane tööalane liikumine Viimsi vallas on väga suur. Valdavalt käiakse tööle Tallinnasse, kuid oluline on ka vastupidine suund. Töölase pendelrände vähendamisele aitab kaasa konkurentsivõimeliste töökohtade loomine kohapeal. Koostöös riiklike ja Harjumaa ettevõtluse tugistruktuuridega ning kaasates Euroopa Liidu struktuurivahendeid tuleb teha jõupingutusi nutikate, kõrget lisaväärtust

loovate keskkonnasõbralike ja ekspordile suunatud töökohtade loomiseks valda. Viimsi asukohast tulenevalt on head eeldused kaubanduse, isikuteeninduse, turismi - ja puhkemajanduse ning hõbemajandusega seotud töökohtade loomiseks. Ettevõtluse laiendamine kohapeal suurendab elanike paiksust ja vähendab pendelrännet, mille tulemusena suureneb kohapeal ostunõudlus ja väheneb transpordikoormus Tallinna suunal. Autostumise vähendamine ja suurema rõhu asetamine ühistranspordile toovad kaasa liiklusummikute alanemise ja väiksema surve looduselekeskkonnale. Vähem on vaja tegeleda teede ja tänavate igapäevase remondiga. Töövõimaluste laienemine kohapeal toob kaasa kinnisvaraturu elavnemise, mis toetab sisserännet. Samas on töökohtade hajutus linnastus positiivne töötuseriski maandamiseks.

Tootmise arendamisel tuleb võtta arvesse keskkonnanariske ja viia läbi asjakohaseid uuringuid. Näiteks on koostamisel Muuga sadama mürakaart.

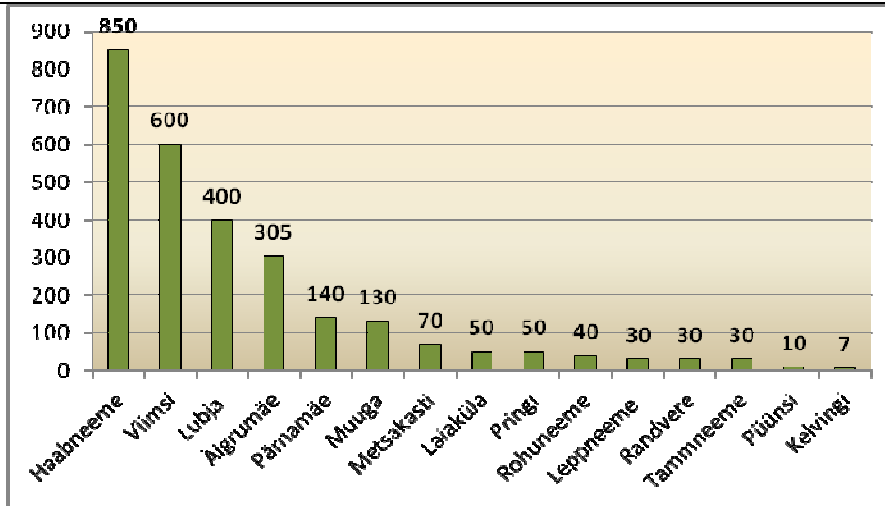
Vaatamata majandusolude kriisijärgsele jõudsale taastumisele tuleb vallavalitsusel jätkuvalt koostöös Töötukassaga pakkuda tõhusat abi töötuks jäänud elanikele töö saamisel ja stimuleerida töökohtade loomist.

3. Maakasutuse struktuur, ruumiline areng, kinnisvaraturg ja -arendus

Viimsi valla territooriumist ligi poole moodustab metsamaa (48%), haritavat maad on vallas 10%, looduslikku rohumaad 5% pindalast. Sihtotstarbe alusel jaguneb valla 72,8 km² maad järgmiselt: maatulundusmaa 55%, elamumaa 16%, tootmismaa 5%, sotsiaalmaa 5%, transpordimaa 4%, ärimaa 0,7%, kaitsealune maa 0,6%, riigikaitsemaa 0,2% ja sihtotstarbeta maa 0,3%. 2012. aasta alguse seisuga on katastrisse kantud 6205,9 ha ehk 85% valla territooriumist. Ligi 2785 ha (45%) on registreeritud riigimaana ja 2967 ha (48%) eramaana. Peamine riigimaa kasutaja on Riigimetsa Majandamise Keskus. Registreeritud munitsipaalmaad on 454,1 ha ehk 7%.

Valla mandriosa territoriaalse planeerimise ja maakasutuse reguleerimise ette seab peamised väljakutsed toimunud elamuehituse ja rahvaarvu kiire kasv. Kui vaadata kehtestatud detailplaneeringutega kavandatud, kuid seni veel välja ehitamata eluruumide arvu ja paiknemist külade kaupa, siis selgub, et valla keskosas on rahvaarvu tõusuks oluliselt kasvuruumi, kuna ainuüksi Haabneeme ja Viimsi alevikes on realiseerimata 1450 planeeritud eluruumi. Võrreldes teiste asulatega on ka Lubja ja Pärnamäe külas realiseerimata eluruumide arv oluliselt suurem. Kehtestatud, kuid senini realiseerimata ehitusõigusega detailplaneeringute alusel kavandatavate uute elamuühikute ja nende perspektiivsete elanike arv ja jaotus valla mandriosa asulate lõikes on järgmine: Viimsi alevik - 600 ühikut ca 1680 elanikku; Haabneeme alevik - 850 ühikut ca 2380 elanikku; Pringi küla - 50 ühikut ca 140 elanikku; Püünsi küla - 10 ühikut ca 28 elanikku; Lubja küla - 400 ühikut ca 1120 elanikku; Rohuneeme küla - 40 ühikut ca 112 elanikku; Tammneeme küla - 30 ühikut ca 84 elanikku; Randvere küla - 30 ühikut ca 84 elanikku; Metsakasti küla - 70 ühikut ca 196 elanikku; Muuga küla - 130 ühikut ca 364 elanikku; Äigrumäe küla - 305 ühikut ca 854 elanikku; Laiaküla küla - 50 ühikut ca 140 elanikku; Pärnamäe küla - 140 - ühikut ca 392 elanikku; Leppneeme küla - 30 ühikut ca 84 elanikku; Kelvingi küla - 7 ühikut ca 20 elanikku. Kehtestatud planeeringute alusel seni veel kasutusele võtmata eluruumide jaotus asulate kaupa on näha joonisel 18.

Kogu Viimsi vallas poolelijäänud kinnisvaraarenduste lõpetamisel ja menetletavate detailplaneeringute kehtestamisel ning realiseerimisel lisanduks valda üle 2 742 eluruumi, mis hinnanguliselt tähendaks ca 7 700 elaniku lisandumist. Kui siia arvestada veel Viimsi valla tänaste nn. „suvemajade“ ümberehitamine aastaringseks elamuks koos sissekolimisega, võiksime liita veel juurde ca 1 400 elamuühikut ligikaudu 4 000 elaniku jaoks.

Joonis 18. Ametlikult kasutusele võtmata eluruumide jaotus Viimsi vallas seisuga mai 2014 (Alikas: Viimsi vallavalitsus)

Valla tasakaalustatud arendamine nõuab ruumilist käsitlemist tervikust lähtuvalt. Kuni 2009. aastani on intensiivselt arendatud monofunktsionaalsed elamualasid, mis elukvaliteedi tänast soovi ei rahulda. Avalike teenuste arendamisel, ennekõike lasteaia- ja koolikohtade olemasolul, on suur tähtsus kinnisvara arendamise potentsiaali realiseerimisele ja seeläbi elanike arvu jätkuvale kasvule.

Ruumilise arengu reguleerimiseks on Viimsi vald aastate jooksul algatanud, menetlenud ja vastu võtnud erinavaid arengudokumente. Käesoleval hetkel on vallas põhilisteks planeerimist suunavateks dokumentideks:

- Viimsi Valla arengukava aastani 2029 (Kinnitatud Viimsi Vallavolikogu 9. nov 2010 määrusega nr 25);
- Viimsi Valla mandriosa üldplaneering (Kehtestatud Viimsi Vallavolikogu 11. jaanuari 2000 otsusega nr 1);
- Naissaare üldplaneering (Kehtestatud Viimsi Vallavolikogu 10. juuni 1997 otsusega nr 161);
- Prangli saare üldplaneering (Kehtestatud Viimsi Vallavolikogu 10. oktoobri 2000 otsusega nr 200);
- „Lubja küla klindiastangu piirkonna üldplaneering” (Kehtestatud Viimsi Vallavolikogu 29. aprilli 2008 määrusega nr 7);
- Äigrumäe küla, Laiaküla küla ja osaliselt Metsakasti küla üldplaneering (Kehtestatud Viimsi Vallavolikogu 12. aprilli 2011 otsusega nr 21);
- Üldplaneeringu teemaplaneering "Viimsi valla üldiste ehitustingimuste määramine. Elamuehituse põhimõtted" (Kehtestatud Viimsi Vallavolikogu 13. septembri 2005 määrusega nr 32);
- Üldplaneeringu teemaplaneering "Miljööväärtuslikud alad ja rohevõrgustik" (Kehtestatud Viimsi Vallavolikogu 13. oktoobri 2009 määrusega nr 22);
- Üldplaneeringu teemaplaneering "Lapsesõbralik Viimsi" (Kehtestatud Viimsi Vallavolikogu 21.06.2011 otsusega nr 43).

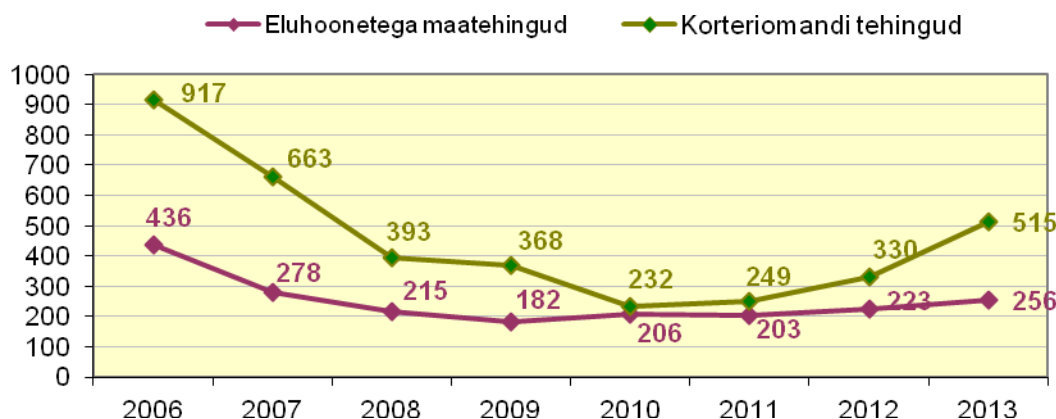
2013. aastal jätkati kahe üldplaneeringu - Haabneeme aleviku ja lähiala üldplaneeringu (algatatud Viimsi Vallavolikogu 10.01.2006 otsusega nr. 5) ja Viimsi aleviku ja lähiala üldplaneeringu (algatatud Viimsi Vallavolikogu 14.02.2006 otsusega nr. 9) koostamist. Jätkuvalt on menetluses üldplaneeringu teemaplaneering "Viimsi valla teedevõrgustik; sõidu- ja kergliiklusteed" (algatatud Viimsi Vallavolikogu 27.06.2006 otsusega nr. 71).

Viimsi vallavalitsus on viimastel aastatel intensiivselt tegelenud valla keskuse asukoha määramise ja kontseptsiooni väljatöötamisega. Praegune valla asustusstruktuur ei toeta viimsilaste kohaliku sotsiaalse võrgustiku tekkimist. Haabneeme keskel paiknevad endised kolhoosi administratiivhooned, mis täidavad

elanike jaoks küll teatavat funktsiooni, seal paiknevad tervishoiuteenused ning väiksemad kaubandus- ja teenindusettevõtted, kuid on minetanud oma tähtsuse aleviku keskusena ja vajavad renoveerimist. Haabneeme aleviku ja lähiala üldplaneeringuga on seotud valla arengus äärmiselt oluline eesmärk - atraktiivse vallakeskuse kujundamine. Perspektiivis eeldab see senise Miiduranna kaubasadama ümberstruktureerimist reisi- ja huvisadamaks ning keskkonnaohtlike tegevuste lõpetamist Miiduranna sadama ja AS Milstrand territooriumil. Arhitektuuribüroo OÜ Agabus, Endjärvi & Truverki arhitektid on koostanud Haabneeme struktuurplaani, mille idee seisneb olemasolevate looduslike ja inimtekkeliste väärtuste valla identiteedina kasutamises ning valla keskuse ja mereääre terviklikus ühendamises.

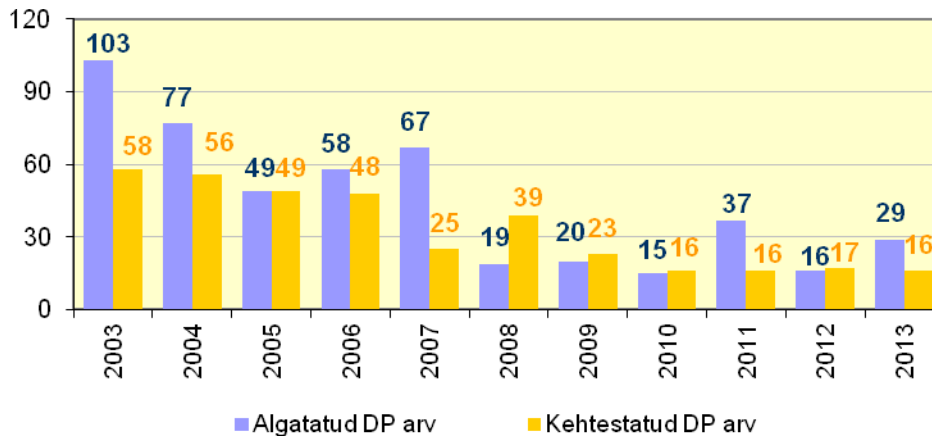
Haabneeme ja selle lähiümbrus on asetunud klindiasangu ja mereranna vahele. Ümbruses on säilinud märkimisväärne hulk rohealasid, mis moodustavad ümber Haabneeme keskuse ringvööndi. Haabneeme struktuurplaani ideeks on siduda rohealad rohelisteks ringiks, rajada sinna terviserajad ning ühendada olemasolevad ja planeeritavad kultuuriobjektid läbi avaliku ruumi. Lahenduse järgi nihkub Haabneeme raskuskese ranna poole ning saab sellega ühendatud. Samuti ühendatakse Viimsi mõisapark Haabneeme ranna-ala sanglepikuga ühtseks rohelisteks tervikuks. Ranna-ala korrastatakse, sellest koos lähinaabrusega saab avalik ruum rannapromenaadi, hotellide ja vaba aja veetmise asutustega. Keskuses ja ranna-alal on kolm omavahel ühendatud sõlmpunkti - keskuse süda, mis jääb praeguse Sõpruse tee ja Kaluri tee äärsel haljasala piirkonda. Tööstusalal asuvad telliskivikorstnad, mis jäävad mitmetele vaatekoridoridele säilitatakse ning eksponeeritakse vaatamisväärsustena ja paiga identiteedi kandjatena. Ausneeme täitematerjalist platoo on potentsiaalne maamärgi asukoht nii keskuses liikudes kui mere poolt vaadeldes. Need kolm sõlmpunkti ja neid ühendav jalakäijate promenaad hakkavad kujundama liikumis- ja vaatekoridore. Suurt tähelepanu pööratakse tulevase Viimsi keskuse arhitektuursele terviklikkusele ning olemasolevate ja tulevaste objektide omavahelisele sidumisele. Keskuse arendamisel on võtmesõnaks inimsõbralikkus, tervist edendava liikumiskultuuri arendamine ning kergliiklejaile keskendumine. Elanike sportimisvõimaluste parandamiseks ja liikumisharrastuste soodustamiseks planeeritakse korterelamute kvartali naabruses asuvale ca 11 ha suurusele endisele karjamaale rekreatiivse iseloomuga ala - piirkondlik spordi- ja liikumisharrastuse keskus. Sinna kavandatakse erinevad spordiväljakud (tennise- ja muud pallimänguväljakud, jalgpalli harjutusväljak jms), spordihoone ning liikumisradade võrgustikuga parkmets. Haabneeme keskuse sellisel kujul väljaarendamine omab väga suurt ja positiivset perspektiivi kogu valla arengule.

Kinnisvaraturg näitab alates 2012. aastast taas elavnemist. Kasvanud on kinnisvaratehingute arv (Joonis 19).

Joonis 19. Eluaseme kinnisvara tehingute arv Viimsi vallas 2006-2013 (Allikas: Maaameti tehingute andmebaas)

2012. aastal algatati vallas 16 ja kehtestati 17 detailplaneeringut (Joonis 20). Aastal 2013 algatati 29 detailplaneeringut, millest 6 olid üldisema planeeringu muutmise ettepanekut sisaldavad. Kehtestati 16 detailplaneeringut, neist 6 olid üldplaneeringut muutvad. Seega on arendustegevus aktiveerunud ja nüüd on oluline, et arendustegevus ei keskenduks ainult erahuvidele kinnisvaraturul, vaid tooks kaasa ka avalike teenuste parema kvaliteedi, mitmekesisuse ja kättesaadavuse.

Joonis 20. Algatatud ja kehtestatud detailplaneeringud Viimsi vallas (Allikas: Viimsi vallavalitsus)

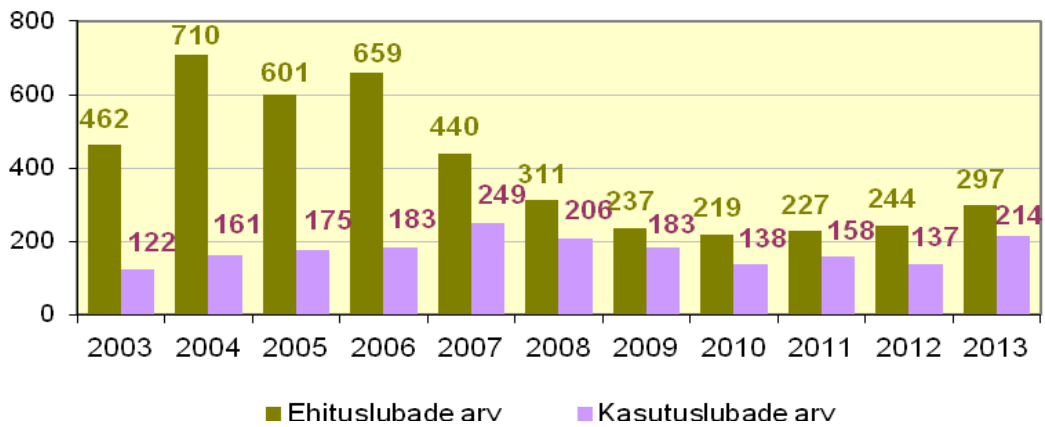
Viimsi valla finantseerimisel kehtestati 2013. aastal 1 detailplaneering - Haabneeme alevik, Veere tee 2, Veere tee 4, Veere tee 6 ja osaliselt Karulaugu tee 3, mille arhitektuurne planeerimislahendus võimaldab kinnistutele rajada ühe kahekorruselise spordihoone, kergejõustiku välistaadioni ja jalgpalli harjutusväljaku. Samuti kiideti heaks Haabneeme alevikus asuvate kinnistute Killustiku, Lahe, Nõlva, Platsi ja Platvormi detailplaneeringu eskiislahendus, mille kontseptsioon põhineb multifunktsionaalse keskuse rajamisel, sh kavandatakse ehitusmaht kultuurikeskuse hoonele, kuhu tulevikus tuleksid ruumid nii kunsti- kui muusikakoolile.

Erasektori kinnisvaraarendused on läinud kaubanduskeskuste ehitamiseks: 2013. aasta kevadel valmis uus Maxima kaubanduskeskus, peatselt on oodata Selveri uue kaubanduskeskuse rajamist. Muuga Sadam soovib jätkata laienemist ja suurimad ambitsioonid on AS-il Vopak EOS.

Viimsi vallavalitsuse poolt välja antud ehituslubade arv langes 2012. aastal võrreldes aastatega 2004-2006 ligi kaks korda ning väljastatud kasutuslubade arv oli ka 2010-2012 väiksem kui varasematel aastatel. 2013. aastal on tõusnud nii väljastatud ehitus- kui kasutuslubade arv, mis näitab kinnisvaraturu elavnemist ning potentsiaali elanikkonna jätkuvaks suurenemiseks vallas (Joonis 21).

Kuigi elanike sissetulek on võrreldes buumiaegse perioodiga aastatel 2005-2007 oluliselt vähenenud, omab Viimsi vald jätkuvalt potentsiaali elanikkonna kasvuks. Järgnevate aastate eelisarenduseks peaks jätkuvalt olema elukeskkonna kvaliteet, eriti pere- ja lastesõbralikkuse suurendamine. Samuti on oluline looduskeskkonna kaitse ja säästlik majandamine. Seda põhjusel, et viimastel aastatel on märgatavalt kasvanud Viimsi valla mandriosa ja saarte külastus ning puhkemajanduslik kasutus. Sellele on andnud tõuke mitmed tegevused ja investeeringud, mis on valla elukeskkonna muutnud atraktiivsemaks, seda nii kohalikele elanikele kui külalistele.

Oluline on tagada valla miljöövärtus, mis hõlmab kestliku looduskasutuse, väärtuslikud arhitektuurilahendused ja maakasutuse funktsionaalsuse.

Joonis 21. Väljastatud ehitus- ja kasutusload 2003-2013 Viimsi vallas (Allikas: Viimsi vallavalitsus)

Olulist rolli saarte arengus omavad kultuurisündmused, näiteks Nargenfestivali korraldamine Naissaarel Omari küünis, mis tõstab saarte kui reisisihi tuntust. Märkimisväärne on SA Viimsi Muuseumid tegevus, mille töötajad on aktiivsed rannarahva elu-olu jäädvustamisel, turismi arendamisel, taluturu loomisel. SA Viimsi Muuseumid positsioneerib end üha edukamalt ka aktiivse mälu- ja kunstiasutuseks, koondades ajaloo huvilisi, kaasates kultuuriinimesi ning koostades ja kirjastades trükiseid. Seda, et Viimsi elanike hulgas on Viimsi Vabaõhumuuseumis ja Rannarahva Muuseumis korraldatavad üritused suure poolehoiu võitnud, näitab kasvav küllastajate arv korraldatud üritustel.

Järeldused

Viimsi valla konkurentsivõime tagamisel Tallinna linnastus muutub üha olulisemaks elukeskkonna kvaliteediga seonduv. Tähtis on jätkuvalt panustada valla miljööväärtusse ja järjekindlalt ellu viia aedlinna arendamise kontseptsioon. Samas on oluline kujundada vallale oma atraktiivne keskus, kus on võimalik luua töökohti, pakkuda elamispindu ja kvaliteetseid teenuseid eri sihtrühmadele, seda ka kõrgema taseme teenuste osas, näiteks kontserdi- ja teatrietendused. Kõik need suundumused toetavad Tallinna linnastu kujunemist polüfunktsionaalse asustusega piirkonnaks.

Viimsi valla ruumilise arengu seisukohast on vajalik maakasutuse funktsioonide süsteemne läbitöötamine. Eesmärk on tagada avaliku ruumi vastavus elanike nõudmistele pikas perspektiivis ning säilitada rohealade jätkusuutlikkus.

Investeeringutes spordi- ja liikumiskeskonda on eeldused tagada elanike kvaliteetselt elatud aastate pikenemine. Kuna valla elanikkond on noor, siis on oluline laste- ja noortesõbralikkus valla territooriumi planeerimisel - mänguväljakute ja kergliiklusteede olemasolu, noortele võimalused enesearenduseks jne.

4. Tehniline taristu ja keskkonnakaitse

Tehnilise taristu ja keskkonnakaitse valdkondade investeeringuteks eraldatud vahenditest Viimsi valla eelarves on suur osa kulunud teedele ja ühistranspordi korraldusele (dotatsioonid bussiliiklusele, saarte ja mandri vaheline transport, sadamate korrashoid). Teiseks suuremaks investeeringute valdkonnaks on olnud valla ühisvee-, sadevee- ja kanalisatsioonisüsteemid, mida rahastatakse ühiselt Viimsi valla ja AS Viimsi Vesi eelarvest ning alates 2005. aastast ka Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondist. Tehnilise taristu valdkondlikud arengukavad käsitlevad ühisveevärki ja -kanalisatsiooni ning energiamajandust.

Elektrienergiaga varustamisel valla mandriosas suuremaid probleeme ei ole. Prangli saare elektrivarustus on olnud pikemat aega ebastabiilne ning vajanud korrastamist. 2010. aasta juunis ehitati saarele uus diiselelektrijaam. Jaama elektritootmise võimsus ja suured kütusemahutid, milles saab hoida ligi poole aasta kütusevaru, võimaldavad tagada Prangli elanikele stabiilse ja autonoomse elektriga varustamise. Naissaare elektrivarustus vajab kontseptsiooni väljatöötamist.

Valla energiamajanduse arengukava näeb tiheasustusaladel hoonete soojavarustuse parima lahendusena kaugkütet. Põhjenduseks on toodud nii kaugkütte väiksem keskkonnamajandus kui parem majanduslik tasuvus. Kaugküttevõrguga on ühendatud ca 30% majapidamistest. Valla jaoks on siin oluline jälgida rohemajanduse põhimõtteid, näiteks ellu viia idee koostootmisjaamade rajamist. Hajaasustusaladel on lokaalne küte paratamatu. Keskkonnateadlikkuse kasvades kasutab üha enam koduomanikke taastuvenergiat, samuti kombineeritud kütelahendusi. Seda suunda peaks toetama nii riik kui kohalik omavalitsus. Kaasajastada tuleb valla küttemäärus.

2002. aastal valminud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni (ÜVK) arengukavas nenditakse, et veevaru ei ole poolsaarel üleliia, mistõttu tuleb jälgida vee säästlikku kasutamist. Kuna põhjaveevarud on piiratud, siis ei saa lubada Viimsi valla territooriumile väga suure põhjaveetarbimisega ettevõtteid. Tähelepanu tuleb pöörata sellele, et lekkevee osakaal ühisveevärgist oleks võimalikult väike. Rannikuäärsetel aladel eksisteerib oht, et põhjavesi võib aja jooksul soolduda. 2009. aastal AS Viimsi Vesi tellimisel valla ÜVK arendamise kava ajakohastati. Lisaks Viimsi valla mandriosa käsitlevale osale on selles Naissaare ja Prangli saare ÜVK arendamise kavad.

Kokku on 2013. aastal ühisveevõrkudega ühendatud üle 90% Viimsi valla majapidamistest. Elanike ja ettevõtete jaoks ei tohiks lähemas tulevikus veega varustamises probleeme olla. Vee kvaliteet sai positiivse lahenduse uue veepuhastusjaama käikuandmisega.

Ühiskanalisatsiooniga on liitunud valdav osa kortermajadest, kuid paljudel eramajadel on kanalisatsioon endiselt lokaalne. Mitmes piirkonnas puudub ühiskanalisatsioonivõrk. Projekti "Viimsi veekorraldus" käigus lõpetati 2010. aasta lõpus idaranniku ÜVK võrgustiku rajamise I etapp. Aastatel 2011-2013 teostati projekti II etapp, mille eesmärgiks oli rajada Viimsi poolsaare idaossa ÜVK trassid ning kindlustada reoveekanaliseerimisega liitumisvõimalused kokku ca 73% Viimsi valla elanikest. Teiseks oluliseks eesmärgiks on Viimsi valla elanikele nõuetekohase kvaliteediga joogivee tagamine – Viimsi joogivesi ületas joogiveedirektiivi nõudeid raua, mangaani, kloriidide, ammooniumi ja radionukleiidide sisalduse osas. Selle olukorra muutmiseks rajati 2012. aastal valla keskmises osas metsamassiivi veehaare ning veetöötlemise jaam koos puhtavee reservuaaride ja teise astme pumplaga. Joogivee tarnekindluse tagamiseks rajati veetorustik Viimsi ida ja lääneranniku veevõrgu ühendamiseks ning suurendati olemasolevate torustike läbimõõte. Algatatud on Viimsi veekorralduse IV etapp, mis sisaldab reoveetorustiku ehitamist Muuga reoveepuhastini ja sealse puhasti rekonstrueerimist. Lahendamist vajavad probleemid sadevee ärajuhtimisega.

Elanike arvu kasvuga vallas suureneb ka jäätmetekitajate arv, seega ka kogutud olmejäätmete hulk. Selleks et vähendada survet looduskeskkonnale ja vältida metsaaluste risustamist ning sellega kaasnevat keskkonnaareostust, on vald rajanud jäätmejaamad Püünsi külla ning Naissaarele ja Pranglile (koos jäätmepressiga). Prangli saarelt on toimunud ulatuslik suurjäätmete (vanametall) ja ohtlike jäätmete äravedu.

Viimsi vallas paikneb viis kalmistut - Naissaare kalmistu, Prangli kalmistu, Eestiranna kalmistu, Randvere kalmistu ja Rohuneeme kalmistu. Kalmistute kohta on koostatud eeskirjad. Kalmistute andmed on viidud HAUDI andmebaasi ja hauaplatside üle arvestuse pidamine toimub elektrooniliselt.

Valla territooriumil on 20 km ulatuses riigi kõrvalmaanteid ning 199 km kohalikke teid ja tänavaid, sh 60 km erateid. Suur tööalane mobiilsus on tõstnud teede liikluskoormust, eriti Tallinnasse suunduvatel teedel (Joonis 22). Positiivseid muutusi on toonud kaasa Viimsi valda ja Tallinnat ühendava Ranna tee renoveerimine kuni Muuli teeni koos kergliiklustee rajamisega.

Joonis 22. Liiklussagedus Viimsi valla teedel, autot/ööpäevas (Allikas: Maanteeamet)

Üle valla on rajatud kergliiklusteid, tehtud teehooldust ja parandatud teede sõidetavust. Prangli saarel rekonstrueeriti tee Kelnase sadama ja saare keskuse vahel. 2010. aastal liitus Viimsi vald „Kergliiklustee ehitamise“ projektiga, milles osalevad Tallinna linnaga piirnevad omavalitsused. Viimsi vallas rajatakse Randvere - Leppneeme, Randvere - Tammneeme ja Pärnamäe tee kergliiklusteed. Projekti Helsinki-Tallinn Transport and Planning Scenarios (H-TTransPlan) elluviimise käigus soovitakse luua ühine visioon Helsingi ja Tallinna kaksiklinna regiooni sobivatest transpordisüsteemidest, mis hõlmab ka Viimsi valla. Teiste maatoimingute kõrval jätkatakse teedealuse maa munitsipaliseerimist Viimsi vallale, kusjuures eelisjärjekorras on need teed, kus on kavas teha suuremas mahus ehitus- või rekonstrueerimistöid. Viimsi valla teedel olevate valgustuspunktide arv suurenes viimase aastaga 3 786 punktilt 4 051 punktini.

Oluliseks sammuks Viimsi valla mandriosa ja püsielanikega Prangli saare vahelise regulaarse ühistranspordiühenduse kvaliteedi tõstmisel oli uue liinilaeva Wrangö valmimine 2013. aasta sügisel. Loksa laevatehases ehitatud teraskorpusega jääklassi reisiparvlaeva maksumuseks oli 3 mlj. eurot ning seda rahastas täies ulatuses Euroopa Regionaalarengu Fond. Laev on võimeline liikuma purustatud jääs ja läbima kuni 20 cm paksust silejääd ning on projekteeritud sellisena, et sobib ühenduse pidamiseks nii Prangli saare kui ka Aegna ja Naissaarega. Wrangö võib võtta pardale kuni 72 reisijat ning 2 sõiduautot või veoki kogukaaluga kuni 10 tonni. Regulaarse Naissaarele ja Aegnale korraldatakse liinilaevaga Monica. Naissaare liinile uue laeva hange võib tõusta päevakorrale juhul, kui Vabariigi Valitsuse tasemel lepitakse kokku püsiastutusega väikesaarte seaduse uute kontseptuaalsete aluste osas ning Naissaarele antakse püsiastutusega väikesaare staatus.

Vallas asub Eesti suurim kaubasadam - AS-ile Tallinna Sadam kuuluv Muuga sadam (Läänemeres suuruselt seitsmes sadam) ning polüfunktsionaalne Miiduranna sadam. Rohuneemes paikneb lootsisadam, mille kõrval on võimalused randumiseks ka väikelaevadel. Veel on randumisvõimalused Kelvingi, Leppneeme ja Kelnase sadamates. Naissaare sadam, kus on hetkel võimalik ohutult siseneda ja randuda vaid väikelaevadel, saab suuremaid laevu vastu võtma hakata peale sadama

sissesõidutee süvendamist. Pringi jahisadam on amortiseerunud, kuid seda on võimalik taastada.

Elukeskkonna risk valla territooriumil tuleneb esmajoones siinsetest sadamatest. Riski allikateks on ohtlike ainete käitlemine ettevõtetes ja ohtlike ainete mahtude kasv läbi uute terminalide (eriti Muuga sadamas). Samuti kaasnev kaupade transpordivoog (maanteel, raudteel, veeteel), mis seondub tootmise tehnoloogiaga, logistilise korraldusega ja inimkäitumisega - ohtudeks tervisekahjustused, vara hävimine, õhusaaste, müra, vibratsioon, rannaalade erosioon, suurõnnetused nii sadamas asuvates ettevõtetes kui merel. Eesti üks suurimaid merereostusi toimus 2000. aasta septembris, kui Muuga sadamas voolas naftatankerist Alambra merre ligi 250 tonni toornaftat. Kokku tegeleb ohtlike ainete käitlemisega Viimsi vallas 9 ettevõtet, nende hulgas kuus A-kategooria ja üks B-kategooria suurõnnetuse ohuga ettevõtte (andmed Päästeametist, 2013). Valdavalt on tegu naftaproduktide käitlemisega, samuti väetiste, freoonide ja metallidega. Viimsi vallas asub ka Tallinna Ülemiste lennuvälja lennuliikluse õhukoridor. Keskkonnariske käsitleb põhjalikumalt 2007. aastal koostatud Viimsi valla riskianalüüs.

Kaitstavatest loodusobjektidest asuvad Viimsi valla territooriumil järgmised alad: Prangli maastikukaitseala, mis hõlmab Prangli saare kaguosa ja Aksi saare ning Naissaare looduspark (mõlemad on haaratud ka Natura 2000 loodushoiualade võrgustikku), Prangli Natura 2000 loodushoiuala, Viimsi mõisapark ja Viimsi sanglepik. Üksikobjektidest on riikliku kaitse all Riiasöödi tamm, Tädu kuusk, Loomisvälja määnd, Rohuneeme rahn, Muuga kabelikivi, Viimsi kuradikoobas ja Pärnamäe maasäär. Lisaks kohaliku tähtsusega kaitsealad: Mäealuse maastikukaitseala, Krillimäe maastikukaitseala, Leppneeme-Tammneeme maastikukaitseala, Haabneeme klindi-astangu maastikukaitseala, Lubja klindiastangu maastikukaitseala ja Rohuneeme maastikukaitseala ning mitmed kaitsealuste liikide kasvukohad. Kõigil kohalikel kaitsealadel on kehtestatud kaitseeskirjad ning välja töötatud või töötamisel kaitsekorralduskavad.

Haabneeme rannas rahastatakse vetelpäästeteenuseid. Samuti on tehtud investeeringuid ranna taristusse: prügikastid, vetelpäästetorni remont, viidad ja välikäimlad. Remonditud on Haabneeme rannakohviku hoone, kus tegutseb külarestoran Roots. Suvehooajal tegutseb rannas kokku kolm toitlustus-ja jaemüügikioskit-kohvikut.

Heakorra tegevusala moodustavad valla haljakute (60 haljakut, ühtekokku 15,4 hektarit) pidev niitmine, korrashoid ja avaliku ruumi hooldus. Hooldatavaid bussipeatusi on Viimsi vallas kokku 97.

Järeldused

Avalikest huvidest lähtuva regulatsiooni mahajäämus, võrreldes uusehitusalade intensiivse kasutuselevõtuga, on kaasa toonud tõsiseid kitsaskohti valla elukeskkonnas. Nendeks on ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni ning sademevee kogumise ebapiisav kaetus, teedevõrgu ja tänavalgustuse mahajäämus ning takistatud juurdepääs ranna-aladele. Ulatusliku kinnisvaraarenduse kõrval on aastate jooksul laienenud ja kasvanud Muuga Sadam ning sellega seoses on suurenenud merereostuse ning suurõnnetuse ohu riskid ja riskid elukeskkonnale.

Viimsi valla tasakaalustatud arengu huvides on rahvastiku ja majandustegevuse kontsentratsiooniga kaasnevate probleemide (näiteks tehnilise ja sotsiaalse infrastruktuuri vajakajäämised, keskkonnaprobleemid) teravnemise ennetamine. Selleks, et vältida inimkoormuse kasvust ning taristu mahajäämusest tulenevaid tagasilööke keskkonnale, tuleb jätkuvalt investeerida taristusse, suurendada ühistranspordi osatähtsust ja parendada liikumiskeskonna kvaliteeti. Oluline on viia läbi Viimsi ja Tallinna trammiühenduse rajamise idee tasuvuse hindamine.

Kinnisvaraarenduses tuleb edaspidi vältida monofunktsionaalsust ja toetada väärt arhitektuuri. Seniste magalapiirkondade arendamine asendada polüfunktsionaalse ning elujõulise rohelise vallakeskuse kavandamisega. Vastasel korral kaob valla omanäolisus ja miljööväärtus. Tänapäevaks rajatud korterelamute piirkondades (eelkõige Haabneemes) tuleb parendada võimalusi vaba aja sisukaks veetmiseks, sh spordi- ja liikumisharrastustega tegelemiseks. Tugev polüfunktsionaalne vallakeskus loob inimestele kodukoha läheduses võimalused teenuste tarbimiseks ja töökohtade tekkeks. Need lahendused omakorda vähendavad vajadust igapäevasteks sõitudeks Tallinna.

Senisest enam tähelepanu tuleb pöörata parkide ja haljasalade heakorrale ja juurdepääsude tagamisele, looduskaitseala võrgustiku laiendamisele ning miljööväärtuslike piirkondade säilimise tagamisele. Just miljööväärtus, looduslike ja antropogeensete struktuuride ühtesulamine ning avalikus kasutuses olevate objektide väärtarhitektuur peab saama Viimsi valla ning tulevase vallakeskuse jätkusuutlikkuse võtmeks, mis kujundab valla väärtuslikuks elu-, puhke- ja töökohaks ning vallakeskuse atraktiivseks ja elanike poolt armastatud kooskämiskohaks.

Keskkonna, sealhulgas metsaaluste risustamise minimiseerimiseks ning vallaelanike keskkonnateadlikkuse tõstmiseks on vaja läbi viia senisest mõjuvamaid teavitamis- ja ühistegevuskampaaniaid, anda informatsiooni vallas toimivate jäätmejaamade asukohtade ja olmejäätmete käitlemise kohta.

Jätkuvat tähelepanu vajavad Prangli ja Naissaare loodushoid ja taristu. Samuti tuleb tagada nende ja teistele vallale kuuluvate väikesaarte bioloogilise mitmekesisuse, loodus- ja miljööväärtuste kaitse ning elukeskkonda säästev areng. Viia läbi Naissaare, Rohuneeme ning Pringi sadamarajatiste renoveerimine. Pringi muuli renoveerimine tõstaks oluliselt pääsu merele ja väärtustaks valla merelist visiitkaarti.

Viimsi vallas ja selle lähiümbruses on keskkonnariskidega objekte ja tegevusi, mis seavad ülesande tõhustada järelevalvet keskkonnaohutuse tagamiseks. See sisaldab endas nii ennetava tegevuse tähtsuse suurendamist kui ohuolukordadeks valmisoleku tagamist.

5. Haridus ja noorsootöö

Üldhariduse arengut suunavad Viimsi valla koolivõrgu ja koolieelsete lasteasutuste võrgu arengukava ning koolide ja MLA Viimsi Lasteaiad arengukavad.

Viimsi vallas pakub alusharidust munitsipaallasteasutus MLA Viimsi Lasteaiad, mis töötab kaheksas majas ning kahe lasteaiarühmaga Püünsi Kooli lasteaed. Lisaks on kuus eralasteaeda, mis tegutsevad kaheksas majas. Kokku on valla lasteaedades 2014. aasta juuni seisuga 1 169 kohta. 2013. aasta alguses oli vallas alusharidust saavate laste arv 1 135 (Tabel 8).

Suurenenud on valla poolt toetatavate eralasteaedade arv. Uute partneritena lisandusid 2013. aastal eralasteaiad Põnnipesa Kaluri teel ja Heki teel, Garant, Aarete Saar, Aviv, Aiake ja Tallinna Euroopa Kool.

Tabel 8. Laste arv Viimsi valla lasteaedades 2013. aasta alguse seisuga (Allikas: Viimsi vallavalitsus)

Asula	Lasteaia nimi	Rühmade arv	Laste arv
Munitsipaallasteaiad			
Viimsi alevik	Astri	2	40
	Pargi	4	92

	Amarülluse	2	28
Haabneeme alevik	Laanelinnu	6	144
	Päikeseratta	6	144
	Karulaugu	6	140
Leppneeme küla	Leppneeme	2	40
Randvere küla	Randvere	6	138
Püünsi küla	Püünsi Kooli lasteaed	2	36
Munitsipaallasteaiad kokku		36	802
Eralasteaiad			
Viimsi alevik	Tibu	2	40
Haabneeme alevik	Lillelapsed	2	36
	Pönnipesa, filiaal	2	24
	Pönnipesa, filiaal	2	24
Kelvingi küla	Kelvingi Lasteaed	2	39
Pringi küla	Päasupoeg, filiaal	2	40
Pärnamäe küla	Väike Päike	6	124
	Päasupoeg, filiaal	2	40
Eralasteaiad kokku		20	367
Kõik lasteaedid kokku		56	1 169

Lisaks Viimsi valla haridusasutustele käis 2013. aasta lõpu seisuga 116 Viimsi laste teiste omavalitsusüksuste munitsipaallasteaedades. Tallinnast käis valla lasteaedades 17 last.

Lasteaedade töövorm on kombineeritud, töötavad sõimerühmad, liitühmad ja aiarühmad. MLA Viimsi Lasteaedades töötab 0,75 töökoormusega psühholoog ning alates 2012. aasta sügisest ka täiskohaga sotsiaalpedagoog.

Amarülluse majas töötab HEV lastele mõeldud erivajadustega rühm. HEV rühma lastel on võimalus saada koostöös Viimsi Rehabilitatsioonikeskusega professionaalset tuge erinevatelt spetsialistidelt (tugiisik, logopeed, tegevusterapeut, logopeed, loov -ehk kunstiterapeut, füsioterapeut, neuroloog, taastusraviarst) lasteaias kohapeal. 2013. aastal oli erivajadusega lapsi Viimsi Lasteaia Amarülluse Majas 10 ja allergilisi lapsi erinevates lasteaiamajades 36.

Vaatamata uute lasteaiahoonete valmimisele ja eralasteaedade arvu suurenemisele, on lasteaiakohtade järjekord visa kaduma. 2013. aastal oli lasteaiaealisi lapsi 1 855 (sündinud 01.10.2006 - 30.09.2012), kellest alusharidust võimaldati 1 476 lapsele. Katmata lasteaiakohtade vajadus 379 lapsele. Samas oli 2013. aasta lõpu seisuga järjekorras 967 last, sealhulgas ka need lapsed, kelle elukoht ei ole Viimsi vald. Viimastele ei ole Viimsi vallavalitsus kohustatud alushariduse teenust osutama. Samuti on nimekirjas lapsi, kes ei ole veel lasteaiaealised või kelle vanematele on lasteaiakohta pakutud, kuid kes ei ole soovinud hetkel siiski oma last lasteaeda panna ning laps on edasi järjekorras, kuigi otseselt kohta ei vaja. Seega on järjekorra koguarv küll 967, kuid vald on kohustatud eelnimetatud olude tõttu tagama alushariduse ning hoiu 560 lapsele.

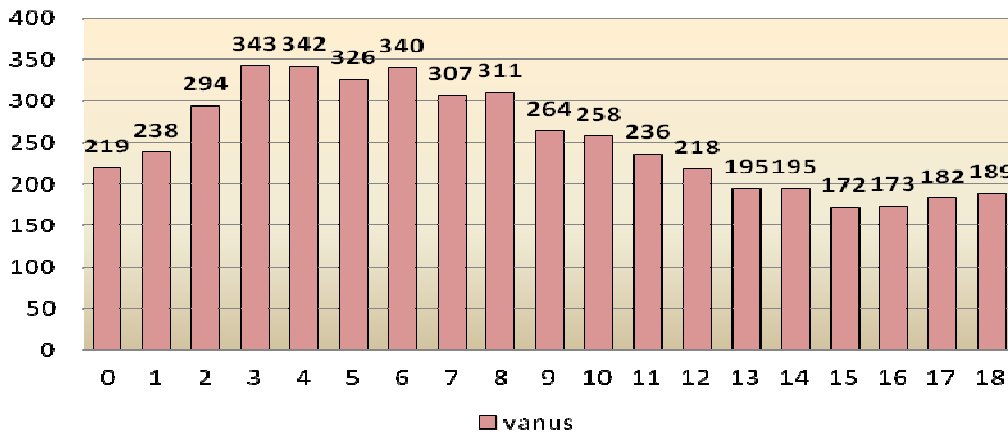
Lasteaiajärjekorra vähendamise ühe meetmena jätkati eralasteaias käivate laste toetamist läbi pearaha süsteemi, tasudes vastavalt 2013. aasta 1. jaanuarist kehtivale „Eralasteasutuste toetamise korrale“ igas kuus ühe lapse kohta 223,69 eurot.

Viimsi Vallavolikogu 13.05.2008 määruses nr. 8 sätestatule vastavalt on lapsevanemal võimalik taotleda lasteaiatasu soodustust peredele, kus ühest perest käib lasteaias 2 või enam last. Soodustuse määramisel arvestatakse ka nende lastega, kes kasutavad Viimsi vallaga lepingu sõlminud eralasteaia teenust.

Seoses sisserrände stabiliseerumisega ja sündide vähenemisega viimastel aastatel on lasteaiaealiste laste arv vähenemas, samal ajal saavad kooliealisteks 2007-2011

aastatel sündinud lapsed, kelle vanusgrupp on 0-18-aastaste võrdluses kõige arvukam (Joonis 23). See suurendab edaspidi vajadust koolikohtade järele, esialgu põhikooli- ning hiljem ka gümnaasiumiastmes. 0-18 aastaseid lapsi oli vallas seisuga 01.01.2014 kokku 4 802.

Laste arvu kiire kasv on pannud valla hariduselu korraldamise ette rasked valikud. Viimsi valla investeringud ongi viimastel aastatel peamiselt suunatud uute koolide ja lasteaedade ehitamiseks (Viimsi Keskkool, Randvere lasteaed, Viimsi Keskkooli uus õppehoone ja uus lasteaiahoone Karulaugus) ja olemasolevate hoonete remondiks (Püünsi Kool, MLA Viimsi Lasteaiad). 2013. aasta septembris avati Viimsi Kooli Randvere õppehoone, kus on võimalik õppida ka haridusliku erivajadusega õpilastel. Puudega õpilastele on korraldatud transport kooli.

Joonis 23. Elanike arv aastate kaupa Viimsi vallas vanuses 0-18 aastat seisuga 01.01.2014 (Allikas: Rahvastikuregister)

2013/2014. õppeaasta alguses tegutses Viimsi vallas 3 munitsipaalkooli - Viimsi Keskkool, Püünsi Kool ja Prangli Põhikool ning kokku oli valla koolides 1 993 õpilast. (2012/2013 õppeaasta alguses 1 795). Pedagoogide arv oli 200 (2012/2013 õppeaasta alguses 191). Viimsi Keskkool töötab alates 2013/2014 õppeaastast kolmes õppehoones. Suures õppehoones õppis 2013. aasta septembris 1 279 õpilast, Karulaugu õppehoones 358 õpilast ja uues Randvere õppehoones 149 õpilast. Kolmes õppehoones on olemas oma raamatukogu ja sööklaruum.

Viimsi Keskkoolis ja Püünsi Põhikoolis on tagatud tugiteenuste kättesaadavus. Lapsi ja peresid toetavad sotsiaaltöötaja ja/või -pedagoog ning psühholoogid. Viimsi Keskkooli Tugikeskuse töötajate (psühholoog, kooliõde) abi saavad kasutada kõigi kolme maja õpilased, vanemad ja töötajad. Viimsi Keskkooli suure ja Karulaugu õppehoone tugikeskuse personali koosseisu kuulub käesoleval õppeaastal 3 psühholoogi, 2 sotsiaalpedagoogi, 2 logopeedi, 3 eripedagoogi, 2 abiõpetajat, 2 kooliõde, tugikeskuse juhataja ja noortejuht. Randvere õppehoones töötab oma tugikeskus, mida juhivad HEV-koordinaator. Tugikeskuse koosseisu kuulub lisaks 12 tugispetsialisti: 5 HEV-klasside õpetaja-eripedagoogi, 2 abiõpetajat, 2 pikapäevarühma õpetajat, 2 eripedagoog-logopeedi, psühholoog ning kooliõde. Koolis töötavad õpitoad. Samuti käivitused suuremas mahus õpiabirühmad ja keelekümbelrühmad. Ka Prangli Põhikoolis on alates 2012. aastast ametis sotsiaalpedagoog.

Kõiki kolme õppehoonet - Viimsi Keskkooli suur maja, Karulugu ja Randvere õppehoone - ühendavad ühine visioon, missioon ja põhiväärtused. Õppetöö on korraldatud ühise õppekava alusel. Kõik õpilased erinevates õppehoonetes saavad 7. klassis jätkata õpinguid suure majas.

Erakoolid Viimsi vallas puuduvad. Teiste omavalitsuste erakoolides käis 2013. aasta lõpu seisuga 99 Viimsi valla õpilast.

Teiste omavalitsusüksuste munitsipaalkoolides käis 564 Viimsi last, sealhulgas 533 last Tallinna munitsipaalkoolides. Teistest omavalitsusüksustest käis 2013. aasta lõpu seisuga Viimsi koolides 141 last, sealhulgas 117 last Tallinnast.

Viimsi Keskkooli uus hoone oli 2006. aastal valmides kaasaegselt Eestis. Täna on kool jäänud õpilastele kitsaks, seda vaatamata Karulaugu maja ja Randvere koolihoone valmimisele. Koolikohustuse täitmise tagamiseks tuleb kas ehitada/rentida uusi kooliruumi või optimeerida senise koolivõrgu kasutamist.

Munitsipaalhuvikoolidest tegutsevad vallas Viimsi Muusikakool ja Viimsi Kunstikool. Viimsi Muusikakoolis õppis 2013. aastal lõpus 163 õpilast. Koolis töötas 21 õpetajat ja üks kontsertmeister. Õpilastel on võimalik õppida 12 erinevat instrumenti kolme erineva mahuga õppekava alusel: klaver, akordion, kitarr, flööt, plokkflööt, trompet, tromboon, eufoonium, viiul, tšello, saksofon, kontrabass. 2013. aasta sügisel avati uus kromaatilise kandle huviala.

Viimsi Kunstikoolis õppis 2013. aastal 117 õpilast. Koolis töötab 7 õpetajat. 2013. aastal lõpetas kooli lõputöö kaitsmisega 4 õpilast. 2013. aasta septembris laekus kooli astumiseks 49 uut sooviavaldust. Viimsi Kunstikoolis on võimalik õppida alates viiendast eluaastast kunstigrupis, millele järgnevad eelkursus ja põhikursus. Stuudiokursusel õpivad noored ja täiskasvanud, kellel on võimalik saada ettevalmistust kõrgkooli astumiseks või tegeleda harrastuskunstiga.

Eesti Rahvusvahelise Kooliga toimub koostöö IB õppekava alusel. 10. klassis toimub ettevalmistus IB (International Baccalaureate) õppeks (pre-International Baccalaureate) ning 11. ja 12. klassis toimub õppetöö rahvusvahelise IB õppekava alusel (International Baccalaureate). Koostöös Eesti Rahvusvahelise Kooliga tagatakse kuni 12 gümnaasiumiastme õpilasele õppimise võimalus Eesti Rahvusvahelises Koolis ning Viimsi valla poolt osaline valla stipendium.

Viimsi Vallavolikogu kinnitas oma 27.08.2013 määrusega nr. 12 "Viimsi valla haridusastuste võrgu arengukava 2013-2020". Seoses koolikohustuslike õpilaste arvu jätkuva kasvuga kaardistati Viimsi valla haridusvõrgu arengukava koostamisel hetkeolukord ning hinnati valla võimalusi ja võimekust, samuti arvestati olemasolevat haridustaristut ning kohaliku kogukonna ootusi. Vallavalitsuse peamine prioriteet on kõikidele valla lastele võrdseid võimalusi pakkuva kvaliteetse hariduse võimaldamine kodulähedases koolis.

Kultuuri- ja noorsootööd korraldab Viimsi vallas mittetulundusühing Viimsi Huvikeskus, mis töötab Viimsis, Pranglil, Randveres ja Kelvingis. Kultuuritööd tehakse Viimsi Huvikeskuses, Prangli Rahvamajas, Randvere Keskuses ning noorsootööd Viimsi Noortekeskuses, Randvere Noortekeskuses ja Kelvingi Noortetoas. 2013. aastal töötas MTÜ-s Viimsi Huvikeskus 27 inimest, kellest 5 töötasid täistööajaga ja 22 osalise tööajaga. Viimsi Huvikeskuses tegutseb 47 huviringi (2012. aastal 40), mille töös osaleb iganädalaselt üle 700 lapse, noore ja täiskasvanu (2012. aastal üle 600). Hinnanguliselt osales 2013. aastal Viimsi Huvikeskuses toimunud sündmustel kokku 9 270 inimest (2012. aastal 7 900). Viimsi Noortekeskust ja Kelvingi noortetoas oli kokku 4 155 külastust. Viimsi Keskkooli juures asub Skatepark. Noorsootöö projektidest, üritustest ja noorsoovahetustest on pikemalt kirjas valdkondlikes arengukavadest ning aruannetes. Vaba aja, kultuuri ja spordi valdkonna arengukavadest on olemas Viimsi valla liikumisharrastuse ja spordi arengukava, noorsootöö arengukava ning SA Viimsi Muuseumid arengukava. Koostamisel on kultuuritöö arengukava.

Aktiivselt tegutseb Viimsi Noortevolikogu, kes korraldab erinevaid üritusi, rahvusvahelisi projekte ja vastutab selle eest, et noortel oleks võimalus kaasa rääkida valla arengut puudutavates küsimustes.

Traditsiooniliselt jätkab Viimsi Õpilasmalev. 2013. aastal võttis õpilasmaleva tööst osa 50 noort vanuses 13-18 aastat ning korraldati kaks kolme nädalast õpilasmaleva vahetust. Malevlased teostasid põhiliselt heakorratöid Viimsi valla territooriumil: vabaõhumuuseumis, rannas, parkides, lasteaedades ning töötasid Rannapere pansionaadis. Koostöös MTÜ Viimsi Huvikeskus noortekeskusega toimus lisaks tööle väljasõit/laager Prangli saarele.

Viimsi Raamatukogu olulisimaks sündmuseks võib pidada Randvere haruraamatukogu avamist Randvere uues koolimajas 2013. aastal. Viimsi Raamatukogul (sh. haruraamatukogud Pranglil ja Randveres) oli 2013. aastal 3 387 registreeritud aktiivset lugejat. Raamatukogude kasutajate arv kasvas aastaga 11,8% ja laenutuste 7,6%.

6. Rahvatervis, sotsiaalne kaitse ja turvalisus

Viimsi vallas on Fertilitas AS kujunenud kaasaegseks tervishoiukeskuseks, kus vallaelanikel on võimalik saada esmatasandi tervishoiuteenuseid ja eriarstiabi, samuti kasutada tervist edendavaid ja ennetusteenuseid. Viimsi vallavalitsus on toetanud haiglat, et hoida eriarstide, kellega on haiglal haigekassa leping, visiiditasu vähekindlustatutele 50% soodsam. Samuti on hüvitatud eakatele ravimikuluseid ja vajadusel kaetud ravikindlustusega isikutele tervishoiuteenuste kulusid. 2014. aastal tegutseb Viimsis 8 perearstipraksist. Elanikke teenindavad perearstid on enamuses koondunud Viimsi Haigla hoonesse Haabneemes. Lisaks toimub perearsti vastuvõtt Randvere keskusehoones. Vald toetab meditsiiniabi tagamist Pranglil, jätkates Prangli Tervishoiupunkti finantseerimist läbi perearstiga sõlmitud lepingu. Uue Karulaugu koolihoone avamisel avati samas hoones ka meditsiinipunkt ja võeti tööle meditsiiniõde. Vallas töötab Lumen hambakliinik, mis pakub täiskasvanutele ja lastele hambaravi.

Erakorralist meditsiiniabi osutatakse Viimsi elanikele riikliku kiirabisüsteemi kaudu. Tallinna Kiirabile kompenseerib Viimsi vald kulumudeli alusel ruumide ülalpidamiskuludest puudu jääva summa.

Rahvatervise valdkonnas on kesksel kohal Viimsi valla haridusasutuste osalemine tervist edendavate koolide ja lasteaedade võrgustikus ja terviseedenduslikes programmides. Tervisliku vaba aja ja liikumisharrastuste edendamiseks on rajatud jalgrattateid ning suusa- ja terviseradasid. Viimsi vallavalitsus toetab rahaliselt erivajadustega laste ja eakate ujumist. Rahvatervise edendamiseks jätkatakse taristu rajamist.

7. Sotsiaalne kaitse ja turvalisus

Viimsi valla elanikele on kättesaadavad riiklik toimetulekutoetus, riigi rahastatav lapsehoiutoetus ja alates juulist 2013 ka täiendav riiklik vajadusepõhine peretoetus.

Viimsi Vallavalitsus maksab vallaelarvest toetusi järgmiselt: a) sissetulekust sõltuvad toetused: lasteaias ja koolis toidu eest tasumise toetus kuni 64 eurot kuus; lasteaias kohatasu toetus kuni 58 eurot kuus; ravimitoetus kuni 128 eurot aastas; toimetuleku tagamise toetus kuni 640 eurot; hooldekodus hooldustasu maksmise toetus isikutele kellel puuduvad ülalpidamiskohustusega isikud või need isikud on vähekindlustatud. b) sissetulekust mittesõltuvad toetused: sünnitoetus 256 eurot -

makstakse kahes osas 64 lapse sünnijärgselt ja 192 lapse aastaseks saamisel; põhikooli I klassi mineva lapse toetus 64 eurot; eakate tähtpäeva toetus 20 eurot; matusetoetus 64 eurot; Tšernobõli AEJ avarii likvideerimisel osalenu toetus 128 eurot aastas; suurpere toetus 128 eurot aastas; lapsehoiutoetus kuni 128 eurot kuus; hooldajatoetus sügava puudega isiku hooldajale 26 eurot kuus; hooldajatoetus raske puudega isiku hooldajale 16 eurot kuus; hooldajatoetus 3-16-aastase keskmise, raske või sügava puudega lapse hooldajale 20 eurot kuus; hooldajatoetus 16-18-aastase raske puudega lapse hooldajale 16 eurot kuus; hooldajatoetus 16-18-aastase sügava puudega lapse hooldajale 26 eurot kuus.

Viimsi valla eelarvest kulus 2013. aastal peredele toetuse maksmiseks 206 323 eurot (29% sotsiaalvaldkonna eelarvest), mis koosnes ühekordsetest toetustest, lasteaia kohatasu ja koolis ning lasteaia toiduraha hüvitistest, suurpere toetusest (nelja- ja enamalapselised), lapsehoiutoetustest, sünnitoetusest ja I klassi toetusest.

Viimsi vallas töötab 3 lastekaitsetöö spetsialisti, kes töötavad juhtumitöö põhimõttel. Keskmiselt tegeletakse aasta jooksul ligi 150 perega. Ühel lastekaitsetöötajal on töös keskmiselt 40 aktiivset juhtumit. Uusi juhtumeid lisandub ühes kuus keskmiselt kolmteist. Valdavalt on menetluses lapse hooldusõigusega seonduvad juhtumid.

Sotsiaalhoolekande teenuste arendamisel on kesksel kohal olnud teenuste arendamine erivajadustega inimestele. Koostöös erivajadustega laste vanemaid koondava MTÜ-ga Viimsi Invaühing on teadvustatud erivajadustega inimeste vajadusi ja abi olulisust. Oluliseks koostööpartneriks Viimsi vallavalitsusele erivajadustega isikute teenuste pakkumisel on olnud Fertilitas AS, kes pakub rehabilitatsiooniteenuseid nii täisealistele kui lastele.

Viimsi vald tasub erivajadustega laste transporditeenuse õppeasutusse jõudmiseks. Osaliselt toetatakse laste vanematele tehtud kulutused isiklikule transpordile kui teenuse mahu või erivajaduse tõttu laps valla transporti kasutada ei saa. Samuti on abistatud liikumis- ja nägemispuudega täisealisi inimesi raviasutusse jõudmisel transporditeenuse pakkumisega.

Erivajadustega laste peresid toetatakse riigi poolt rahastatava lapsehoiuteenuse toetusega (371 eurot lapse kohta aastas). Seoses puudega laste ja täisealiste inimeste arvu suurenemisega on kasvanud toetuste ja teenuste vajadus perede igapäevase toimetuleku tagamiseks ning puudega isikute ühiskonnaelus osalemise tagamiseks.

Üksikute juhtumite puhul on tagatud puudega lapsele tugiisiku ja isikliku abistaja teenuse osaline kompenseerimine. Samuti on kompenseeritud kuulmispuudega isikute viipekeele tõlketeenust. Viimsi vallavalitsus maksab hooldajatoetust puudega lapse hooldamise ning raske- ja sügava puudega täisealiste isikute hooldamise eest. Puuetega lastele on kindlustatud riiklikult rahastatava lapsehoiuteenuse kättesaadavus ning selle meetme abil on võimalik lisaks lapsehoiuteenusele tasuda ka muude lapse ja tema pere toimetulekut parandavate teenuste eest: transpordi, isikliku abistaja või tugiisiku, psühholoogi, logopeedi ja füsioterapeudi teenused.

Tabel 9. Laste ja lastega perede toetuse saajate arv ja maksumus, 2013 (Allikas:Viimsi vallavalitsus)

Toetuse nimetus	Taotluste/saajate arv	Summa (eurot)
Ühekordne toetus peredele	240	21857,65
Lasteaia kohatasutoetus	80	24 265,73

Lasteaias toiduraha toetus, koolitoidutoetus	119/84	14 170
Suurpere toetus	23	2 944
Lapsehoiutoetus	654/146	83 963,75
Sünnitoetus	214	47 219,82
I klassi mineja toetus	217	13 900,20

Raskes majanduslikus olukorras olevaid peresid on abistatud kütte muretsemisel, eluasemekulude katmisel, erinevate abivahendite ning ravikulude osalisel kompenseerimisel. Samuti on toetatud lapsi suvelaagrites osalemisel. Eeltoodule lisaks tagab vald alg- ja põhihariduse tasemel valla koolides tasuta koolitoidu.

2009. aastal asutati Viimsi vallas rehabilitatsioonikeskus Pesakast OÜ. Tegevuskohaks on Viimsi Tervis Spa Hotell, mis on vastav erivajadustega kliendi nõudmistele. Peamised osutatavad teenused on psühholoogi, füsioterapeudi, eripedagoogi ja sotsiaaltöötaja konsultatsioonid.

Viimsi Keskkoolis ja Püüsi Põhikoolis on tagatud tugiteenuste kättesaadavus. Lapsi ja peresid toetavad sotsiaaltöötaja ja/või -pedagoog ning psühholoogid. MLA Viimsi Lasteaedades töötab 0,75 töökoormusega psühholoog ning alates 2012. aasta sügisest ka täiskohaga sotsiaalpedagoog. Ka Prangli Põhikoolis on alates 2012. aastast ametis sotsiaalpedagoog.

Lapsevanemale, kes ei saa oma lapsele kohta lasteaias, kompenseeritakse lapsehoiuteenuse kulud, samuti on vallas kehtestatud eralasteaia pearaha.

Viimsi vallavalitsuse sotsiaal- ja tervishoiuamet tegeleb ka töötute rehabilitatsiooni ning abistamisega. Pakutud on nõustamisteenuseid töötutele, sh võlanõustamist.

Eluasemeteenuseid on pakutud piiratud mahus. 2014. aasta seisuga kuuluvad Viimsi vallale 4 sotsiaalkorterit järgnevates hoonetes: Pargi tee 4, Lubja 21, Paekaare tee 12 (2 korterit). Munitsipaalelamispinnad on Prangli kauplusehoones ja SA Rannapere Sotsiaalkeskuse ruumides. Viimati paigutas vald sotsiaalkorterisse 2 peret 2012. aastal. Eluaseme kohandamise teenuse järgi on nõudlus olnud väike ja teenust on vallavalitsuse kaasabil teostatud väga üksikutel juhtudel.

Kõige enam on arendatud eakatele suunatud teenuseid. Üldhoolekande teenuste areng on põhinenud SA Rannapere Sotsiaalkeskuse ning MTÜ Viimsi Päevakeskuse baasil Haabneemes ja Randveres. Erihooldekodu, tugikodu, varjupaiga ja noortekodu teenuseid ostetakse vajadusel teistest omavalitsustest.

Alates 2010. aastast on valla elanikele loodud võimalus koduhooldusteenuste kasutamiseks. Koos meditsiinilise koduõendusteenusega saab oluliselt vähendada nii lähedaste hoolduskoormust kui institutsionaalse hoolduse vajadust, mille osaks on ka rahalise kulu vähendamine vallaelanikele ja valla sotsiaalvaldkonna eelarvele.

Eakate hoolekandes on põhiliseks valla eakate nõustamine nende õigustest ja seaduslike huvide kaitsmisest, abistamine probleemide lahendamisel toimetuleku tagamiseks, puuetega inimeste ja vanurite paigutamine üld- või erihooldekodudesse, eestkoste korraldamine ja seadmine, teovõimetute täiskasvanute varaliste õiguste kaitse jms. Kuigi Viimsi on noore elanikkonnaga vald, on sotsiaalkulutustes suurima osakaaluga eakate toimetuleku tagamisega seotud kulud: peamiselt hooldekodu ja päevakeskuse teenuste rahastamine, sellele järgneb ühekordsete toetuste andmine ravimite, esmatarbekaupade, kütte ja muude kulude osaliseks hüvitamiseks. 2011. aastast suurenes koduhooldusteenuste rahastamine, mis võimaldab eakatel paremini toime tulla oma isiklikus elukeskkonnas. Eakatele

makstakse toetusi tähtpäevadeks, samuti toetab vald traditsiooniks saanud eakate projekte (pensionäride jõulupidu, eakate vesivõimlemine). Vähekindlustatud pensionärid ja sõjaveteranid saavad taotleda maamaksutoetust.

Viimsi vallas tegutsevad neli kirikut ja kaks kabelit ning viis kogudust: EELK Randvere Peetri kogudus, EELK Viimsi Püha Jaakobi kogudus, EELK Prangli Laurentsiuse kogudus, EELK Rootsi Mihkli kogudus ja Viimsi Vabakogudus.

Avaliku korra parendamiseks ning turvalisuse tagamiseks tegutseb Põhja Politseiprefektuuri Ida politseiosakonna konstaabliteenistus asukohaga Viimsi alevikus ning SA Viimsi Kodukaitse Fond. Politsei andmetel registreeriti Viimsi vallas 2013. aastal 297 kuritegu, võrreldes 2012. aastaga on kuritegude arv jäänud samale tasemele (2012. aastal 298 kuritegu). Avalikku korda aitab tagada ka AS G4S Eesti, kellega on sõlmitud tähtajatu patrullteenuse leping. Prangli saarel aitab turvalisust tagada MTÜ Prangli Saarte Selts. Viimsi valla eelarvest on kaetud Haabneeme ranna vetelpäästeteenuse kulud. Valla turvalisust aitab tagada ka numbrituvastussüsteem ANTS, mille 14 kaamerat valla sissesõiduteid valvavad.

Jõuliselt on esile kerkinud Viimsi vallale kuuluvate saarte arendamine selliselt, et oleks tagatud külastajate ohutus ning nende austav suhtumine loodusesse ja kultuuriväärtustesse.

Järeldused

Valla alushariduse arendamisel on jätkuvalt prioriteediks kõigile lasteaiaaalistele lasteaiaaialise tagamine. Lasteaedade võrgustiku kavandamisel tuleb tähelepanu pöörata rahvastiku vanuselise struktuuri muutustele. Viimsi valla rahvastikus on sisserändel põhinevast rahvastikukasvust tulenevalt väga suur 30-40-aastaste ja 0-9-aastaste elanike osakaal. Tulenevalt rändelisest lainetusest elanike arvus on pikas ajahorisondis oluline pöörata tähelepanu lasteaia- ja koolikohtade paindlikule korraldamisele ning erakapitali kaasamisele (näiteks rendipindade kasutamine). Vältimaks lasteaiahoonete koormuse langust tulevikus, on oluline kavandada hooned sellisena, et need oleksid lihtsate vahenditega ümber kohandatavad teiste avalike funktsioonide täitmiseks. Olemasolevates lasteaia- ja koolihoonetes tuleb mõelda ruumikasutuse ökonoomsusele ning hoonete senisest funktsionaalsemale kasutamisele.

Alternatiiviks uute lasteaiakohtade loomisele munitsipaallasteaedades on tingimuste loomine eralasteaedade tegevuseks. Soovitavalt peaks väiksemate eralasteaedade võrgustik katma valda selliselt, et lastel oleks võimalik käia lasteaia kodu lähedal. Vastava koostöömudeli väljatöötamine ja juurutamine on jätkuvalt aktuaalne.

Vallavalitsuse peamine prioriteet on kõikidele valla lastele võrdseid võimalusi pakkuva kvaliteetse hariduse võimaldamine kodulähedases koolis. Viimsi vallavalitsuse kohustus on tagada alg- ja põhihariduse hea kättesaadavus. Jätkuvalt on päevakorras koolitranspordi parem korraldus. Tegeleda tuleb ühistranspordi kättesaadavuse parandamisega nii valla siseselt kui Tallinna suunal.

Lahendust vajab Prangli Põhikooli jätkusuutlikkus. Õpilaste arvu suurendamiseks kaaluda võimalust vanemate laste kasuperre võtmist või noorte lastega perede saarele elama asumise toetamist. Välistada ei saa Prangli Põhikooli reorganiseerimise otstarbekust Püüsi või Viimsi Kooli filiaaliks.

Kuna viimastel aastatel on vallas suurenenud nende elanike arv, kelle emakeel ei ole eesti keel, tuleb tähelepanu pöörata nende elanike lõimimisele vallaellu. Leida tuleb parim viis elanike kaasamiseks läbi keelekümluse, huvihariduse, spordi ja kultuuritöö. Erinevate rahvusrühmade omavahelise koostöö puudumine võib hakata pärssima valla püüdlusi parima elukeskkonna loomisel.

Jätkata rahvatervise edendamist. Tagada valla elanikele esmavajalike tervishoiuteenuste kättesaadavus, sh kiirabi.

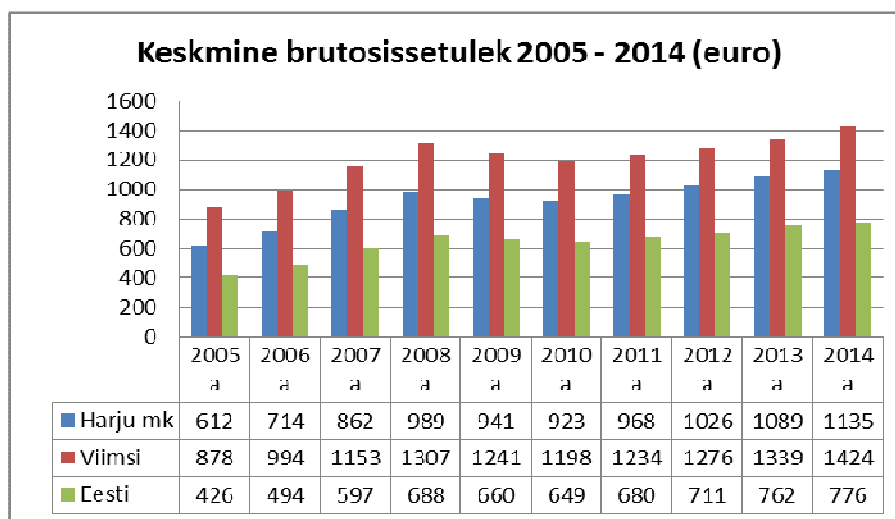
Sotsiaalse kaitse valdkonnas on keskseks põhimõtteks abi osutamine inimese vajadustest ja seisundist lähtuvalt võimalikult ühest kohast ja kodu lähedalt (sotsiaalteenuste keskus). Oluline on võimalikult tõhus koostöö abivajajaga, tema soovidega arvestamine ning kaasamine inimese elu puudutavate otsuste tegemisse. Abivajaja institutsiooni paigutamisele eelistatakse kodus elamise toetamist läbi koduhoolduse. Sotsiaalsetesse raskustesse sattunud inimese olukorra parandamisel on oluline kõikide osapoolte, sh inimese enda, tema perekonna, teiste ühiskonnaliikmete ning riigi, kohalike omavalitsuste ja tööandjate panus.

Avaliku korra parendamisel ning turvalisuse tagamisel on vajalik senisest ulatuslikumalt toetuda elanike algatustele ning laiendada MTÜ Eesti Naabrivalve sektoreid vallas.

8. Finantsolukord

Peale sügavat kriisi on Eesti majanduse kasv aastatel 2012-2013 olnud üle 3 protsendi aastas. See on tähendanud lisaks SKP kasvule ka tööhõive paranemist, eksprordi kasvu ja suuremat maksude laekumist nii riigi kui omavalitsuste kassasse. Alates selle aasta algusest on majanduse kasvutempo raugenud ja Rahandusministeeriumi 2014. aasta kevadprognoosi järgi jääb kasv sel aastal 1-1,5% piiresse. Majanduskasvu vähenemine on tingitud sisenõudluse langusest ja ka välistest negatiivsetest teguritest maailmamajanduses. Ikka veel kaetakse puudujäägiga riikide eelarveid majandusabi pakettidega. Ka Eesti lähinaabritel on teatud majandusraskused. Näiteks on Soomes töötuse protsent väga kõrge -10,7%. Samal ajal on Eestis tööhõive paranenud ja töötute arv on üle mitme aasta langenud alla 30 tuhande. Eesti börsi näitajad (OMX Tallinn) on jäänud juba 1,5 aastat (2013 jaanuar - 2014 esimene poolaasta) sisuliselt samale tasemele. Aastane tarbijahinnaindeksi muutus on jäänud 1,5% piiresse. 2013. aastal keskmine palk kasvas võrreldes 2012. aastaga ca 7% ja trend on jätkunud ka 2014. aasta esimesel poolaastal. Ühelt poolt on see tingitud paranenud majanduslikest võimalustest ja ka üleüldisest palgasurvest. Teisalt, kui majanduse kasv aeglustub, on alust arvata, et ka palgakasv aeglustub või isegi seiskub.

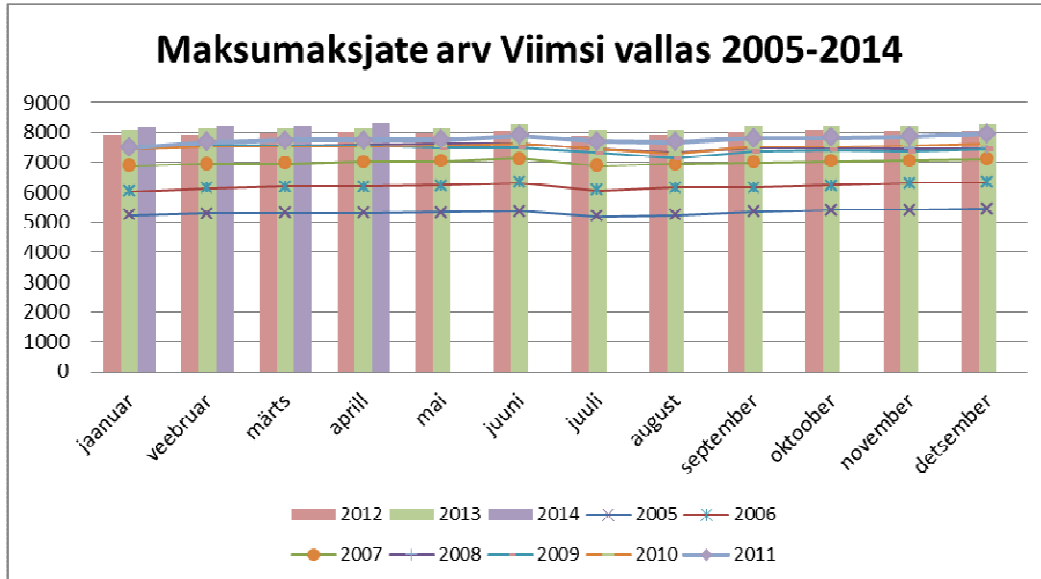
Jooniselt 24 on näha, et Viimsi palgasaajate keskmine brutosissetulek on Eesti ja Harju maakonna keskmisega võrreldes kõrgem. Eesti keskmisega võrreldes on

Joonis 24. Keskmine brutosissetulek 2005-2014, eurot (Alikas:Rahandusministeerium)

keskmise brutosissetuleku vahe jäänud vaadeldud perioodil põhimõtteliselt samaks, kuid Harjumaa keskmisega on vahe vähenenud. Selle põhjuseks on töötajate jätkuv lahkumine maalt ning majandustegevuse koondumine Tallinna ja pealinna naaberomavalitsustesse. Viimsi keskmine brutosissetulek (1 424 eurot) on Eestis kõrgeim ja selles pingereas teisel kohal olevas Harku vallas on selle väärtuseks 1 354 eurot. Teist aastat ületab keskmine brutosissetulek 2008. aasta kõrgtaseme.

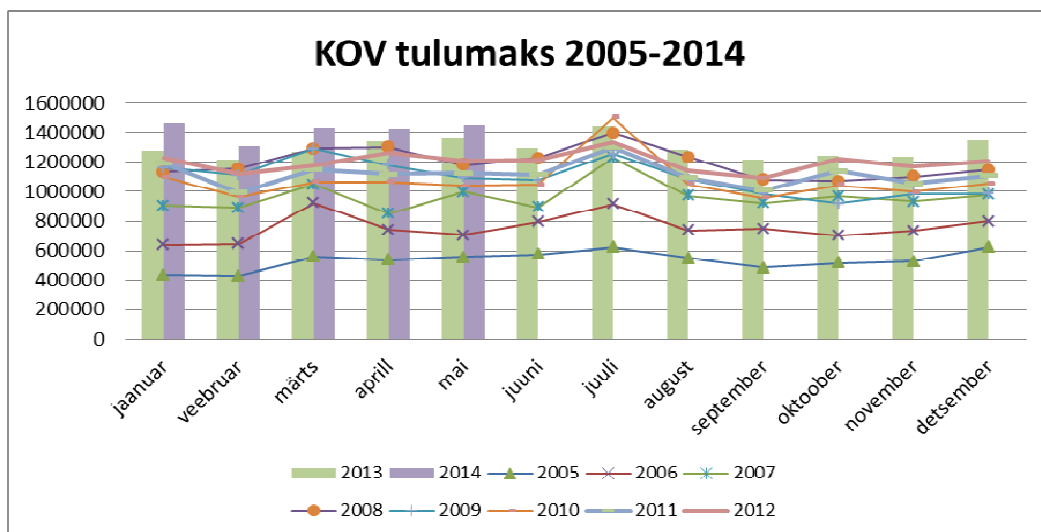
Maksumaksjate arv Viimsi vallas on jätkuvalt kasvav (Joonis 25). Ennekõike tuleneb see elanike arvu kasvust, kuid mõneti on seda mõjutanud ka tööhõive paranemine.

Joonis 25. Maksumaksja arvu dünaamika 2005-2014 (Allikas: Rahandusministeerium)

Keskmise palga ja maksumaksjate arvu kasv on suurendanud füüsilise isiku tulumaksu laekumist Viimsi valla eelarvesse. Jooniselt 26 on näha, et isegi 2008. aasta tippaasta laekumise näitajad kuude lõikes on ületatud. Kuigi viimastel kuudel on kasvutempo pisut raugenud, on laekumine 2013. aasta tasemest ca 7% kõrgem.

Majanduse jähinemine kajastub ka maksude laekumise tempo alanemises. Riigi eelarvesse laekuvatest maskudest on näidanud suuremat vähemist käibemaks, kui kõige suurema osatähtsusega maks.

Joonis 26. Viimsi valla tulumaksu laekumise dünaamika (Allikas: Rahandusministeerium)

Valla haldussuutlikkuse tagamiseks on maksutulude laekumine väga oluline. Viimsi valla laste arvu jätkuv kasv sunnib valda investeerima uute lasteaia ja koolikohtade loomisse. 2013. aasta septembriks valmis uus 6-klassiline kool Randveres. Kooli ehituse finantseerimise skeem nägi 2012. aasta alguses ette laenu võtmise, kuna seaduse järgi oli 01. jaanuariks 2013 võimalus tõsta laenu netovõlakoormus 100%-ni. Paraku külmutas Vabariigi Valitsus netovõlakoormuse piirmäära 60% kuni 2017. aastani. Seetõttu oli vald sunnitud täielikult tegema ümber kavandatud finantseerimise skeemi. Otsustati, et võetakse üks aasta laenu puhkust ja koolihoone ostmiseks koguda vajalik summa 2013. aasta sügiseks. Paraku valla eelarvesse ei laekunud varade müügist kavandatud summat. Lisaks tuli koolihoone maksumus esialgsest kõrgem. 2013. aasta lõpus tekkisid tõsised likviidsuse probleemid ja Viimsi vald jäi kohustuste tasumisega raskustesse. Nordea Panga laenu osas pikendati maksepuhkust ja OÜ Viimsi Haldusega, uue kooli ehituse tellijaga, koostati ajatatud maksegraafikud. Kriitilisest olukorrast väljumiseks võttis Viimsi vald 2013. aasta lõpus käibekrediiti. 2014. aasta jooksul on valla rahanduslik olukord paranenud ja finantskohustusi suudetakse täita. Samas on Viimsi valla laenukoormus jätkuvalt kõrge (Tabel 10).

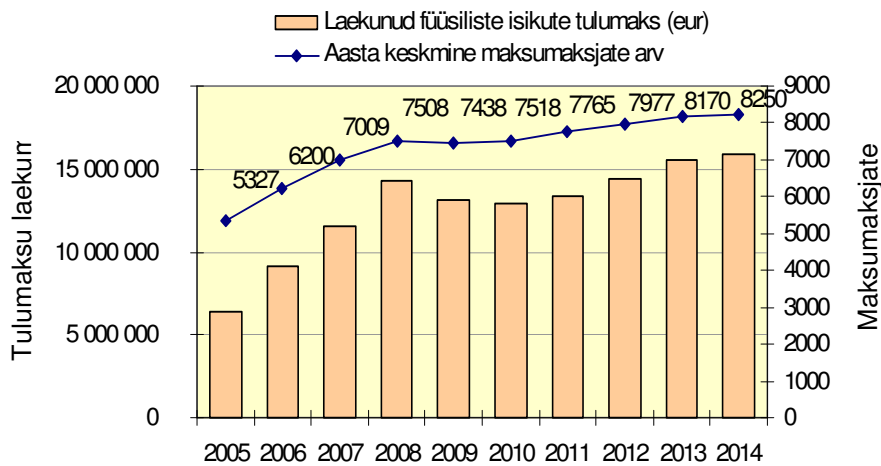
Tabel 10. Viimsi valla laenukoormuse näitajad (Allikas: Viimsi vallavalitsus)

Viimsi vald	2013 täitmine	2014 eeldatav täitmine	2015 eelarve	2016 eelarve	2017 eelarve	2018 eelarve
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	23 090 909	23 095 768	22 002 585	19 790 390	17 623 135	15 243 593
sh sildfinantseering	0	0				
Netovõlakoormus (eurodes)	22 688 971	23 095 768	20 872 585	18 360 390	15 893 135	13 213 593
Netovõlakoormus (%)	101,8%	101,9%	88,0%	75,3%	63,9%	51,8%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	22 290 258	21 762 566	23 727 851	24 378 654	24 885 107	25 497 211
Netovõlakoormuse ülemmäär (%)	100,0%	96,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	-398 713	-1 333 203	2 855 266	6 018 264	8 991 972	12 283 618

Alates 21. jaanuarist 2014 kehtib Viimsi valla uus eelarvestrateegia aastateks 2015-2020, mille järgi netovõlakoormus ei lange alla 60% mitte 2015. aasta lõpuks, nagu varasemalt plaanitud, vaid eeldatavalt 2018. aasta lõpuks.

Viimsi valla tulumaksu laekumisest ja keskmise maksumaksjate arvu dünaamikast annab pildi joonis 27. Viimsi vallale tulumaksu vähenemise peamiseks põhjuseks aastatel 2009-2011 oli elanike sissetuleku vähenemine, mis tulenes tööga hõivatute arvu ja töötajate sissetulekute langusest. Eelnevat võimendas riigi otsus vähendada residentidest füüsilise isiku tulumaksust kohalikele omavalitsustele eraldatavat osa 11,93%-lt 11,4%-le. Uus määr hakkas kehtima alates aprillist 2009 ja tõi Viimsi vallale arvestuslikult tulumaksu vähemlaekumise 511 000 eurot. Tulumaksu laekumise langus peatus 2012. aastal ja saavutas 2008. aasta taseme.

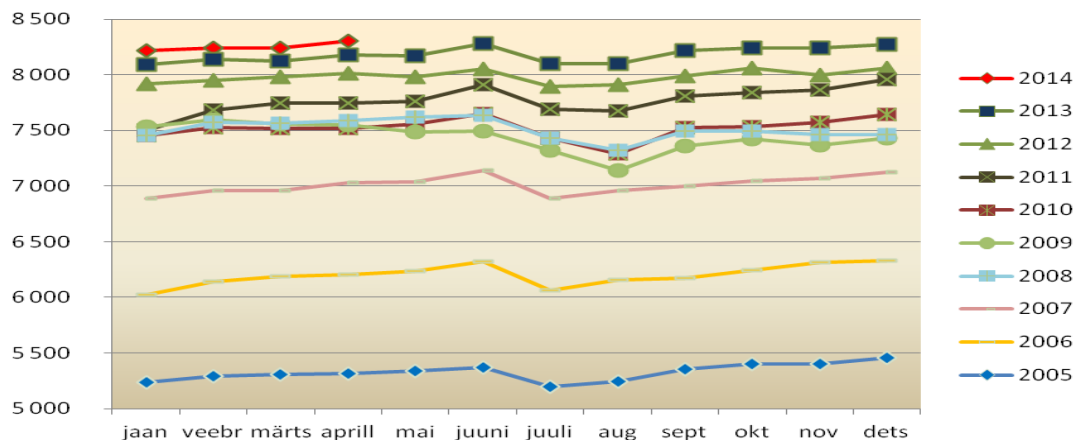
Alates 2013. aastast on tulumaks valla eelarvesse kasvanud. Samuti on tõstetud residentidest füüsilise isiku tulumaksu määra 11,6%-ni (2013. aastal 11,57%), mis laekub kohalikele omavalitsustele. Siinkohal ka teadmine, et füüsilise isiku tulumaksu määr 2014. aastal on 21% ja tulumaksuvaba miinimum on 144 eurot kuus.

* prognoos 2014.

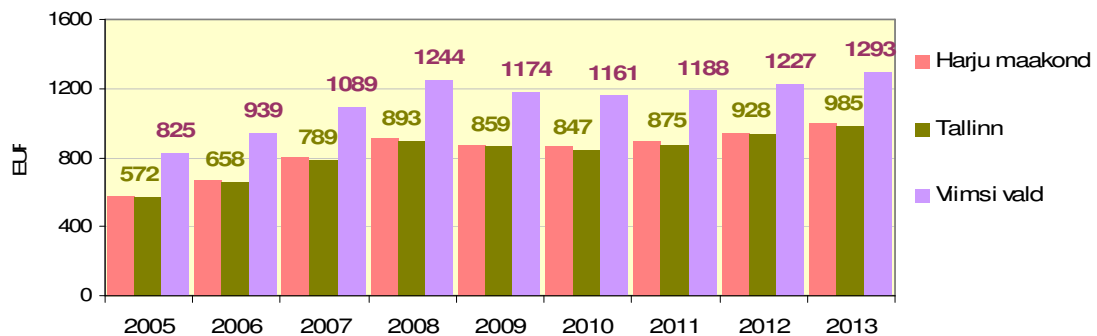
Joonis 27. Viimsi valla tulumaksu laekumine ja keskmine maksumaksjate arv (Allikas: Rahandusministeerium)

Viimsi vald on endiselt atraktiivne elamuarenduse piirkond, mistõttu jätkub elanike sissetänne. Alates 2011. aastast on maksumaksjate arv pidevalt kasvanud (Joonis 28).

Joonis 28. Maksumaksjate keskmine arv Viimsi vallas jaanuar 2005- aprill 2014 (Allikas: Rahandusministeerium)

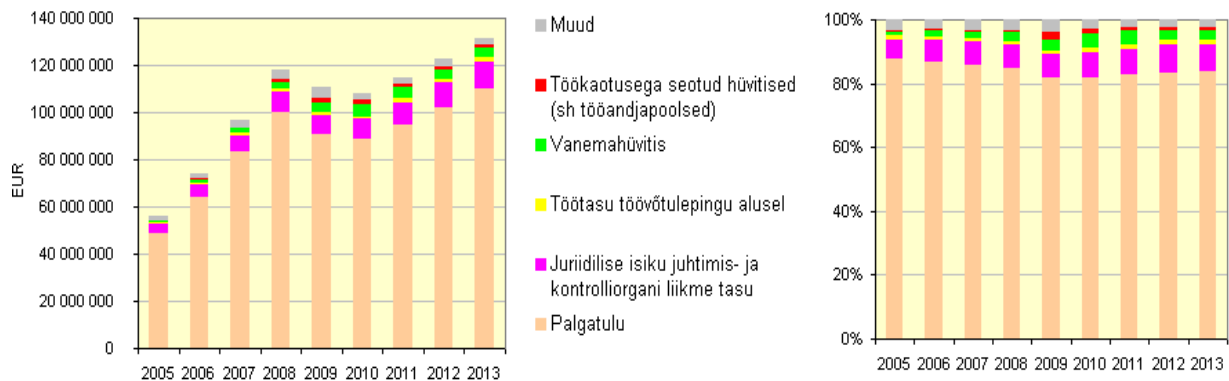
Palgatöötaja keskmine brutotulu on Statistikaameti andmetel Viimsi vallas ligikaudu 25% suurem kui Tallinnas ja Harju maakonnas keskmiselt (2013-1005 eurot). Aastatel 2008-2013 on keskmine brutotulu ületanud 2008. aasta taseme alles 2013. aastal (Joonis 29).

Joonis 29. Palgatöötaja keskmine brutotulu Viimsi vallas, Tallinnas ja Harjumaal, eurot (Allikas: ESA)

Alates 2009. aastast on palgatulu osakaal elanike sissetulekutes tõusnud (Joonis 30). 2013. aastal moodustas palgatulu Viimise valda registreeritud elanike sissetulekute ca 84% ning juriidilise isiku juhtimis- ja kontrollorgani liikme tasu ca 9%, teiste komponentide osakaal sissetulekutes on oluliselt väiksem.

Joonis 30. Viimsi valla elanike tulumaksu aluseks olevate sissetulekute komponentide muutumine (Allikas: Rahandusministeerium)

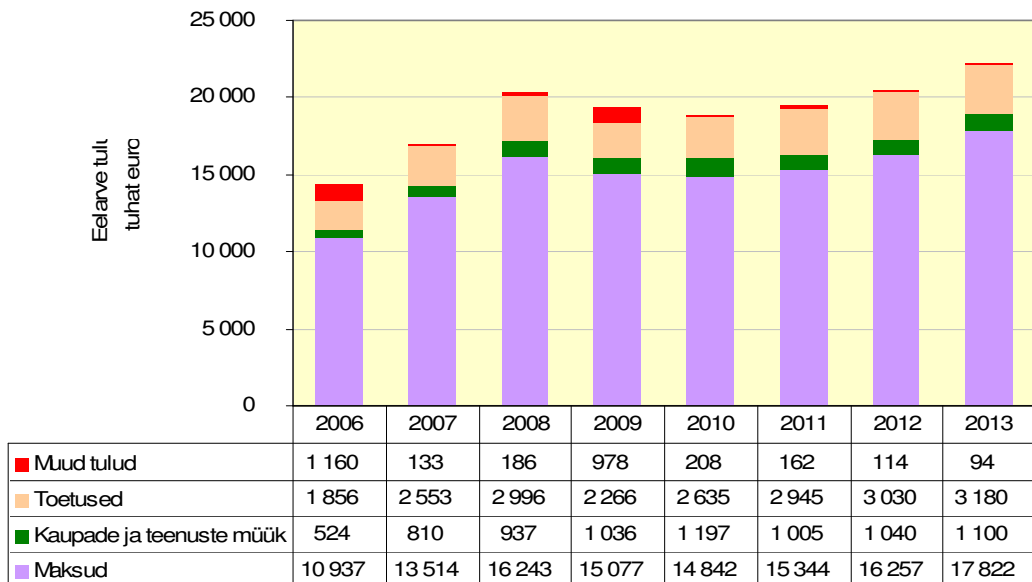
Viimsi valla tulumaksu laekumine 2013. aastal kasvas 2012. aastaga võrreldes 8,1%. Kasvutempo oli riigi keskmisest siiski pisut madalam. Viimsi valla tulude suuruseks eelarves

Viimsi valla tähtsamate finantsnäitajate dünaamika on esitatud tabelis 11.

Tabel 11. Viimsi valla tähtsamad finantsnäitajad, eurot (Allikas: Viimsi valla eelarvestrateegia)

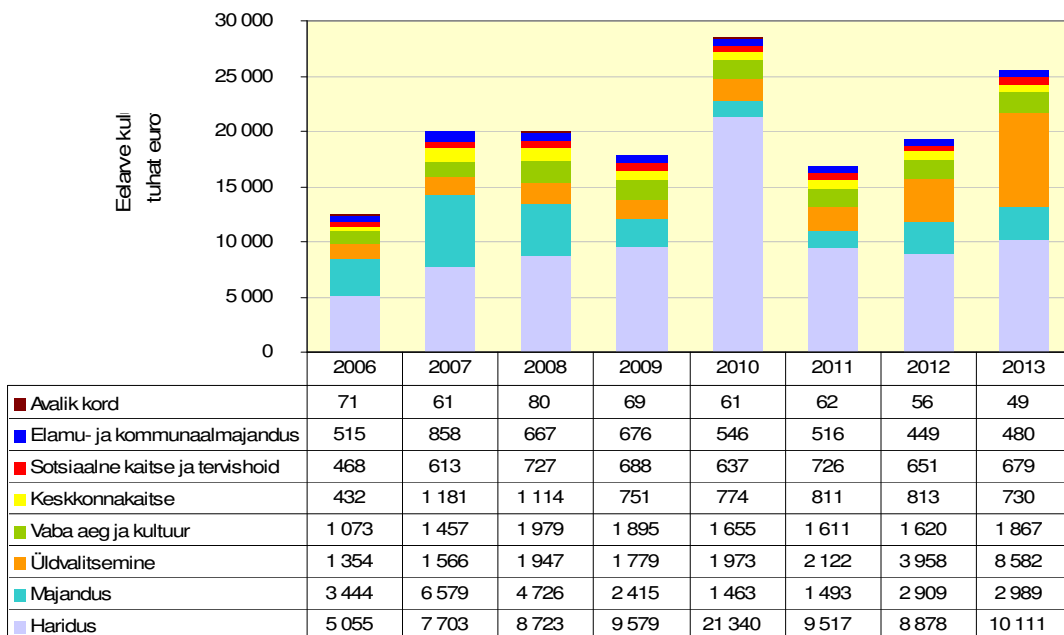
Eelarveosad	2014	2015	2016	2017
Finantseerimistegevus	4 860	-1 093 183	-2 212 195	-2 167 255
Kohustuste võtmine (+)	1 720 100	1 120 314	0	0
Kohustuste tasumine (-)	-1 715 240	-2 213 497	-2 212 195	-2 167 255
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	0	1 130 000	1 430 000	1 730 000
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	23 095 768	22 002 585	19 790 390	17 623 135
Netovõlakoormus (eurodes)	23 095 768	20 872 585	18 360 390	15 893 135
Netovõlakoormus (%)	101,9	88,0	75,3	63,9
Netovõlakoormuse ülemäär (eurodes)	21 762 566	23 727 851	24 378 654	24 885 107
Netovõlakoormuse ülemäär (%)	96,0	100,0	100,0	100,0
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	-1 333 203	2 855 266	6 018 264	8 991 972

Viimsi valla eelarvetulude struktuur on toodud joonisel 31.

Joonis 31. Viimsi valla eelarve tulud (Allikas: Rahandusministeerium)

Tegevusvaldkondade lõikes moodustavad eelarve kuludest suurima osa haridus, sellele järgneb majanduse valdkond ning üldvalitsemine (Joonis 32).

Joonis 32. Viimsi valla eelarve kulud valdkondade lõikes (Allikas: Rahandusministeerium)

Viimsi valla eelarvestrateegias 2015-2020 nähakse põhitegevuse tulude kasvu, seda ennekõike tulumaksu laekumise suurenemise arvelt.

Järeldused

Viimsi valla elanike arvu kiire kasv on nõudnud väga suuri investeeringuid, et käia kaasas elanike põhjendatud nõudluse kasvuga avalike teenuste osutamisel. Ennekõike on investeeringute keskmised kulud haridusele.

Viimsi valla eelarve on väga pingeline. Olukorra muudab keeruliseks asjaolu, et eelarve ületab seadusega kehtestatud piirmäära 60% netovõlakoormusest aastani 2017. Seega on Viimsi vallal võimalik võtta laenu vaid erandkorras Euroopa Liidu projektide rahastamiseks. Samas on Viimsi vald võimeline oma laenusid konservatiivse eelarvepoliitika raames teenindama. Eelarveriskide maandamiseks on Viimsi vald moodustanud stabiliseerimise reservi.

Keskne on arendustegevuses lähtuda Viimsi valla eelarvestrateegias aastateks 2014-2020 püstitatud eesmärkidest, mille kohaselt põhitegevuse tulude kasv peab olema kiirem kui põhitegevuse kulude kasv, põhitegevuse kulude kasv peab pidurduma, põhitegevuse tulem, omafinantseerimise võimekuse koefitsient ja eelarvest suunatavad vahendid investeringuteks peavad kasvama. Viimsi valla suurem finantsvõimekus aitab tagada arengukavas seatud eesmärkide täitmise. Samas tuleb Viimsi vallal teha jätkuvalt olulisi jõupingutusi, et kaasata vahendeid Euroopa Liidu struktuurifondidest ja teistest projektide rahastamise allikatest.